© БИБЛИЈА ТӘРҸҮМӘ ИНСТИТУТУ, 1996

ЛУКАНЫН МҮЖДӘСИ

БИРИНЧИ ФӘСИЛ

1 АРТЫГ чохлары арамызда баш
вермиш һадисәләр һаггында һекајәт
тәртиб етмәјә киришдикләриндән,
2 Лап башланғычдан өз көзләри
илә көрәнләрин вә Кәлама хидмәт
едәнләрин бизә хәбәр вердији кими,
3 Еј мөһтәрәм Теофил, мән дә
мүнасиб көрдүм ки, һәр шеји әввәлдән
диггәтлә арашдырыб сыра илә сәнин
үчүн тәсвир едим ки,
4 Сәнә өјрәдилән тә'лимин әсасыны
биләсән.

Јәһја Пејғәмбәрин доғулмасы әввәлчәдән билдирилир

5 Јәһудеја һөкмдары Һиродун дөв-
рүндә, Авија тајфасындан олан
Зәкәријјә адлы бир каһин вә онун
Һарун нәслиндән олан Елизавет адлы
арвады вар иди.
6 Һәр икиси Аллаһ гаршысында
салеһ олуб Рәббин бүтүн әмр вә
еһкамларына гүсурсуз әмәл едирди.
7 Онларын ушағы јох иди, чүнки
Елизавет сонсуз иди вә һәр икиси чох
јашлы иди.
8 Бир дәфә Зәкәријјә өз тајфасынын
нөвбәсиндә Аллаһын һүзурунда ка-
һинлик хидмәтини јеринә јетирәркән,
9 Каһинлик адәти үзрә бухуру
јандырмаг үчүн Рәббин мә'бәдинә
кирмәк гүр'әси она дүшдү.
10 Вә бүтүн чамаат бухур јандырма
саатында кәнарда дуа едирди.
11 Рәббин бир мәләји Зәкәријјәјә
көрүндү вә бухур гурбанкаһынын
сағында дурду.
12 Зәкәријјә ону көрдүкдә чашды вә
ону горху бүрүдү.
13 Мәләк исә она деди: «Горхма,
Зәкәријјә, чүнки сәнин дуан ешидилди.
Арвадын Елизавет сәнә бир оғул
доғачаг вә онун адыны Јәһја гоја-
чагсан.
14 Севинч вә сәфа тапачагсан; вә
онун доғулмасына бир чохлары да
севинәчәкләр.
15 Чүнки о, Рәббин гаршысында
бөјүк олачаг, шәраб вә башга ички
ичмәјәчәк; вә һәлә анасынын бәтниндә
икән, Мүгәддәс Руһла долачагдыр;
16 Вә Исраил оғулларындан бир
чохуну, онларын Аллаһы олан Рәббә
тәрәф дөндәрәчәкдир;

17 Аталарын үрәкләрини ушаглара, итаәтсизләри салеһләрин һикмәтинә дөндәрмәк вә Рәббә һазырланмыш бир халг тәшкил етмәк үзрә Илјасын руһу вә гүдрәтилә Рәббин өнүндә јеријәчәкдир.»

18 Вә Зәкәријјә мәләјә деди: «Мән буну нәдән билим? Чүнки мән гочајам, арвадым да чох јашлыдыр.»

19 Мәләк чавабында она деди: «Мән Аллаһын һүзурунда дуран Чәбрајылам: сәнинлә данышмаг вә бу мүждәни сәнә чатдырмаг үчүн сәнин јанына көндәрилмишәм;

20 Будур, дилин тутулачаг вә бу шејләр баш веринчәјә гәдәр сәнин данышмаг имканын олмајачаг; чүнки вахтында доғруја чыхачаг сөзләримә инанмадын.»

21 Бу арада халг Зәкәријјәни көзләјир вә онун мә’бәддә ләнкимәсинә тәәччүбләнирди.

22 О исә чыхдығы заман онларла даныша билмәди; онлар да баша дүшдүләр ки, о, мә’бәддә бир хәјал көрмүшдүр. О, онларла ишарә илә анлашыб, лал галды.

23 Онун ибадәт күнләри битдикдән сонра, өз евинә гајытды.

24 О күнләрдән сонра, арвады Елизавет һамилә олду; беш ај евиндән чыхмады вә дејирди:

25 «Рәбб инсанлар арасында рүсвајчылығымы арадан галдырмаг үчүн мәнә нәзәр салдығы күнләрдә белә етди.»

Иса Мәсиһин доғулмасы әввәлчәдән билдирилир

26 *Елизаветин һамиләлијинин* алтынчы ајында, мәләк Чәбрајыл Аллаһ тәрәфиндән Галилејанын Назарет адланан шәһәринә,

27 Давуд сүлаләсиндән олан Јусиф адлы адама нишанлы бир бакирә гызын јанына көндәрилди; бакирә гызын ады Мәрјәм иди.

28 Мәләк онун јанына кириб деди: «Салам, еј не’мәтли гыз! Рәбб сәнинләдир. Сән гадынларын ән бәхтијарысан.»

29 Мәрјәм ону көрүб, онун бу сөзләриндән чашараг, «Бу нечә саламдыр?» – дејә дүшүндү.

30 Мәләк она деди: «Горхма, Мәрјәм; чүнки Аллаһ гаршысында лүтф тапдын.

31 Вә будур, һамилә галыб бир Оғул доғачаг вә Онун адыны Иса гојачагсан.

32 О, бөјүк олачаг, Һагг-Тәала Аллаһын Оғлу адланачагдыр; вә Рәбб Аллаһ Она атасы Давудун тахтыны верәчәкдир.

33 Әбәди олараг Јагубун соју үзәриндә һөкмранлыг едәчәк вә Онун Сәлтәнәтинин сону олмајачагдыр.»

34 Мәрјәм исә мәләјә деди: «Бу нечә олачаг, ахы һәлә мәним әрим јохдур?»

35 Мәләк чавабында она деди: «Мүгәддәс Руһ сәнин үзәринә кәләчәк вә Һагг-Тәаланын гүдрәти үстүнә көлкә салачагдыр; буна көрә дә, сәндән доғулачаг Мүгәддәсә Аллаһын Оғлу дејиләчәкдир.

36 Вә будур, сәнин гоһумун Елизавет гоча вахтында бир оғлана һамилә галды; сонсуз адландырылан бу арвад *һамиләлијинин* алтынчы ајындадыр.

37 Чүнки Аллаһын јанында гејри-мүмкүн бир шеј јохдур*.»

**37. Ән ески мәтнләрдә, ”Чүнки Аллаһдан кәлән һеч бир сөз суја дүшмәз”.*

38 О заман Мәрјәм деди: «Мән Рәббин гулујам, гој мәнә дедијин кими олсун.» Вә мәләк ондан ајрылды.

Мәрјәм Елизавети көрмәјә кәлир

39 О күнләрдә Мәрјәм галхыб, тәләсик, дағлыгда јерләшән бир Јәһуда шәһәринә кетди.
40 Вә Зәкәријјәнин евинә кириб Елизаветә салам верди.
41 Елизавет Мәрјәмин саламыны ешитдикдә ушаг онун бәтниндә динкилдәди вә Елизавет Мүгәддәс Руһла долду.
42 Вә јүксәк сәслә гышгырыб деди: «Сән гадынларын бәхтијарысан, сәнин бәтнинин сәмәрәси дә бәхтијардыр!
43 Бу мәнә һарадан олду ки, Рәббимин анасы јаныма кәлди?
44 Чүнки сәнин саламынын сәси мәним гулағыма чатдыгда, ушаг бәтнимдә севинчлә динкилдәди;
45 Иман кәтирән гадын бәхтијардыр. Чүнки Рәббин она сөјләдикләри баш верәчәкдир.»
46 Вә Мәрјәм деди: «Мәним гәлбим Рәбби јүксәлдир,
47 Вә мәним Хиласкарым олан Аллаһ үчүн руһум шад олду.
48 Чүнки О, гулунун мүтилијини көрдү; будур, бундан сонра бүтүн нәсилләр мәнә бәхтијар дејәчәкләр.
49 Чүнки Гадир, мәним үчүн мөһтәшәм ишләр көрдү; Онун ады мүгәддәсдир.
50 Онун мәрһәмәти нәсилдән-нәслә Ондан горханларадыр.
51 Әли илә гүдрәт көстәрди. Мәғрурлары өз үрәкләринин дүшүнчәси илә дағытды.
52 Һөкмдарлары тахтларындан ендирди; вә мүтиләри јүксәлтди.
53 Ачлары дојурду; лакин зәнкинләри бош гајтарды.
54 Әбәдијјәтә гәдәр Ибраһим илә онун нәслинә мәрһәмәт етмәји унутмајараг,
55 Аталарымыза сөз вердији кими, гулу Исраилә јардым етди.»
56 Мәрјәм исә, Елизаветин јанында үч аја јахын галдыгдан сонра евинә гајытды.

Јәһја Пејғәмбәрин доғулмасы

57 Елизаветин доғум вахты кәлди; вә о, бир оғлан доғду.
58 Гоншулары вә гоһумлары ешитдиләр ки, Рәбб она бөјүк мәрһәмәт көстәрмишдир. Вә онунла бәрабәр севиндиләр.
59 Сәккизинчи күн ушаға сүннәт етмәјә кәлдиләр. Вә онун адыны атасынын ады кими Зәкәријјә гојмаг истәдиләр.
60 Анасы е'тираз едиб деди: «Јох, ады Јәһја олачаг.»
61 Она дедиләр: «Әгрәбанда бу адда һеч кимсә јохдур.»
62 Вә атасындан ишарә илә сорушдулар: «Нә ад гојулмасыны истәјирсән?»
63 О, бир лөвһә истәди вә јазды: "Онун ады Јәһјадыр". Вә һамы тәәччүб етди.
64 О саатда Зәкәријјәнин ағзы вә дили ачылды вә Аллаһа һәмд едәрәк, данышмаға башлады.
65 Вә онларын әтрафында јашајан адамларын һамысыны дәһшәт бүрүдү вә бүтүн бу һадисәләр барәдәки хәбәр Јәһудејанын чәми дағлыг гисминә јајылды.
66 Ешидәнләрин һамысы бу шејләри үрәкләринә салыб дејирдиләр: «Кө-

рәсән, бу ушаг нә олачаг?» Чүнки Рәббин әли онунла иди.

Зәкәријјәнин шукран маһнысы

67 Ушағын атасы Зәкәријјә Мүгәддәс Руһла долду вә пејғәмбәрлик едиб деди:
68 «Исраилин Аллаһы Рәббә һәмд олсун ки, Өз халгынын јардымына кәлиб ону хилас еләди.
69 О, бизләрә гулу Давудун сүлаләсиндән гүдрәтли бир Хиласкар мејдана кәтирди;
70 Әзәлдән бәри Өз мүгәддәс пејғәмбәрләринин васитәсилә хәбәр көндәрди ки,
71 Бизи дүшмәнләримизин вә бизә нифрәт едәнләрин һамысынын әлиндән хилас едәчәк;
72 Аталарымыза мәрһәмәт едәчәк вә Өз мүгәддәс әһдини,
73 Атамыз Ибраһимә вердији анды анaчаг ки,
74 Биз дүшмәнләримизин әлиндән хилас олдугдан сонра,
75 Горхмадан гүдсијјәт вә салеһликлә бүтүн өмрүмүз бoју Онун һүзурунда ибадәт едәк.
76 Еј көрпә, сән исә Һагг-Тәаланын пејғәмбәри адланачагсан, чүнки Рәббин јолуну һазырламаг үчүн Онун өнүндә кедәчәксән,
77 Онун халгына күнаһларынын бағышланмасы илә хилас олуначагларыны билдирәчәксән.
78 Чүнки Аллаһымызын үрәји мәрһәмәтлидир. Бу сәбәбдән јүксәкләрдән доған Күнәш*,
79 Зүлмәтдә вә өлүм көлкәсиндә отуранлара ишыг сачмаг, ајагларымызы сүлһ јолуна јөнәлтмәк үчүн јардымымыза кәлмишдир.»
80 Ушаг исә бөјүјүб руһән гүввәтләнирди; вә Исраилә ачыг көрүнәчәји күнә гәдәр сәһраларда галды.

**78. Күнәш – Мәсиһ.*

ИКИНЧИ ФӘСИЛ

Исанын доғулмасы
(Матта 1:18-25)

1 О КҮНЛӘРДӘ, гејсәр Августусдан әмр кәлди ки, бүтүн јер үзүндә сијаһыјаалма кечирилсин.
2 Бу, Кириниус Сурија валиси оларкән кечирилән илк сијаһыјаалма иди.
3 Һәр кәс гејд олунмаг үчүн өз шәһәринә кетди.
4 Јусиф дә Давуд сүлаләсиндән вә нәслиндән олдуғуна көрә, һамилә олан нишанлысы Мәрјәм илә бәрабәр орада гејд олунмаг үчүн,
5 Галилејадакы Назарет шәһәриндән Јәһудејада јерләшән Бејтлеһемә, Давудун шәһәринә јола дүшдү.
6 Онлар орада оларкән Мәрјәмин доғмаг вахты кәлди.
7 Илк Оғлуну доғду, Ону гундаға сарыды. Вә Ону бир ахура гојду, чүнки онлар үчүн меһманханада јер јох иди.

Чобанлар вә мәләкләр

8 Һәмин өлкәдә чобанлар вар иди. Онлар кечә чөлдә өз сүрүләринин кешијини чәкирдиләр.
9 Гәфләтән Рәббин бир мәләји онларын гаршысында дурду вә Рәббин еһтишамы онларын әтрафыны шәфәгләндирди. Вә онлары бөјүк бир дәһшәт бүрүдү.

10 Мәләк дә онлара деди: «Горх-
мајын! Мән сизә, бүтүн халгы чох
севиндирәчәк бир мүждә кәтирмишәм.
11 Чүнки бу күн Давудун шәһәриндә
сизә Хиласкар доғулду. О, Рәбб Мә-
сиһдир.
12 Будур сизә әламәт: ахурда јатан,
гундаға сарынмыш бир Көрпә та-
пачагсыныз.»
13 Вә гәфләтән мәләк илә бәрабәр
сәмави ордунун бир чамааты көрүндү.
Онлар Аллаһа һәмд едәрәк дејирдиләр:
14 «Ән учаларда олан Аллаһа иззәт;
Вә јер үзүндә адамлара сүлһ,
разылыг олсун!*»
15 Мәләкләр чобанларын јанындан
көјә галхдыглары заман, онлар бир-
бирләринә дедиләр: «Кәлин Бејт-
леһемә кедәк, көрәк Рәббин бизә
билдирдији бу вагеә нәдир.»
16 Тәләсик кәлдиләр вә Мәрјәми,
Јусифи вә ахурда јатан Көрпәни
тапдылар.
17 Вә көрдүкләри заман, бу Көрпә
һаггында онлара хәбәр верилдијини
билдирдиләр.
18 Чобанларын данышдыгларыны
ешидәнләрин һамысы һејрәтләнирди.
19 Мәрјәм исә бүтүн бу сөзләри
дәриндән дүшүнәрәк, өз үрәјиндә
сахлајырды.
20 Чобанлар, онлара сөјләндији
кими, бүтүн көрдүкләри вә ешит-
дикләри үчүн Аллаһа һәмд вә сәна
едәрәк кери дөндүләр.

Исанын мә'бәддә Аллаһа һәср едилмәси

21 Сәккизинчи күн, ушағы сүннәт
етмә заманы кәлдикдә, ана бәтнинә
дүшмәдән габаг мәләк тәрәфиндән
дејилдији кими, Онун адыны Иса
гојдулар.
22 Мусанын Ганунуна көрә, он-
ларын тәмизләнмә күнләри* тамам
олдугда, «Илк доғулан һәр оғлан
ушағы Рәббә һәср едилмиш сајылачаг»
дејә, Рәббин Ганунунда јазылмыш
олдуғу үзрә,
23 Ушағы Рәббә тәгдим етмәк вә
Рәббин Ганунунда әмр едилдији кими
24 "Бир чүт гумру, јахуд ики кө-
јәрчин баласыны" гурбан вермәк мәг-
сәдилә Ону Јерусәлимә кәтирдиләр.
25 О заман Јерусәлимдә Шимон
адында бир адам вар иди; салеһ вә
мө'минди, Исраилин тәсәлли та-
пачағыны көзләјирди; вә Мүгәддәс
Руһ онун үзәриндә иди.
26 Рәббин Мәсиһини көрмәдән өнчә,
өлүм көрмәјәчәји она Мүгәддәс Руһ
тәрәфиндән габагчадан билдирил-
мишди.
27 Вә о, Руһ тәрәфиндән илһам-
ланараг мә'бәдә кәлди. Валидејнләри
Она даир Ганунда јазылмыш адәтә
риајәт етмәк үчүн Көрпә Исаны ичәри
кәтирдикдә,
28 Шимон Ону гучағына алыб,
Аллаһа һәмд едәрәк деди:
29 «Мөвла, Сәнин сөзүнә көрә инди
гулунун сүлһ ичиндә өлмәсинә имкан
верирсән;
30 Чүнки бүтүн халгларын гар-
шысында һазырламыш олдуғун
гуртулушу,
31 Милләтләри ајдынладачаг,

14. Ән эски мәтнләрдә, – "Вә јер үзүндә разы олдуғу адамлара сүлһ олсун!"

**22. Тәмизләнмә күнләри – Төвратда (Левилиләр 12:1-4) бир арвад бир оғлан доғдугдан сонра 40 күн мүддәтлә мурдар сајылырды. Бу мүддәтин сонунда бир гурбан кәтирәрәк јенә тәмиз оларды.*

32 Вә халгын Исраилә иззәт газандырачаг ишығы көзләрим көрдү.»

33 Јусиф вә Ушағын анасы*, Онун һаггында дејилән сөзләрә тәәччүбләнирдиләр.

34 Вә Шимон онлара хејир-дуа едиб, Ушағын анасы Мәрјәмә деди: «Будур, бу Көрпә, Исраилдә бир чохларынын јыхылыб галхмасы үчүн рәдд едиләчәк бир әламәт олараг тә'јин олунмушдур,

35 Сәнин дә чаныны бир гылынч дәләчәк ки, чохларынын үрәјиндәки дүшүнчәләр ашкара чыхсын.»

36 Ашер гәбиләсиндән олан Пануелин гызы, пејғәмбәрлик едән Анна да бурада иди. Чох гоча иди. Кәнч гыз олараг әрә кедиб, әри илә једди ил јашадыгдан сонра дул галмышды.

37 Тәгрибән сәксән дөрд јашлы бу дул гадын мә'бәд әразисиндән һеч ајрылмаз, кечә-күндүз оруч тутуб дуа едәрәк, ибадәтлә мәшғул иди.

38 О да елә о заман кәләрәк, Рәбби мәдһ едиб Јерусәлимдә гуртулуш көзләјәнләрин һамысына бу Көрпә һаггында данышды.

39 Рәббин Ганунунда әмр едилән бүтүн шејләри тамам етдикдән сонра, онлар Галилејаја, өз шәһәрләри олан Назаретә гајытдылар.

40 Көрпә бөјүјүр, руһән гүввәтләнир вә һикмәтлә долурду; Аллаһын лүтфү дә Онун үзәриндә иди.

Јенијетмә Иса мә'бәддә

41 Исанын валидејнләри һәр ил пасха бајрамында Јерусәлимә кедирдиләр.

42 Вә О, он ики јашына чатдығы заман, адәт үзрә Јерусәлимә бајрама кетдиләр.

43 Бајрам күнләрини битириб евләринә гајыдыркән, јенијетмә Иса Јерусәлимдә галды; вә Јусифлә Исанын анасы* бундан бихәбәр идиләр.

44 Елә дүшүнүрдүләр ки, О, јолдашлары илә кедир. Лакин бир күнлүк јол кетдикдән сонра, Ону гоһум вә танышлар арасында ахтармаға башладылар.

45 Вә Ону тапмадыгда, Ону ахтара-ахтара Јерусәлимә гајытдылар.

46 Үч күндән сонра Ону мә'бәддә тапдылар. О, мүәллимләрин арасында отуруб онлары динләјир, суаллар верирди.

47 Ону динләјәнләрин һамысы Онун зәкасына вә чавабларына тәәччүбләнирдиләр.

48 *Валидејнләри* Ону көрдүкләри заман һејрәтә кәлдиләр вә анасы Она деди: «Оғлум! Нә үчүн бизимлә белә даврандын? Будур, Сәнин атан вә мән бөјүк кәдәрлә Сәни ахтарырдыг.»

49 О, онлара деди: «Мәни нә үчүн ахтарырдыныз? Билмирдинизми ки, Мән Атамын евиндә* олмалыјам?»

50 Лакин онлар Исанын дедији сөзләри баша дүшмәдиләр.

51 Иса онларла кетди вә Назаретә кәлди; вә онлара итаәт едирди. Онун анасы да бүтүн бу сөзләри өз үрәјиндә сахлајырды.

52 Иса исә һикмәтдә вә бој-бухунда, Аллаһ вә инсанлар гаршысында лүтфдә тәрәгги едирди.

**33. Јусиф вә Ушағын анасы – ән әски мәтнләрдә, "Онун атасы вә анасы".*

**43. Јусифлә Исанын анасы – ән әски мәтнләрдә, "Онун валидејнләри".*

**49. Атамын евиндә – вә јахуд "Атамын ишләрилә мәшғул".*

ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

Јәһја Рәббин јолуну һазырлајыр
(Матта 3:1-12, Марк 1:1-8, Јәһја 1:19-28)

1 ГЕЈСӘР Тибериусун һакимиј-
јәтинин он бешинчи илиндә, Понти
Пилат Јәһудеја валиси, Һирод Гали-
леја тетрархы*, онун гардашы Филип
Итуреја вә Трахонитис вилајәтинин
тетрархы, Лисанја Абиленија тет-
рархы,
2 Һанан илә Гајафа баш каһин
олдуглары заман, сәһрада Зәкә-
ријјәнин оғлу Јәһјаја Аллаһын кәламы
кәлди.
3 Вә о, Иордан чајынын әтра-
фындакы бүтүн өлкәни долашараг
күнаһларын бағышланмасы үчүн
төвбә едиб вәфтиз олсунлар дејә
инсанлары тәблиғ едирди.
4 Нечә ки, Јешаја пејғәмбәрин сөз-
ләринин китабында јазылмышдыр:
«Сәһрада биринин сәси нида едир:
Рәббин јолуну һазырлајын!
Онун јолларыны дүз един!
5 Һәр дәрә долдурулачаг,
Һәр дағ вә тәпә алчалачагдыр;
Әјриликләр дүзәләчәк,
Кәлә-көтүр јоллар һамар ола-
чагдыр;
6 Вә бүтүн бәшәр Аллаһын хила-
сыны көрәчәкдир.»
7 Јәһја, онун јанына вәфтиз олунмаг
үчүн кәлән халга дејирди: «Еј күрзәләр
нәсли! Кәләчәк гәзәбдән гачмаға сизи
ким тәлгин етди?
8 Инди төвбәјә лајиг сәмәрә јарадын.
Вә ичиниздә: ”Атамыз Ибраһимдир”,
– демәјә чәһд етмәјин; чүнки сизә
дејирәм ки, Аллаһ бу дашлардан
Ибраһимә өвлад јаратмаға гадирдир.
9 Артыг балта да ағачларын көкү
дибиндә јатыр; беләликлә, јахшы бар
вермәјән һәр ағач кәсилир вә ода
атылыр.»
10 Вә халг ондан сорушурду: «Бәс
биз нә едәк?»
11 О, онлара чаваб вериб деди: «Ики
көјнәји олан бирини көјнәксиз олана
версин; јемәји олан адам да белә
етсин.»
12 Веркијығанлар да вәфтиз олун-
маг мәгсәдилә Онун јанына кәлиб
дедиләр: «Мүәллим! Биз нә едәк?»
13 Јәһја онлара деди: «Сизә мүәјјән
едиләндән артыг һеч шеј тәләб
етмәјин.»
14 Әскәрләр дә: «Бәс биз нә ет-
мәлијик?» – дејә ондан сорушдулар.
Онлара да деди: «Һеч кими гарәт
етмәјин, бөһтан атмајын, алдығыныз
маашла кифајәтләнин.»
15 Халгын көзү јолда икән, һамы
Јәһја һаггында үрәјиндә дүшүнүрдү:
«Көрәсән, бу Мәсиһдирми?»
16 Јәһја һамысына чаваб вериб
дејирди: «Мән сизи су илә вәфтиз
едирәм, фәгәт мәндән Гүдрәтлиси
кәлир. Мән Онун чарыгларынын
бағыны ачмаға лајиг дејиләм. О, сизи
Мүгәддәс Руһ вә одла вәфтиз едә-
чәкдир.
17 Онун јабасы әлиндәдир вә Өз
хырманыны тәмизләјиб буғданы Өз
амбарына јығачаг, саманы исә сөнмәз
одла јандырачагдыр.»
18 Беләликлә о, бир чох башга
нәсиһәт верәрәк халга Мүждәни тәблиғ
едирди.
19 Тетрарх Һирод исә гардашынын
арвады Һиродиасла *евләндији* вә баш-
га бир чох писликләр етдији үчүн
Јәһја тәрәфиндән тәнгид едилдијинә
көрә,

20 Бүтүн писликләрин үзәринә бирини дә әлавә едәрәк Јәһјаны зиндана атды.

Иса вәфтиз олур
(Матта 3:13-17, Марк 1:9-11)

21 Бүтүн халг вәфтиз едиләркән, Иса да вәфтиз олунуб дуа етдији заман, көј ачылды,
22 Вә Мүгәддәс Руһ чисмани шәкилдә, көјәрчин кими Онун үзәринә енди вә көјдән: «Сән Мәним севимли Оғлумсан, Сәндән чох мәмнунам», – дејән бир сәда кәлди.

Иса Мәсиһин нәсил шәчәрәси
(Матта 1:1-17)

23 Иса, Өз хидмәтинә башладығы заман, отуз јашларында иди вә гәбул едилдијинә көрә, Јусиф оғлу, Ели оғлу,
24 Маттат оғлу, Леви оғлу, Малки оғлу, Јаннај оғлу, Јусиф оғлу,
25 Маттитија оғлу, Амос оғлу, Наһум оғлу, Һәсли оғлу, Наггај оғлу,
26 Маһат оғлу, Маттитија оғлу, Шими оғлу, Јосеһ оғлу, Јода оғлу,
27 Јоһанан оғлу, Реша оғлу, Зәруббабил оғлу, Шеалтиел оғлу, Нери оғлу,
28 Малки оғлу, Адди оғлу, Косам оғлу, Елмадам оғлу, Ер оғлу,
29 Јешуа оғлу, Елиезер оғлу, Јорим оғлу, Маттат оғлу, Леви оғлу,
30 Шимон оғлу, Јәһуда оғлу, Јусиф оғлу, Јонам оғлу, Елјаким оғлу,
31 Мала оғлу, Манна оғлу, Маттата оғлу, Натан оғлу, Давуд оғлу,
32 Ишај оғлу, Овед оғлу, Боаз оғлу, Салмон оғлу, Наһшон оғлу,
33 Амминадав оғлу, Админ оғлу, Рам оғлу, Һесрон оғлу, Перес оғлу, Јәһуда оғлу,
34 Јагуб оғлу, Исһаг оғлу, Ибраһим оғлу, Тераһ оғлу, Наһор оғлу,
35 Сәруг оғлу, Реју оғлу, Пелек оғлу, Евәр оғлу, Шалаһ оғлу,
36 Кенан оғлу, Арпакшад оғлу, Сам оғлу, Нуһ оғлу, Ламәк оғлу,
37 Метушелаһ оғлу, Һанок оғлу, Јаред оғлу, Маһалалел оғлу, Кенан оғлу,
38 Енош оғлу, Шит оғлу, Адәм оғлу, Аллаһ Оғлу иди.

ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Иса имтаһан олунур
(Матта 4:1-11, Марк 1:12-13)

1 ИСА, Мүгәддәс Руһла долу, Иордандан гајытды вә Руһ тәрәфиндән сәһраја апарылды.
2 О, гырх күн иблис тәрәфиндән имтаһан олунду, бу күнләрдә бир шеј јемәди; вә о күнләр кечдикдән сонра, ахырда ачды.
3 Иблис Она деди: «Әкәр Сән Аллаһын Оғлусанса, әмр ет ки, бу даш чөрәјә дөнсүн.»
4 Иса она чавабында деди: «Јазылмышдыр ки, "Инсан јалныз чөрәклә јашамаз, /лакин Аллаһын һәр сөзү илә јашар/."»
5 Вә иблис Ону /чох јүксәк бир дағын башына/ чыхарараг, бир ан ичиндә дүнјанын бүтүн өлкәләрини Она көстәрди.
6 Вә иблис Она деди: «Бүтүн бу *өлкәләр үзәриндә* һакимијјәти вә онларын шан-шөһрәтини Сәнә верәчәјәм; чүнки бу мәнә верилмишдир вә мән кимә истәсәм, она верирәм;
7 Беләликлә, әкәр Сән мәнә сәчдә

етсән, бунларын һамысы Сәнин олачагдыр.»
8 Иса чавабында она деди: «Рәдд ол, шејтан! Чүнки јазылмышдыр: ”Аллаһын олан Рәббә сәчдә гыл вә јалныз Она гуллуг ет.”»
9 Иблис Ону Јерусәлимә кәтирди вә мә'бәдин гүлләсинә гојуб деди: «Әкәр Сән Аллаһын Оғлусанса, Өзүнү бурадан ашағы ат;
10 Чүнки јазылмышдыр: ”О, Сәнин һаггында Өз мәләкләринә әмр едәчәк ки, Сәни һифз етсинләр”,
11 Вә: ”Ајағын бир даша илишмәсин дејә, Сәни әлләри үзәриндә апарачаглар.”»
12 Иса чавабында она деди: «Дејилмишдир: ”Аллаһын олан Рәбби сынама.”»
13 Иблис һәр имтаһаны битирдикдән сонра, бир мүддәтә Ондан ајрылды.

Иса Галилејада

(Матта 4:12-17, Марк 1:14-15)

14 Иса *Мүгәддәс* Руһун гүввәтилә Галилејаја гајытды; вә Онун хәбәри бүтүн әтраф вилајәтләрә јајылды.
15 О, Һамы тәрәфиндән мәдһ едиләрәк онларын синагогларында тә'лим верирди.
16 Тәрбијә алмыш олдуғу Назаретә кәлди; Өз адәти үзрә шәнбә күнү синагога кирди вә охумаг үчүн ајаға галхды.
17 Она Јешаја пејғәмбәрин китабы верилди. Китабы ачыб, бу сөзләр јазылмыш јери тапды:
18 «Рәббин Руһу үзәримдәдир,
Чүнки јохсуллара Мүждәни билдирмәк үчүн
О Мәни мәсһ етди вә көндәрди ки,
/Гәлби сыныг оланлара шәфа верим,/
Әсирләрә һүрр олачагларыны,
Корлара көзләринин ачылачағыны тәблиғ едим,
Әзиләнләри азад едим,
19 Рәббин лүтф илини е'лан едим.»
20 Китабы бағлады вә хидмәтчијә вериб отурду; синагогдакыларын һамысынын көзү Она дикилмишди.
21 Иса онлара сөјләмәјә башлады: «Ешитдијиниз бу Јазы бу күн ичра едилди.»
22 Һамы да Онун һаггында јахшы сөзләр сөјләјир, Онун ағзындан чыхан ләтиф кәламлара һејран олур вә: «Бу, Јусифин Оғлу дејилми?» – дејирди.
23 Иса онлара деди: «Әлбәттә, сиз Мәнә: ”Еј һәким, өз-өзүнү сағалт!” мәсәлини сөјләјәчәксиниз вә: ”Кефернаһумда ваге олдуғуну ешитдијимиз шејләри бурада, Өз мәмләкәтиндә дә ет”, – дејәчәксиниз.»
24 Вә әлавә етди: «Сизә доғрусуну дејирәм: Һеч бир пејғәмбәр өз мәмләкәтиндә гәбул олунмур.
25 Һәгигәти сизә дејирәм ки, Илјасын күнләриндә Исраилдә бир чох дул гадын вар иди; сәма үч ил алты ај гапандығы вә бүтүн өлкәдә дәһшәтли гытлыг олдуғу вахт,
26 Илјас онлардан һеч биринин јанына көндәрилмәди; јалныз Сајдадакы Сарафат шәһәриндә олан бир дул гадынын јанына көндәрилди.
27 Вә Елиша пејғәмбәрин заманында Исраилдә бир чох чүзамлы варды; јалныз Суријалы На'мандан башга, онлардан һеч бири сафлашдырылмады.»
28 Синагогдакыларын һамысы бунлары ешидиб гәзәбләнди,

29 Вә галхыб, Исаны шәһәрдән говдулар. Ону, үзәриндә онларын шәһәри салынмыш дағын башына апардылар ки, ашағы атсынлар.
30 Амма Иса онларын арасындан кечиб кетди.

Иса синагогда мурдар бир руһу говур
(Марк 1:21-28)

31 Галилејанын шәһәри олан Кефернаһума кәлди. Вә шәнбә күнләриндә онлара тә'лим едирди.
32 Онун тә'лиминә тәәччүбләнирдиләр; чүнки Онун кәламында һакимијјәт вар иди.
33 Синагогда мурдар чин руһлу бир адам вар иди; вә о, јүксәк сәслә бағырды:
34 «Әл чәк бизддән! Сән биздән нә истәјирсән, еј Назаретли Иса? Бизи һәлак етмәјәми кәлдин? Сәнин Ким олдуғуну билирәм: Аллаһын Мүгәддәсисән!»
35 Лакин Иса чинә гадаған едиб деди: «Сус, о адамдан чых!» Вә чин адамы синагогун ортасында јерә јыхыб, һеч бир зәрәр вермәдән ондан чыхды.
36 Һамыны һејрәт бүрүдү вә: «Бу нә демәкдир ки, О, мурдар руһлара гүдрәт вә һакимијјәтлә әмр едир, онлар да чыхырлар?» – дејә өз араларында данышырдылар.
37 Онун һаггындакы хәбәр бүтүн әтраф вилајәтләрин һәр јеринә јајылды.

Иса бир чох адамлары сағалдыр
(Матта 8:14-17, Марк 1:29-34)

38 Иса синагогдан чыхыб, Шимонун евинә кәлди. Шимонун гајнанасы исә шиддәтли гыздырма ичиндә иди; Исаја гадын үчүн јалвардылар.
39 Иса она јахынлашыб гыздырмаја гадаған етди; гыздырма гадыны бурахды; гадын о анда ајаға галхыб онлара хидмәт етмәјә башлады.
40 Күнәш батанда исә, һамы мүхтәлиф хәстәликләрә тутулмуш хәстәләрини Онун јанына кәтирди; О исә әлләрини онлардан һәр биринин үзәринә гојараг онлары сағалдырды.
41 Бир чохларындан исә чинләр: «Сән Аллаһын Оғлусан!» – дејә бағыраараг чыхырдылар. О исә онлара гадаған едир, данышмаға ичазә вермирди; чүнки Онун Мәсиһ олдуғуну билирдиләр.
42 Сәһәр ачылдыгда исә Иса чыхыб тәнһа бир јерә кетди; халг Ону ахтарды вә јанына кәлиб, онлары тәрк етмәсин дејә, Ону сахламаг истәдиләр.
43 Лакин Иса онлара деди: «Аллаһ Сәлтәнәтинин мүждәсини Мән дикәр шәһәрләрә дә јајмалыјам; чүнки Мән бунун үчүн көндәрилмишәм.»
44 Вә Галилеја* синагогларында тәблиғә давам етди.

БЕШИНЧИ ФӘСИЛ

Исанын илк шакирдләри
(Матта 4:18-22, Марк 1:16-20)

1 БИР ДӘФӘ халг Аллаһын кәламыны динләмәк мәгсәдилә Исанын әтрафына јығышанда О, Кинесар көлүнүн саһилиндә дурмушду.
2 О көлүн кәнарында ики гајығын

**44 Галилеја – ән әски мәтнләрдә, "Јәһудеја".*

дурдуғуну көрдү; балыгчылар исә
гајыглардан чыхыб торларыны ју-
јурдулар.
3 Иса гајыглардан биринә минди.
Бу гајыг Шимонун иди вә Иса ондан
хаһиш етди ки, саһилдән бир аз
аралансын. Вә гајыгда отуруб халга
тә'лим верирди.
4 Сөзүнү битирдикдә Шимона деди:
«Дәрин јерә сүрүн вә ов үчүн тор-
ларынызы суја атын.»
5 Шимон чавабында Она деди:
«Устад! Бүтүн кечә чалышдыг, һеч
бир шеј тута билмәдик. Амма Сәнин
сөзүнә көрә торлары атачағам.»
6 Буну едән кими чохлу балыг
тутдулар; һәтта торлары јырты-
лырды.
7 О бири гајыгда олан јолдаш-
ларына ишарә етдиләр ки, кәлиб
онлара јардым етсинләр. Онлар
кәлдиләр вә һәр ики гајығы балыгла
долдурдулар, белә ки, гајыглар бат-
мağа башлады.
8 Шимон Петер буну көрдүкдә: «Ја
Рәбб, мәндән узаглаш; чүнки мән
күнаһкар бир адамам», – дејәрәк
Исанын дизләринә дүшдү.
9 Чүнки овладыглары балыгларын
чохлуғундан ону вә онунла оланларын
һамысыны һејрәт бүрүмүшдү,
10 Ејни заманда Шимонун јол-
дашлары олан Зеведејин оғланлары
Јагуб вә Јәһјаны да. Иса Шимона
деди: «Горхма, бу күндән е'тибарән
инсанлары тутачагсан.»
11 Вә гајыглары саһилә чыхарараг,
һәр шеји атыб, Онун ардынча кет-
диләр.

Иса бир чүзамлыны сағалдыр
(Матта 8:1-4, Марк 1:40-45)

12 Иса шәһәрләрдән бириндә олар-
кән, бүтүн бәдәни чүзамлы олан бир
адам кәлди. Исаны көрдүкдә үзү үстә
јерә дөшәнди вә Она: «Ја Рәбб, әкәр
истәсән, мәни саф едә биләрсән», –
дејә јалварды.
13 Иса әлини узатды вә: «Истәјирәм,
саф ол», – дејәрәк она тохунду. Вә
чүзам дәрһал ону тәрк етди.
14 Иса она тапшырды ки, һеч кимә
бир сөз демәсин, анчаг кетсин, өзүнү
каһинә көстәрсин вә инсанлара шәһа-
дәт олсун дејә, сафлашдығы үчүн
Мусанын әмр етдији кими гурбаны
тәгдим етсин.
15 Амма Исанын һаггында хәбәр
даһа кениш јајылырды; чохлу адам
Ону динләмәк вә хәстәликләриндән
сағалмаг үчүн Онун јанына ахышыб
кәлирди.
16 Лакин О, тәнһа јерләрә чәкилиб
дуа едирди.

Иса ифлич бир адамы сағалдыр
(Матта 9:1-8, Марк 2:1-12)

17 Исанын тә'лим вердији күнләрин
бириндә, Галилеја, Јәһудеја вә Јеру-
сәлимин бүтүн кәндләриндән кәлмиш
фәрисејләр вә Мүгәддәс Ганун мүәл-
лимләри орада отурмушдулар вә
Рәббин гүдрәти /хәстәләрә/ шәфа
вермәкдә зүһур едирди.
18 Вә будур, бир нечә нәфәр ифлич
олмуш бир адамы јатагда кәтирдиләр
вә чалышдылар ки, ону ичәри салыб
Исанын гаршысында јерә гојсунлар.
19 Адамлар чох олдуғу үчүн хәстәни
ичәри кечирмәјә јол тапмадыгла-
рындан, онлар евин дамына чыхдылар

вә дамын кирәмитләри арасындан ону
јатағы илә бәрабәр ортаја, Исанын
габағына ендирдиләр.
20 О да онларын иманыны көрәрәк
деди: «Еј адам, күнаһларын бағыш-
ланды.»
21 Дин алимләри вә фәрисејләр:
«Күфр данышан бу Адам кимдир?
Бир Аллаһдан башга ким күнаһлары
бағышлаја биләр?» – дејә дүшүнмәјә
башладылар.
22 Амма Иса онларын фикирләрини
дәрк едәрәк чавабында онлара деди:
«Сиз үрәјиниздә нә дүшүнүрсүнүз?
23 Һансы даһа асандыр: ”Күнаһ-
ларын бағышланды” демәкми, јохса
”Дур, јери!” демәкми?
24 Лакин Инсан Оғлунун јер үзүндә
күнаһлары бағышламаға сәлаһијјәти
олдуғуну биләсиниз дејә...» Иса ифлич
олмуш адама деди: «Сәнә дејирәм:
Дур, јатағыны көтүр вә евинә кет!»
25 Вә адам онларын гаршысында о
анда ајаға дурду, үзәриндә јатдығы
шеји галдырды вә Аллаһа һәмд едәрәк
евинә кетди.
26 Һамыны һејрәт бүрүдү вә Аллаһа
һәмд етдиләр; вә бөјүк горху ичиндә:
«Бу күн гәрибә ишләр көрдүк!» –
дедиләр.

Леви (Матта) шакирдләрә гошулур

(Матта 9:9-13, Марк 2:13-17)

27 Иса бундан сонра бајыра чыхды
вә верки јығылан јердә отуран Леви
адлы веркијығаны көрдү. Она: «Ар-
дымча кәл», – деди.
28 О да һәр шеји атды, ајаға галхыб
Онун ардынча кетди.
29 Леви евиндә Иса үчүн бөјүк бир
зијафәт дүзәлтди; онларла сүфрә
башында бир чох веркијығанлар вә
дикәр чохлу адамлар да вар иди.
30 Дин алимләри вә фәрисејләр*
наразы галараг Онун шакирдләринә:
«Нә үчүн веркијығанлар вә күнаһ-
карларла јејиб ичирсиниз?» дедиләр.
31 Иса исә онлара чавабында деди:
«Сағламлар дејил, хәстәләр һәкимә
мөһтачдырлар.
32 Мән салеһләри дејил, күнаһ-
карлары төвбәјә чағырмаға кәл-
мишәм.»

Оруч барәсиндәки суал

(Матта 9:14-17, Марк 2:18-22)

33 Онлар исә Она дедиләр: «Нә үчүн
Јәһјанын шакирдләри тез-тез оруч
тутур вә дуа едирләр, фәрисејләрин
шакирдләри дә белә едирләр, Сә-
нинкиләр исә јејиб-ичирләр?»
34 Иса онлара деди: «Адахлы оғлан
јанларында олдугда, онун достла-
рыны оруч тутмаға мәчбур едә
биләрсинизми?
35 Лакин адахлынын онларын
әлиндән алыначағы күнләр кәләчәкдир
вә онлар о заман, о күнләрдә оруч
тутачаглар.»
36 Иса онлара бир мәсәл дә чәкди:
«Һеч ким јени палтардан бир парча
гопарыб, көһнә палтара јамаг вурмаз.
Белә олса, һәм јени палтары јыртар,
һәм дә јени палтардан алынан парча
көһнәјә јарашмаз.
37 Бир дә һеч ким јени шәрабы
көһнә тулуглара долдурмаз. Белә олса,
јени шәраб тулуглары партладар, өзү
ортаја төкүләр вә тулуглар јарарсыз
олар.
38 Амма јени шәраб тәзә тулуглара

**30. Дин алимләри вә фәрисејләр – ән әски мәтнләрдә, ”Фәрисејләр вә онларын дин алимләри”.*

долдурулмалыдыр; о заман һәр икиси дә горунмуш олар.

39 Вә һеч ким көһнә шәрабы ичән кими /о андача/ јенисини истәмәз, чүнки: "Көһнәси даһа јахшыдыр", – дејәр.»

АЛТЫНЧЫ ФӘСИЛ

Шәнбә күнү барәсиндәки мүбаһисә

(Матта 12:1-14, Марк 2:23-3:6)

1 /ИКИНЧИ/ шәнбә күнү Иса әкин тарлаларындан кечирди; шакирдләри сүнбүлләри гопарыб, овучларында овуб јејирдиләр.

2 Фәрисејләрдән бә'зиләри исә: «Нә үчүн шәнбә күнләри гадаған олан иши көрүрсүнүз?» – дедиләр.

3 Иса чавабында онлара деди: «Мәкәр Давуд өзү вә онунла бәрабәр оланлар ач галдыглары заман нә етдијини охумадынызмы?

4 Аллаһын евинә кирди вә Аллаһа тәгдим едилән чөрәкләри көтүрүб једи вә өзү илә бәрабәр оланлара да верди. Һалбуки, бунлары каһинләрдән башгасынын јемәси гадағандыр.»

5 Вә онлара: «Инсан Оғлу шәнбә күнүнә дә һакимдир», – деди.

6 Башга бир шәнбә күнү О, синагога кирди вә тә'лим вермәјә башлады. Орада бир адам вар иди, онун сағ әли гурумушду.

7 Дин алимләри илә фәрисејләр Исаја гаршы бир иттиһам тапмаг мәгсәдилә, «Шәнбә күнү шәфа верәчәкми?» – дејә Ону изләјирдиләр.

8 Амма Иса онларын фикирләрини биләрәк, әли гурумуш адама деди: «Ајаға галх вә ортада дур.» О да ајаға галхыб дурду.

9 Онда Иса онлара деди: «Сиздән сорушурам: шәнбә күнүндә нә етмәк чаиздир, јахшылыгмы, писликми? Чан гуртармагмы, јохса өлдүрмәкми?» /Онлар сусдулар./

10 Вә әтрафындакыларын һамысына бахыб, һәмин адама деди: «Әлини узат!» О елә дә етди; вә әли /о бириси кими/ сағалды.

11 Онлар исә дәличәсинә һиддәтләндиләр. Вә өз араларында данышдылар ки, Исаја нә етсинләр.

Иса он ики һәварисини сечир

(Матта 10:1-4, Марк 3:13-19)

12 О күнләрдә Иса дуа етмәк үчүн дағa чыхды; бүтүн кечәни Аллаһа дуа илә кечирди.

13 Күндүз олдугда, шакирдләрини јанына чағырды. Онлардан он икисини сечди вә онлара һәвариләр ады гојду:

14 Петер адыны да вердији Шимон вә онун гардашы Андреј, Јагуб вә Јәһја, Филип вә Бар-Талмај,

15 Матта вә Тома, Һалфај оғлу Јагуб вә Вәтәнпәрвәр адланан Шимон,

16 Јагубун оғлу Јәһуда вә сонралар сатгын олан Јәһуда Искарјот.

17 Вә Иса онларла бәрабәр ашағы енди вә дүз бир јердә дурду. Орада Онун чохлу шакирдләри вар иди вә бүтүн Јәһудејадан, Јерусәлимдән, Сајда вә Сур саһилләриндән чохлу адам кәлмишди ки,

18 Ону динләсин вә өз хәстәликләриндән гуртулсунлар. Мурдар руһлардан әзаб чәкәнләр дә шәфа тапдылар.

19 Бүтүн халг Она тохунмаға чалышырды; чүнки Ондан гүввәт ахыр вә һамысыны сағалдырды.

Бәхтиіарлар вә бәхтсизләр
(Матта 5:1-12)

20 Иса Өз шакирдләринә нәзәр салыб деди:
«Нә бәхтијарсыныз јохсуллар!
Чүнки Аллаһ Сәлтәнәти сизиндир.
21 Нә бәхтијарсыныз инди ач оланлар!
Чүнки тох олачагсыныз.
Нә бәхтијарсыныз инди ағлајанлар!
Чүнки күләчәксиниз.
22 Инсан Оғлуна көрә инсанларын сизә нифрәт едиб чәмиіјәтдән говачаглары, сизи тәһгир едиб, адынызы писләјәчәкләри заман сиз нә бәхтијарсыныз!
23 О күндә севинин вә севинчдән атылыб-дүшүн; чүнки көјдә мүкафатыныз бөјүкдүр. Онларын аталары да пејғәмбәрләр илә белә рәфтар етмишләр.
24 Әксинә, вај сизә, еј варлылар! Чүнки сиз тәсәллинизи алмысыныз.
25 Вај сизә, еј инди тох оланлар! Чүнки ачачагсыныз. Вај сизә, еј инди күләнләр! Чүнки јас тутуб ағлајачагсыныз.
26 Бүтүн инсанлар сизин үчүн јахшы сөјләдикләри заман, вај сизә! Чүнки онларын аталары јаланчы пејғәмбәрләр илә дә белә рәфтар етмишләр.

Дүшмәнләринизи севин
(Матта 5:38-48, 7:12)

27 Амма, еј Мәни динләјәнләр, сизә дејирәм: Дүшмәнләринизи севин, сизә нифрәт едәнләрә јахшылыг един.
28 Сизә лә'нәт охујанлара хејир-дуа верин вә сизә әзијјәт верәнләр үчүн дуа един.
29 Бир јанағына вурана, о бирини дә чевир вә үст палтарыны апарандан көјнәјини дә әсиркәмә.
30 Сәндән бир шеј дилəјән һәр кәсә вер вә сәнин малыны апарандан кери истәмә.
31 Инсанларын сизинлә нечә рәфтар етмәсини истәјирсинизсә, сиз дә онларла елә рәфтар един.
32 Әкәр сизи севәнләри севирсинизсә, һансы тәшәккүрә лајигсиниз? Чүнки күнаһкарлар да онлары севәнләри севирләр.
33 Әкәр сизә јахшылыг едәнләрә јахшылыг едирсинизсә, һансы тәшәккүрә лајигсиниз? Чүнки күнаһкарлар да елә едирләр.
34 Әкәр кери алмағы үмид етдијиниз кимсәләрә борч верирсинизсә, һансы тәшәккүрә лајигсиниз? Чүнки күнаһкарлар да күнаһкарлара борч верирләр ки, һәмин борчу там кери алсынлар.
35 Амма дүшмәнләринизи севин, онлара јахшылыг един вә һеч бир шеј уммадан борч верин. Мүкафатыныз бөјүк олачагдыр; вә сиз Һагг-Тәаланын оғуллары олачагсыныз. Чүнки О, нанкорлара вә пис адамлара гаршы да хејирхаһдыр.
36 Атаныз нечә мәрһәмәтли исә, сиз дә /елә/ мәрһәмәтли олун.

Мүһакимә етмәјин
(Матта 7:1-5)

37 Мүһакимә етмәјин, сиз дә мүһакимә олунмазсыныз. Мәһкум етмәјин, сиз дә мәһкум едилмәјәчәксиниз. Бағышлајын, сиз дә бағышланачагсыныз.
38 Верин, сизә дә вериләчәкдир:

өлчүлүб-бичилмиш, силкәләниб-басылмыш, долуб-дашмыш бол бир өлчү илә сизин әтәјинизә төкүләчәкдир; чүнки һансы өлчү илә өлчсәниз, о өлчү илә дә сизә өлчүләчәкдир.»

39 Онлара бир мәсәл дә чәкди: «Кор кору једәкләјә биләрми? Икиси дә гујуја дүшмәзми?

40 Шакирд мүәллиминдән үстүн дејилдир; амма тәкмилләшдикдән сонра, һәр шакирд өз мүәллими кими олачаг.

41 Вә нә үчүн гардашынын көзүндә түкү көрүрсән, амма өз көзүндәки тири сечмирсән?

42 Јахуд гардашына: ”Гардашым! Гој көзүндәки түкү чыхарым”, – нечә дејә билирсән, өз көзүндәки тири исә көрмүрсән? Еј икиүзлү! Габагча өз көзүндән тири чыхар. Онда гардашынын көзүндәки түкү нечә чыхармағы јахшы көрәрсән.

Ағач вә бәһрәси

(Матта 7:16-20, 12:33-35)

43 Чүнки елә јахшы ағач јохдур ки, пис мејвә версин вә елә пис ағач јохдур ки, јахшы мејвә версин.

44 Чүнки һәр ағач өз мејвәсиндән танынар; нә тиканлардан әнчир дәрәрләр, нә дә бөјүрткән колундан үзүм јығарлар.

45 Јахшы адам үрәјинин јахшылыг хәзинәсиндән јахшы шејләр чыхарыр вә пис адам үрәјинин пислик хәзинәсиндән пис шејләр чыхарыр; чүнки онун ағзы үрәјиндән кәләни сөјләјир.

46 Нә үчүн Мәни: ”Ја Рәбб, ја Рәбб”, – дејә чағырырсыныз, амма сизә нә дејирәмсә, она әмәл етмирсиниз?

47 Мәним јаныма кәлән, сөзләрими ешидән вә онлара әмәл едән һәр адамын кимә бәнзәдијини сизә дејәрәм:

48 О, ев тикән елә бир адама бәнзәјир ки, газыб дәринә кетди вә бүнөврәни даш үзәриндә гурду; сел кәлдији заман су о евә һүчум етди, лакин ону сарсыда билмәди. Чүнки бүнөврәси даш үстә гурулмушду.*

49 Амма ешидиб әмәл етмәјән, торпаг үзәриндә бүнөврәсиз ев тикән адама бәнзәр; су о евә һүчум етди вә ев о анда учду; вә о евин учмағы бир мүсибәт олду.»

ЈЕДДИНЧИ ФӘСИЛ

Јүзбашынын иманы

(Матта 8:5-13)

1 ИСА, Ону динләјән халга бүтүн сөзләрини битириб, Кефернаһума кирди.

2 Бир јүзбашынын она әзиз олан бир гулу өлүмчүл хәстә иди.

3 Иса һаггында ешитдикдә о, јәһудиләрин бә'зи ағсаггалларыны Онун јанына көндәрди ки, кәлиб гулуну сағалтмасыны рича етсинләр.

4 Онлар да Исанын јанына кәләрәк Она тә'кидлә јалварыб дедиләр: «О лајигдир ки, Сән онун үчүн буну едәсән,

5 Чүнки о, халгымызы севир вә бизә синагог тикиб.»

6 Иса онларла бәрабәр кетди. О, һәмин евә јахынлашдығы заман, јүзбашы өз достларыны Онун гаршысына көндәрди ки, Она десинләр: «Ја Рәбб, зәһмәт чәкмә; мән лајиг дејиләм ки, Сән мәним дамымын алтына кирәсән.

7 Елә буна көрә, Сәнин јанына

**48. Ән ески мәтнләрдә, ”...Чүнки ев јахшы тикилмишди.”*

кәлмәјә өзүмү дә лајиг көрмәдим; анчаг бир сөз де вә нөкәрим сағалсын;
8 Чүнки мән дә асылы адамам вә табелијимдә әскәрләр вар; мән биринә ”Кет” десәм, кедәр; дикәринә: ”Кәл” десәм, кәләр; вә гулума: ”Буну ет” десәм, едәр.»
9 Иса бунлары ешитдикдә, она тәәччүбләнди, дөнүб архасынча кәлән халга мүрачиәтлә деди: «Сизә дејирәм ки, Исраилдә белә бу гәдәр бөјүк имана раст кәлмәдим.»
10 Елчиләр евә гајытдыглары заман хәстә гулу сағалмыш тапдылар.

Иса бир дул гадынын оғлуну дирилдир

11 Бундан сонра Иса Наин дејилән бир шәһәрә кетди. Шакирдләринин чоху вә хејли адам да Онунла кедирди.
12 О, шәһәрин гапысына јахынлашдығы заман, бир ананын јеканә оғлунун чәназәси чыхарылырды; гадын исә дул иди. Шәһәр сакинләринин бөјүк гисми дә онунла бәрабәр кедирди.
13 Рәбб ананы көрдүкдә она јазығы кәлди вә: «Ағлама!» – деди.
14 Јахынлашыб өлүнүн узандығы хәрәјә тохунду вә чәназәни апаранлар дајандылар. Вә Иса деди: «Еј кәнч, сәнә дејирәм: Дур!»
15 Өлү дуруб отурду вә данышмаға башлады. Иса ону анасына верди.
16 Һамыны горху бүрүдү; вә: «Арамызда бөјүк бир пејғәмбәр зүһур етмишдир!» вә: «Аллаһ Өз халгынын јардымына кәлди!» – дејәрәк Аллаһа һәмд ејләдиләр.
17 Иса барәсиндәки бу хәбәр бүтүн Јәһудеја вә бүтүн әтрафа јајылды.

Иса Мәсиһ вә Јәһја Пејғәмбәр

(Матта 11:2-19)

18 Јәһјанын шакирдләри дә она бүтүн бу һадисәләр барәдә хәбәр вердиләр.
19 Јәһја шакирдләриндән икисини јанына чағырыб тапшырды ки, кедиб Исадан сорушсунлар: «Кәлмәли олан Сәнсәнми, јохса башгасынымы көзләјәк?»
20 Адамлар, Исанын јанына кәлиб дедиләр: «Вәфтиз едән Јәһја бизи Сәнин јанына көндәрди ки, сорушаг: ”Кәлмәли олан Сәнсән, јохса башгасыны көзләјәк?”»
21 Елә о вахт Иса бир чохларыны хәстәликләрдән, дәрдләрдән вә мурдар руһлардан хилас етмишди; кор оланлардан бир чохунун көзләрини ачмышды.
22 Вә Иса чавабында онлара деди: «Кедин, нә көрдүјүнүзү вә ешитдијинизи Јәһјаја билдирин: корлар көрүр, ахсаглар јеријир, чүзамлылар сафлашыр, карлар ешидир, өлүләр дирилир вә јохсуллара Мүждә тәблиғ олунур.
23 Вә Мәндән өтрү бүдрәмәјән нә бәхтијардыр!»
24 Јәһјанын елчиләри кетдикдән сонра, Иса халга Јәһја һаггында данышмаға башлады: «Сәһраја нә көрмәјә кетдиниз? Күләјин тәрпәтдији гамышымы?
25 Ахы нә көрмәјә кетдиниз? Зәриф палтарлар кејмиш бир адамымы? Амма зәриф палтар кејиниб дәбдәбә илә јашајанлар падшаһ сарајларындадырлар.
26 Бәс нә көрмәјә кетдиниз? Бир пејғәмбәрими? Бәли, сизә дејирәм, һәтта пејғәмбәрдән артыг оланы.

27 Бу о адамдыр ки, онун һаггында јазылыб: ”Будур, Сәнин өнүнә Өз елчими көндәрирәм. О, Сәндән габаг Сәнин јолуну һазырлајачагдыр”.

28 Чүнки сизә дејирәм: Гадындан доғуланлар арасында /вәфтиз едән/ Јәһјадан бөјүк пејғәмбәр јохдур; амма Аллаһ Сәлтәнәтиндә ән кичик олан ондан бөјүкдүр.»

29 Вә Ону динләјән бүтүн халг вә веркијығанлар Јәһјанын вәфтизи илә вәфтиз олараг Аллаһа һәмд етдиләр.

30 Амма Мүгәддәс Ганун алимләри вә фәрисејләр, Онун тәрәфиндән вәфтиз олунмамагла Аллаһын онлар барәсиндәки ирадәсини рәдд етдиләр.

31 /О заман Рәбб деди:/ «Бу нәслин өвладларыны нәјә бәнзәдим? Вә онлар кимә бәнзәјирләр?

32 Онлар базар мејданында отуран вә јолдашларына мүрачиәт едәрәк: ”Биз сизә түтәк чалдыг, сиз ојнамадыныз; биз гәмли маһнылар охудуг, сиз ағламадыныз”, – дејән ушаглара бәнзәјирләр.

33 Чүнки вәфтиз едән Јәһја кәлдикдә нә чөрәк јејир, нә шәраб ичирди вә сиз: ”Онда чин вар”, – дејирсиниз.

34 Инсан Оғлу кәлдикдә јејир вә ичир; вә сиз дејирсиниз: ”Будур, гарынгулу вә шәраб дүшкүнү Инсан – веркијығанларын вә күнаһкарларын досту!”

35 Һикмәт исә өз өвладларынын һамысы тәрәфиндән тәсдиг олунур.»

Иса вә күнаһкар гадын

36 Фәрисејләрдән бири Исадан хаһиш етди ки, онунла бәрабәр чөрәк јесин. О да фәрисејин евинә кирди вә сүфрә башында отурду.

37 Вә будур, һәмин шәһәрдә јашајан күнаһкар бир гадын, Исанын фәрисејин евиндә сүфрә башында отурдуғундан хәбәр тутдугда бәјаз мәрмәр бир габда баһалы јағ кәтирди.

38 Архада, Исанын ајагларынын јанында дурду, ағлајараг Онун ајагларыны көз јашлары илә ислатмаға башлады; сонра өз сачлары илә силди, Онун ајагларыны өпдү вә баһалы јағ илә јағлады.

39 Исаны евә дә’вәт едән фәрисеј буну көрдүкдә өз-өзүнә деди: «Бу Адам пејғәмбәр олсајды, Она тохунан гадынын ким олдуғуну вә нәчи олдуғуну биләрди, чүнки бу гадын күнаһкардыр.»

40 Иса она мүрачиәт едәрәк деди: «Шимон! Мән сәнә бир сөз демәк истәјирәм.» О да деди: «Бујур, Мүәллим.»

41 Иса деди: «Бир борч верәнин ики борчлусу вар иди; бири беш јүз, о бири әлли динар борчлу иди.

42 Онларын өдәмәјә бир шејләри олмадығындан, о, борчу һәр икисинә бағышлады. Инди, сөјлә, бунлардан һансы ону чох севәчәкдир?»

43 Шимон чаваб верди: «Елә дүшүнүрәм ки, өзүнә ән чох бағышланан.» Иса она: «Дүз фикирләшдин», – деди.

44 Вә гадын тәрәфә бахыб Шимона деди: «Бу гадыны көрүрсәнми? Сәнин евинә кирдим, ајагларымы јумаға Мәнә су belә вермәдин. Амма о, Мәним ајагларымы көз јашлары илә ислатды вә сачлары илә силди.

45 Сән Мәнә бир өпүш вермәдин, амма о, Мән кәләндән бәри ајагларымы дурмадан өпүр.

46 Сән Мәним башыма зејтун јағы да чәкмәдин, амма о, Мәним ајаг-

ларымы баһалы јағ илә јағлады.

47 Буна көрә дә сәнә дејирәм: Онун
чох олан күнаһлары бағышланды. Чох
севки көстәрмәси дә бу сәбәбдәндир.
Амма кимә аз бағышланырса, аз да
севир.»

48 Гадына исә деди: «Күнаһларын
бағышланды.»

49 Вә Онунла бәрабәр сүфрәдә
отуранлар: «Бу кимдир ки, күнаһлары
да бағышлајыр?» – дејә араларында
дејинмәјә башладылар.

50 О исә гадына деди: «Иманын
сәни хилас етди. Сүлһ илә кет.»

СӘККИЗИНЧИ ФӘСИЛ

Исаја хидмәт едән гадынлар

1 БУ һадисәдән сонра Иса Оники-
ләрлә бәрабәр шәһәрләри вә кәндләри
долашыб тәблиғ едәрәк Аллаһ Сәл-
тәнәтини мүждәләјирди.

2 Пис руһлардан вә хәстәликләрдән
гуртулмуш олан бә'зи гадынлар: ичин-
дән једди чин чыхмыш Мәчдәлли
адланан Мәрјәм,

3 Һиродун тәсәррүфатына бахан
Хузанын арвады Јоһанна, Сузанна вә
бир чох башга гадынлар Онунла
идиләр; бунлар әмлаклары илә Она*
хидмәт едирдиләр.

Сәпилән тохум мәсәли

(Матта 13:1-23, Марк 4:1-20)

4 Чохлу адамлар топлашдыгда, ин-
санлар һәр шәһәрдән Онун јанына
кәлдикләри заман, О онлара бир мәсәл
нәгл етди:

5 «Бир әкинчи тохум сәпмәјә чыхды.
Сәпәркән тохумлардан бә'зиси јол
кәнарына дүшдү, ајаг алтында тап-
даланды вә көјүн гушлары ону
димдикләдиләр.

6 Бә'зиси исә дашлыға дүшдү вә
битән кими дә гуруду, чүнки рүтубәти
јох иди.

7 Бә'зиси исә тиканлар арасына дүш-
дү. Тиканлар онунла бәрабәр бөјүјүб
ону боғдулар.

8 Бә'зиси дә јахшы торпаға дүшдү
вә битиб јүз гат артыг бәһрә верди.»
Бунлары дејәрәк нида етди: «Ешитмәјә
гулағы олан, ешитсин!»

9 Шакирдләри исә Ондан соруш-
дулар: «Бу мәсәлин мә'насы нәдир?»

10 О деди: «Аллаһ Сәлтәнәтинин
сирләрини анлама габилијјәти сизә
верилмишдир, лакин башгаларына
һәр шеј мәсәлләрлә *сөјләнир* ки, онлар
көрдүкләри һалда көрмәсин вә ешит-
дикләри һалда анламасын.

11 Мәсәлин мә'насы будур: Тохум
Аллаһ кәламыдыр.

12 Јол кәнарына дүшәнләр исә кә-
ламы ешидәнләрдир ки, сонра иблис
кәлир вә иман етмәјиб, хилас ол-
масынлар дејә, кәламы онларын үрә-
јиндән көтүрүб апарыр.

13 Дашлыға дүшәнләр исә он-
лардыр ки, кәламы ешитдикдә се-
винчлә гәбул едирләр. Лакин көкләри
олмадығындан бир мүддәт иман
едирләр вә имтаһан заманы имандан
дөнүрләр*.

14 Тиканлар арасына дүшәнләр исә
онлардыр ки, кәламы ешидирләр;
лакин кет-кедә бу һәјатын гајғылары,
зәнкинлији, зөвгләрилә боғулур вә

**3. Она – ән әски мәтнләрдә, "онлара" (јә'ни Иса илә шакирдләринә).*

**13. имандан дөнүрләр – Һәрфи тәрчүмә, "бүдрәјирләр".*

јеткин сәмәрә вермирләр.

15 Бәрәкәтли торпаг үзәринә дүшәнләр исә онлардыр ки, кәламы ешидиб, садиг вә тәмиз үрәкдә сахлајырлар вә сәбрлә сәмәрә верирләр.» /О буну дејиб нида етди: «Ешитмәјә гулағы олан, гој ешитсин!»./

Һәр шеј ашкара чыхачаг

(Марк 4:21-25)

16 Чыраг јандыран һеч кәс ону нә габла өртәр, нә дә јатаг алтына гојар. Лакин чырагдана гојар ки, ичәри кирәнләр ишығы көрсүнләр.

17 Чүнки елә кизли бир шеј јохдур ки, бәлли олмасын; вә елә мәхфи бир шеј јохдур ки, билиниб ашкара чыхмасын.

18 Беләликлә нечә динләдијинизә диггәт верин: чүнки кимдә варса, она *даһа чох* вериләчәк; амма кимдә јохса, әлиндә олдуғуну зәнн етдији шеј дә ондан алыначагдыр.»

Исанын анасы вә гардашлары

(Матта 12:46-50, Марк 3:31-35)

19 Онун анасы вә гардашлары Онун јанына кәлдиләр, лакин издиһам олдуғу үчүн Она јахынлаша билмәдиләр.

20 Вә Она хәбәр вердиләр: «Анан илә гардашларын чөлдә дуруб Сәни көрмәк истәјирләр.»

21 Иса онлара чавабында деди: «Мәним анам вә гардашларым Аллаһ кәламыны динләјиб она әмәл едәнләрдир.»

Иса фыртынаны сакитләшдирир

(Матта 8:23-27, Марк 4:35-41)

22 Күнләрин бириндә Иса, Өз шакирдләри илә бир гајығa минди вә онлара: «Көлүн о бири саһилинә кечәк», – деди. Вә јола дүшдүләр.

23 Онлар үзәркән О, јухуја кетди. Көлдә шиддәтли күләк башлады вә гајыг су илә доланда онлар тәһлүкәдә идиләр.

24 Јахынлашыб Исаны ојатдылар вә дедиләр: «Устад! Устад! Һәлак олуруг!» Иса ојаныб күләјә вә сујун тәлатүмүнә гадаған етди. Фыртына јатды вә сүкут олду.

25 Онда О, онлара деди: «Сизин иманыныз һарададыр?» Онлар исә тәәччүб вә горху ичиндә бир-бирләринә: «Бу Кимдир ки, һәм күләкләрә, һәм суја әмр едир вә Она итаәт едирләр?» дејирдиләр.

Чинли бир адам сағалдылыр

(Матта 8:28-34, Марк 5:1-20)

26 Галилеја гаршысында јерләшән гадаралыларын* өлкәсинә кәлдиләр.

27 Иса саһилә чыханда исә, шәһәрдән бир адам Она раст кәлди. Бу адам чохдан чинә тутулмушду, палтар кејмирди вә евдә дејил, гәбирлик мағараларда јашајырды.

28 О, Исаны көрән кими бағырыб Онун өнүндә јерә дөшәнди вә учадан деди: «Еј Аллаһ-Тәаланын Оғлу Иса, мәндән нә истәјирсән? Јалварырам Сәнә, мәнә әзаб вермә!»

29 Чүнки Иса мурдар руһа әмр едирди ки, һәмин адамдан чыхсын. Она көрә ки, о руһ, узун заман иди ки,

**26. гадаралыларын – бә'зи мәтнләрдә, "керасалыларын".*

ону јахаламышды. Бу сәбәбә о адамы горусунлар дејә, ону зәнчирләрлә бағлајыб буховламышдылар; лакин о, зәнчирләри гырараг, чин тәрәфиндән сәһраја говулурду.

30 Иса ондан сорушду: «Адын нәдир?» О чаваб верди: «Лекион*.» Она көрә ки, она чох чинләр кирмишди.

31 Онлар Исаја јалварырдылар ки, онлара дибсиз дәринликләрә* кетмәји әмр етмәсин.

32 Орадача, дағын јанында бөјүк бир донуз сүрүсү отлајырды; чинләр Исаја јалвардылар ки, донузларын ичинә кирмәјә изин версин. Иса да изин верди.

33 Чинләр адамдан чыхыб донузлара кирдиләр; сүрү дә сылдырымдан ашағы көлә атылыб боғулду.

34 Чобанлар исә бу һадисәни көрдүкдә гачыб шәһәрдә вә кәндләрдә бу хәбәри јајдылар.

35 Оралылар да баш верәни көрмәк үчүн чыхдылар вә Исанын јанына кәлдиләр. Ичиндән чинләр чыхмыш адамын Исанын ајаглары јанында кејинмиш вә ағылланмыш отурдуғуну көрдүләр вә дәһшәтә кәлдиләр.

36 Бу һадисәни көрәнләр исә чинли адамын нечә сағалдығыны онлара данышдылар.

37 Гадара* чиварынын бүтүн халгы Исадан хаһиш етди ки, орадан кетсин; чүнки онлары бөјүк дәһшәт бүрүмүшдү. Иса да гајыға миниб кери гајытды.

38 Ондан чинләр чыхмыш адам исә Исаја јалварды ки, Онун јанында галсын. Лакин Иса ону бурахды вә деди:

39 «Евинә гајыт вә Аллаһын сәнә нәләр етдијини даныш.» О да кедиб Исанын она етдикләрини бүтүн шәһәрдә е’лан етди.

**31. дибсиз дәринликләр – чәһәннәм.*
**37. Гадара – бә’зи мәтнләрдә, ”Кераса”.*

Дирилән гыз вә сағалан гадын

(Матта 9:18-26, Марк 5:21-43)

40 Иса кери гајытдыгда халг Ону гәбул етди, чүнки һамы Ону көзләјирди.

41 Вә будур, синагог рәиси Јаир адлы бир адам кәлиб Исанын ајагларына дүшдү вә Она јалварды ки, онун евинә кәлсин.

42 Чүнки тәгрибән он ики јашлы јеканә бир гызы варды вә о, өлүм ајағында иди. Иса ораја кедәндә исә, халг Ону сыхышдырырды.

43 Вә он ики илдән бәри ајбашы ганахмасы кәсилмәмиш, вар-јохуну һәкимләрә сәрф етмиш, лакин онларын һеч бири тәрәфиндән мүаличә олунмамыш гадын

44 Исанын архасында кәлиб Онун палтарынын әтәјинә тохунду вә о андача онун ганахмасы кәсилди.

45 Вә Иса деди: «Мәнә ким тохунду?» Лакин һамы инкар етдикдә, Петер вә онунла бәрабәр оланлар дедиләр*: ”Мүәллим! Халг сәни әһатәјә алыб сыхышдырыр, /Сән исә дејирсән: ”Мәнә ким тохунду?”/»

46 Лакин Иса деди: «Мәнә кимсә тохунду, чүнки Мәндән гүввә ахдығыны һисс етдим.»

47 Гадын исә, кизләнә билмәдијини көрдүкдә, титрәјәрәк кәлди, Онун гаршысында јерә дөшәнди вә бүтүн

**45.Петер вә онунла бәрабәр оланлар дедиләр – ән эски мәтиләрдә, ”Петер деди”.*

халг гаршысында Она нә мәгсәдлә
тохундуғуну вә о анда нечә шәфа
тапдығыны Исаја бәјан етди.
48 Иса да она деди: «Чәсур ол,
гызым, иманын сәни хилас етди. Сүлһ
илә кет.»
49 Иса бу сөзү һәлә сөјләркән, си-
нагог рәисинин евиндән бир адам
кәлиб деди: «Гызын өлдү, артыг Мүәл-
лимә зәһмәт вермә.»
50 Лакин Иса буну ешитдикдә она
деди: «Горхма, анчаг иман ет вә гызын
хилас олачагдыр.»
51 Евә кәлдикдә исә Иса, Петер,
Јәһја, Јагуб вә гызын ата-анасындан
башга һеч кимә евә кирмәјә ичазә
вермәди.
52 Һамы гыз үчүн ағлајыб һөнкү-
рүрдү. Лакин Иса деди: «Ағламајын,
о өлмәјиб, анчаг јатыб.»
53 Гызын өлдүјүнү билдикләриндән
Исаја күлдүләр.
54 Лакин О һамыны чөлә говуб
гызын әлини тутду: «Еј гыз, галх!» –
дејә нида етди.
55 Гызын руһу кери гајытды; гыз
һәмин анда ајаға галхды. Иса да әмр
етди ки, она јемәк версинләр.
56 Гызын ата-анасы тәәччүбләнди.
Иса исә онлара тапшырды ки, бу
һадисә барәдә һеч кәсә данышма-
сынлар.

ДОГГУЗУНЧУ ФӘСИЛ

Иса он ики шакирдини халгын арасына көндәрир

(Матта 10:5-15, Марк 6:7-13)

1 ИСА, он ики шакирдини јанына
чағырыб бүтүн чинләрә галиб кәлмәк
вә хәстәликләри сағалтмаг үчүн он-
лара гүввәт вә сәлаһијјәт верди.
2 Вә онлары көндәрди ки, Аллаһ
Сәлтәнәтини тәблиғ едиб хәстәләрә
шәфа версинләр.
3 Вә онлара деди: «Јола бир шеј
көтүрмәјин: нә әса, нә торба, нә чөрәк,
нә дә пул. Вә нә дә ики көјнәјиниз
олсун.
4 Һансы евә кирсәниз, орада галын
вә орадан да јола чыхын.
5 Вә сизи һарада гәбул етмәзләрсә,
о шәһәрдән чыхаркән, онлара гаршы
шәһадәт олсун дејә, ајагларынызын
тозуну белә чырпын.»
6 Онлар да чыхыб, кәнд-кәнд
долашыр, Мүждәни тәблиғ едир вә
һәр јердә шәфа верирдиләр.
7 Тетрарх Һирод, Исанын нәләр
етдијинин һамысыны ешитди вә тәәч-
чүбләнди; чүнки бә'зиләри: «Јәһја
өлүләрдән дирилмишдир»,
8 Бә'зиләри: «Илјас зүһур етмиш»,
башгалары исә: «Гәдим пејғәмбәр-
ләрдән бири дирилмишдир», – де-
јирдиләр.
9 Һирод исә деди: «Јәһјанын башы-
ны мән кәсдирдим, бәс һаггында бу
шејләри ешитдијим Адам кимдир?»
Вә Ону көрмәјә чәһд едирди.

Иса беш мин адамы дојурур

(Матта 14:13-21, Марк 6:30-44, Јәһја 6:1-14)

10 Һәвариләр, кери гајыдыб көр-
дүкләри ишләри Исаја данышдылар.
О да јалныз онлары Өзү илә көтүрүб,
Бејтсајда адланан бир шәһәрин ја-
нындакы чөллүк јерә чәкилди.
11 Амма халг бундан хәбәр тутуб
Онун ардынча кетди. Иса да онлары
гәбул етди, Аллаһ Сәлтәнәти һаггында
онларла сөһбәт етди вә шәфаја мөһтач

оланлары сағалтды.
12 Күн батмаға башлајырды. Оникиләр кәлиб Она дедиләр: «Халгы бурах ки, кедиб әтраф кәнд вә обаларда кечәләсин вә јемәк тапсын. Чүнки биз бурада бош чөллүкдәјик.»
13 Амма О, онлара деди: «Онлара сиз јемәк верин.» Онлар исә дедиләр: «Бизим беш чөрәк вә ики балыгдан башга бир шејимиз јохдур. Мәкәр бүтүн бу адамлар үчүн бизми кедиб чөрәк алмалыјыг?»
14 Чүнки онлар беш минә јахын идиләр. Лакин Иса шакирдләринә деди: «Онлары әлли-әлли, дәстәләрлә отурдун.»
15 Онлар да белә едиб, һамыны отуртдулар.
16 Иса исә беш чөрәклә ики балығы көтүрдү, көјә бахараг онлар үчүн *Аллаһа* шүкүр етди вә бөлүб шакирдләринә верди ки, халга пајласынлар.
17 Һамы јејиб дојду вә артыг галан тикәләрлә он ики сәбәт долдурулду.

Петерин Мәсиһи танымасы

(Матта 16:13-20, Марк 8:27-30)

18 Бир дәфә Иса тәнһа бир јердә дуа едирди вә шакирдләри дә Онунла идиләр. О, онлардан сорушду: «Халгын дедијинә көрә, Мән Кимәм?»
19 Онлар да чаваб вериб дедиләр: «Вәфтиз едән Јәһја; дикәрләри исә Илјассан дејирләр. Бә'зиләри исә дејир ки, гәдим пејғәмбәрләрдән бири дирилиб.»
20 О исә онлардан сорушду: «Бәс сиз Мәни ким һесаб едирсиниз?» Петер чаваб вериб деди: «Аллаһын Мәсиһи.»
21 Иса исә онлара чидди тапшырыб әмр етди ки, буну һеч кимә демәсинләр.

Иса өлүб дириләчәјини әввәлчәдән билдирир

(Матта 16:21-28, Марк 8:31-9:1)

22 Вә деди ки: «Инсан Оғлу чох әзаб чәкмәли, ағсаггаллар, баш каһинләр вә дин алимләри тәрәфиндән рәдд олунмалы, өлдүрүлмәли вә үчүнчү күн дирилмәлидир.»
23 Һамыја исә деди: «Ким ардымча кәлмәк истәјирсә, гој өзүнү инкар етсин вә чармыхыны көтүрүб Мәни изләсин.
24 Чүнки ким чаныны хилас етмәк истәјирсә, ону итирәчәк; амма ким чаныны Мәним уғрумда итирсә, ону гуртарачагдыр.
25 Инсан бүтүн дүнјаја јијәләниб өзүнү мәһв едирсә вә јахуд өзүнә зәрәр вурурса, она нә фајда олур?
26 Она көрә ки, ким Мәндән вә Мәним сөзләримдән утанарса, Инсан Оғлу да, Өзүнүн, Атасынын вә мүгәддәс мәләкләрин еһтишамы илә кәлдији заман о шәхсдән утаначагдыр.
27 Лакин мән сизә һәгигәти дејирәм: Бурада дуранлардан бә'зиси Аллаһын Сәлтәнәтини көрмәдән, өлүмү әсла дадмајачагдыр.»

Исанын көркәми дәјишилир

(Матта 17:1-8, Марк 9:2-8)

28 Бу сөзләри сөјләдикдән тәгрибән сәккиз күн сонра Иса, Петери, Јәһјаны вә Јагубу Өзү илә көтүрүб дуа етмәк үчүн дağа галхды.
29 Дуа етдији заман, Онун үзүнүн көркәми дәјишди, вә Онун палтары ағарды вә чох парлаг олду.
30 Вә будур, ики нәфәр Онунла

сөһбәт едирди. Бунлар Муса вә Илјас
иди.
31 Онлар еһтишамла заһир олуб
Исанын Јерусәлимдә тамамлајачағы
агибәти һаггында данышырдылар.
32 Петер вә онунла бәрабәр оланлар
исә дәрин јухуја кетмишдиләр. Амма
ојананда Исанын еһтишамыны вә
Онунла јанашы дуран ики кишини
көрдүләр.
33 Онлар Исадан ајрыларкән, Пе-
тер нә сөјләдијини билмәдән, Исаја
деди: «Устад! Бизә бурада олмаг
хошдур. Үч чардаг гураг – бири Сәнә,
бири Мусаја вә бири дә Илјаса.»
34 Петер буну дејәркән бир булуд
кәлди вә онлара көлкә салды; булуда
дахил олдугда горхдулар.
35 Булуддан исә: «Бу Мәним се-
вимли* Оғлумдур, Она гулаг асын!»
– дејән бир сәс кәлди.
36 Бу сәс кәсилдикдә Иса тәк галды.
Вә онлар сусдулар вә о күнләрдә
көрдүкләри барәдә кимсәјә бир сөз
демәдиләр.

Чинли ушаг сағалдылыр

(Матта 17:14-23, Марк 9:14-32)

37 Ертәси күн исә онлар дағдан
енәркән, Исаны бөјүк бир издиһам
гаршылады.
38 Бирдән издиһамдан бир адам
гышгырыб деди: «Мүәллим! Сәнә
јалварырам, оғлума нәзәр сал, чүнки
о мәним јеканә баламдыр.
39 Бир руһ ону тутур вә ушаг
гәфләтән бағырыр. Руһ ону елә сар-
сыдыр ки, ушағын ағзы көпүкләнир;
вә ону әлдән салдыгдан сонра, зорла
ондан ајрылыр.
40 Сәнин шакирдләринә јалвардым
ки, руһу говсунлар; лакин бачарма-
дылар.»
41 Иса чаваб верәрәк деди: «Еј
имансыз вә јолуну азмыш нәсил! Нә
вахта гәдәр сизинлә олачаг вә сизә
дөзәчәјәм? Оғлуну бураја кәтир.»
42 О, Исанын јанына кәләркән, чин
ону јерә чырпыб шиддәтлә сарсытды.
Лакин Иса мурдар руһа гадаған етди,
ушағы исә сағалтды вә ону атасына
верди.

Иса өлүб дириләчәјини тәкрарән билдирир

(Матта 17:22-23, Марк 9:30-32)

43 Һамы да Аллаһын әзәмәтинә
тәәччүбләнди. Вә һамы Исанын етдији
бүтүн ишләрә һејрәтләнәркән, О Өз
шакирдләринә деди:
44 «Бу сөзләр сизин гулагларынызда
галсын: Инсан Оғлу инсан-
ларын әлинә тәслим едилмәк үзрәдир.»
45 Лакин онлар бу сөзү анлама-
дылар вә сөзүн мә'насы онлар үчүн
гаранлыг галды; вә бу сөз барәдә
Исадан сорушмаға горхдулар.

Ән бөјүк кимдир?

(Матта 18:1-5, Марк 9:33-40)

46 Онларын арасында белә бир
мүбаһисә олду ки, онлардан һансы ән
бөјүкдүр.
47 Иса исә онларын үрәкләриндәки
фикри биләрәк, бир көрпә ушағы
көтүрүб Өз јанына чәкди,
48 Вә онлара деди: «Ким бу көрпәни
Мәним намимә гәбул едәрсә, Мәни
гәбул етмиш олар вә ким Мәни гәбул
едәрсә, Мәни Көндәрәни гәбул етмиш
олар;

**35. севимли – ән әски мәтнләрдә, "сечилмиш".*

зира сизләрдән ким һамыдан кичикдирсә, о бөјүк олачагдыр.”

49 Бу заман Јәһја сөз алыб деди: «Мүәллим! Сәнин адынла чин чыхаран бир адам көрдүк вә она мане олдуг, чүнки бизимлә бәрабәр кәлмир.»

50 Иса она деди: «Она мане олмајын. Чүнки ким сизә гаршы дејилсә, сизин тәрәфдарыныздыр.»

Самаријалылар Исаны рәдд едир

51 Дүнјадан алыначағы күнләр јахынлашдыгда, Иса Јерусәлимә кетмәк гәрарына кәлди.

52 Өзүндән габаг елчиләр көндәрди. Онлар, Онун јолуну һазырламаг үчүн кедиб самаријалыларын бир кәндинә кирдиләр.

53 Лакин *оралылар* Ону гәбул етмәдиләр, чүнки Онун јолу Јерусәлимә доғру иди.

54 Онун шакирдләри Јагуб вә Јәһја буну көрдүкдә дедиләр: «Ја Рәбб! Истәјирсәнми, Илјас етдији кими, биз дә әмр едәк көјдән од јағсын вә онлары мәһв етсин?»

55 О исә онлара мүрачиәт едәрәк гадаған етди вә деди: «Сиз, һансы руһдан олдуғунузу билмирсиниз.

56 Чүнки Инсан Оғлу инсанларын чаныны мәһв етмәјә дејил, хилас етмәјә кәлмишдир.» Вә башга бир кәндә кетдиләр.

Исанын шакирди олмағын баһасы

57 Онлар јолда кедәркән бир нәфәр Исаја деди: «Ја Рәбб! Һараја кетсән, Сәнин ардынча кедәрәм.»

58 Иса она деди: «Түлкүләрин һини вә көј гушларынын јувасы вардыр; Инсан Оғлу исә башыны сөјкәмәјә јер тапмыр.»

59 Башга бирисинә: «Мәним ардымча кәл», – деди. Лакин о: «Ја Рәбб! Мәнә изин вер, әввәлчә кедим атамы дәфн едим», – деди.

60 Амма Иса она деди: «Гој өлүләр өз өлүләрини дәфн етсинләр; сән исә кет, Аллаһын Сәлтәнәтини тәблиғ ет.»

61 Башга бири исә деди: «Ја Рәбб! Сәнин ардынча кедәчәјәм, амма изин вер әввәлчә өз аиләмлә видалашым.»

62 Лакин Иса она деди: «Әлини котан үстүнә гојуб архаја бахан кимсә Аллаһын Сәлтәнәтинә јарашмаз.»

ОНУНЧУ ФӘСИЛ

Јетмишләрин тә’јини

1 БУНДАН сонра Рәбб, јетмиш башга адам тә’јин едиб, онлары ики-ики Өзүнүн кедәчәји һәр шәһәрә вә һәр јерә, Өзүндән габаг көндәрди,

2 Вә онлара деди: «Мәһсул чох, ишчиләр исә аздыр. Беләликлә, мәһсулун Саһиби олан Рәббә јалварын ки, Өз мәһсулуну топламаға ишчиләр көндәрсин.

3 Кедин! Будур, Мән сизи гурдлар арасына гузулар кими көндәрирәм.

4 Нә кисә, нә торба, нә дә чарыг көтүрүн вә јолда кимсә илә саламлашмајын.

5 Һансы евә кирсәниз, әввәлчә: ”Бу евдә әмин-аманлыг олсун!” – дејин.

6 Әкәр орада әмин-аманлыға лајиг адам варса, саламыныз онун үзәриндә галачагдыр; јох исә, јенә сизә дөнәчәкдир.

7 О евдә дә галын, онларын нәји

варса јејин вә ичин, чүнки ишчи өз әмәк һаггына лајигдир. Евдән евә кечмәјин.

8 Һансы шәһәрә кирәрсинизсә вә сизи гәбул едәрләрсә, сизә нә тәклиф етсәләр, ону да јејин.

9 Орада олан хәстәләрә шәфа верин вә онлара: ”Аллаһын Сәлтәнәти сизә јахынлашды», – дејин.

10 Әкәр кирдијиниз шәһәрләрдән һансындаса сизи гәбул етмәсәләр, о шәһәрин күчәләринә чыхын вә дејин:

11 ”Шәһәриниздән ајагларымыза јапышан тозу да сизә чырпырыг. Анчаг билин ки, Аллаһын Сәлтәнәти сизә јахынлашды.”

12 Мән сизә дејирәм ки, гијамәт күнү* Содомун һалы о шәһәринкиндән даһа асан олачагдыр.

13 Вај сәнә, еј Коразин! Вај сәнә, еј Бејтсајда! Чүнки сиздә баш верән мө’чүзәләр Сур вә Сајдада баш версәјди, онлар чохдан чула бүрүнүб, күл ичиндә отурараг төвбә едәрдиләр.

14 Амма гијамәт* күнү Сур вә Сајданын һалы сизинкиндән даһа асан олачагдыр.

15 Вә сән, еј көјә гәдәр јүксәлән Кефернаһум, өлүләр аләминә гәдәр ендириләчәксән!

16 Сизи динләјән Мәни динләјир вә сизи рәдд едән Мәни рәдд едир; Мәни рәдд едән исә, Мәни Көндәрәни рәдд едир.»

17 Јетмиш *шакирд* севинчлә кери гајытды вә деди: «Ја Рәбб! Чинләр дә Сәнин адынла бизә итаәт едирләр.»

18 О исә онлара деди: «Мән шејтанын көјдән илдырым кими ендијини көрдүм.

19 Будур, Мән сизә иланлары, әгрәбләри вә дүшмәнин бүтүн гүввәтини ајаг алтында әзмәк үчүн сәлаһијјәт верирәм; вә һеч бир шеј сизә зәрәр вурмајачагдыр.

20 Амма руһларын сизә итаәт етмәсинә севинмәјин, лакин сизин адларынызын көјләрдә јазылдығына севинин.»

21 Иса о анда руһән севиниб деди: «Еј көјүн вә јерин Рәбби олан Ата, шүкүр едирәм Сәнә ки, бу шејләри мүдрикләрдән вә ағыллылардан кизләдиб көрпәләрә ачдын. Бәли, Ата. Чүнки Сәнин илтифатын белә иди.»

22 /Вә шакирдләрә мүрачиәт едәрәк, деди:/ «Һәр шеј Атам тәрәфиндән Мәнә верилди. Оғулун ким олдуғуну Атадан башга һеч ким билмәз; вә Атанын ким олдуғуну Оғулдан вә Оғулун ачмаг истәдији шәхсдән башга һеч ким билмәз.»

23 Вә шакирдләрә мүрачиәт едиб онлара ајрыча деди: «Сизин көрдүјүнүз шејләри көрән көзләр нә бәхтијардыр!

24 Чүнки сизә дејирәм ки, бир чох пејғәмбәрләр вә һөкмдарлар сизин көрдүјүнүз шејләри көрмәк арзусунда олдулар, амма көрмәдиләр; сизин ешитдијиниз шејләри ешитмәк арзусунда олдулар, амма ешитмәдиләр.»

Хејирхаһ самаријалы мәсәли

25 Бах будур, бир Мүгәддәс Ганун алими дурду вә Исаны сынамаг үчүн деди: «Мүәллим! Әбәди һәјаты мирас алмаг үчүн мән нә етмәлијәм?»

26 О исә она деди: «Ганунда нә јазылыб? Нечә охујурсан?»

27 О, чавабында деди: «Аллаһын

**12. гијамәт күнү – һәрфи тәрчүмә, ”о күн”.*
**14. гијамәт – һәрфи тәрчүмә, ”һөкм”.*

олан Рәбби бүтүн үрәјинлә, бүтүн чанынла, бүтүн гүввәтинлә вә бүтүн дүшүнчәнлә сев вә гоншуну өзүн кими сев.»

28 Иса исә она деди: «Доғру чаваб вердин, буна әмәл ет, јашајачагсан.»

29 Лакин о, өзүнә бәраәт газандырмаг истәјәрәк Исаја деди: «Ахы мәним гоншум кимдир?»

30 Иса чаваб верәрәк деди: «Бир нәфәр Јерусәлимдән Јериһоја кедәркән гулдурларын әлинә кечди. Гулдурлар онун палтарыны чыхартдылар, өзүнү јараладылар вә јарымчан һалда гојуб, кетдиләр.

31 Тәсадүфән бир каһин һәмин јол илә кедирди; адамы көрдүкдә јолун о тајындан кечди.

32 Бир левили дә о јерә чатдыгда јахынлашды вә ону көрүб, јолун о тајындан кечди.

33 Бир нәфәр самаријалы исә о јолдан кечәркән она раст кәлди вә ону көрдүкдә јазығы кәлди,

34 Јахынлашыб онун јараларына зејтун јағы вә шәраб төкәрәк сарыды; вә ону өз ешшәјинә миндириб бир меһманханаја кәтирди вә онун гајғысына галды.

35 Ертәси күн исә, ораны тәрк едәркән, ики динар чыхарыб меһманхана саһибинә верди вә деди: "Онун гајғысына гал; вә әкәр артыг хәрчин чыхарса, кери гајыданда мән сәнә өдәјәрәм."

36 Сәнчә, бу үч нәфәрдән һансы гулдурлар әлинә дүшән адамын гоншусу олду?»

37 О деди: «Она мәрһәмәт көстәрән адам.» Иса да она деди: «Кет, сән дә елә һәрәкәт ет.»

Иса, Марта вә Мәрјәмин евиндә

38 Онлар јолларына давам едәркән Иса бир кәндә кирди. Бурада Марта адлы бир гадын Ону өз евинә дә'вәт етди.

39 Онун Мәрјәм адлы бир бачысы варды; о, Исанын ајаглары јанында отуруб Онун сөзүнү динләјирди.

40 Марта исә ишин чохлуғундан чашмышды вә јахынлашыб деди: «Ја Рәбб! Мәкәр бачымын мәни јалныз хидмәт етмәјә бурахмасы Сәни нараһат етмирми? Она де ки, мәнә көмәк етсин.»

41 Иса исә она чаваб вериб деди: «Марта! Марта! Сән чох шејләр үчүн үзүлүб тәлаш едирсән.

42 Анчаг бирчә шејә еһтијач вар. Мәрјәм исә ондан алынмајачаг јахшы пајы сечмишдир.»

ОН БИРИНЧИ ФӘСИЛ

Нечә дуа етмәли

(Матта 6:9-13, 7:7-11)

1 БИР дәфә Иса бир јердә дуа едирди. Битирдији заман, шакирдләриндән бири Она деди: «Ја Рәбб! Јәһја өз шакирдләринә өјрәтдији кими, Сән дә бизә дуа етмәји өјрәт.»

2 Иса онлара деди: «Дуа едәркән дејин:

/Еј көјләрдә олан/ Атамыз,
Адын мүгәддәс тутулсун.
Сәлтәнәтин кәлсин.
/Көјдә олдуғу кими,
Јердә дә Сәнин ирадән олсун./

3 Күндәлик чөрәјимизи бизә һәр күн
вер.

4 Вә күнаһларымызы бағышла,
Чүнки биз дә бизә борчлу олан
һәр адамы бағышлајырыг;
Вә бизи имтаһана чәкмә,
/Лакин бизи шәрдән* хилас ет./»
5 Вә онлара деди: «Фәрз едәк ки,
сизләрдән бирисинин досту вар. Кечә
јарысы онун евинә кәлиб дејир:
"Достум! Мәнә үч чөрәк борч вер,
6 Чүнки јолдан јаныма бир достум
кәлиб, она тәклиф едәчәк бир шејим
јохдур."
7 О да ичәридән она чаваб верәрәк
дејир: "Мәни нараһат етмә, гапы артыг
бағлыдыр вә ушагларым мәнимлә
бәрабәр јатагдадырлар; галхыб сәнә
бир шеј верә билмәрәм."
8 Сизә дејирәм ки, әкәр о, достлуг
наминә галхыб вермәсә дә, /досту/
үзә салдығындан галхыб нә гәдәр
истәјирсә она верәчәкдир.
9 Вә Мән сизә дејирәм: Диләјин,
сизә вериләчәк; ахтарын, тапачаг-
сыныз; гапыны дөјүн, сизә ачылачаг.
10 Чүнки һәр диләјән алыр, ахтаран
тапыр вә гапы дөјәнә ачылыр.
11 Аранызда елә бир ата вармы ки,
оғлу чөрәк истәрсә, она даш версин?
Јахуд, балыг истәрсә, она балыг
әвәзинә илан версин?
12 Јахуд, јумурта истәрсә, она әгрәб
версин?
13 Беләликлә, мадам ки, сиз пис
олдуғунуз һалда өз өвладларыныза
јахшы һәдијјәләр верә билирсиниз,
Сәмави Атанызын Ондан диләјәнләрә
Мүгәддәс Руһу верәчәји нә гәдәр
јәгиндир!»

*4.шәрдән – јахуд, "шејтандан".

Иса вә Баал-Зевул (шејтан)

(Матта 12:22-30, Марк 3:20-27)

14 Бир дәфә Иса, лал олан бир чини
говурду; вә чин чыхдыгдан сонра лал
данышмаға башлады вә халг тәәч-
чүбләнди.
15 Онлардан бә'зиләри исә дејир-
диләр: «О, чинләрин рәиси Баал-
Зевулун күчү илә чинләри говур.»
16 Башгалары исә Исаны сынамаг
үчүн Ондан тәләб едирдиләр ки,
көјләрдән әламәт көстәрсин.
17 Лакин Иса онларын нә дүшүн-
дүкләрини биләрәк онлара деди: «Өзү-
өзлүјүндә бөлүнмүш һәр сәлтәнәт
виран галар вә өзү-өзлүјүндә бөлүн-
мүш ев јıхылар.
18 Вә әкәр шејтан да өзү-өзлүјүндә
бөлүнүбсә, онун сәлтәнәти нечә давам
едәр? Сиз исә дејирсиниз ки, Мән
Баал-Зевулун күчү илә чинләри го-
вурам.
19 Әкәр Мән чинләри Баал-Зевулун
күчү илә говурамса, бәс сизин адам-
ларыныз кимин күчү илә говурлар?
Буна көрә онлар сизин һакимләриниз
олачаглар.
20 Лакин әкәр Мән чинләри Ал-
лаһын бармағы илә говурамса, демәли
Аллаһын Сәлтәнәти үзәринизә кәл-
мишдир.
21 Әкәр тәпәдән-дырнағадәк силаһ-
ланмыш гүввәтли бир адам өз евини
горујурса, онун маликанәси тәһ-
лүкәсиздир;
22 Ондан гүввәтлиси исә она басгын
едиб галиб кәләрсә, о заман онун
күвәндији бүтүн силаһлары алар вә
гәниматини бөлүшдүрәр.
23 Мәнимлә олмајан Мәнә гар-
шыдыр вә Мәнимлә јығмајан да-
ғыдыр.

24 Мурдар руһ адамдан чыхдыгдан
сонра гураг јерләрдә доланар, ра-
һатлыг ахтарар вә тапмадыгда дејәр:
”Чыхдығым евимә гајыдым.”
25 Вә кәлдикдә ону сүпүрүлмүш вә
сәлигәјә салынмыш тапар.
26 О заман кедир, өзүндән даһа пис
олан једди башга руһу јанына алыр вә
ораја кириб јашајырлар; вә о адамын
сон һалы әввәлкиндән даһа пис олур.»
27 Иса буну дејәркән, бир гадын
чамаатын ичиндән сәсини учалдыб
Она деди: «Сәни дашыјан бәтн вә
Сәни әмиздирән дөшләр нә бәх-
тијардыр!»
28 О исә деди: «Әксинә, Аллаһын
сөзүнү динләјиб она әмәл едәнләр
бәхтијардыр.»

Јунис Пејғәмбәрин әламәти
(Матта 12:38-42)

29 Вә халг Онун әтрафына топ-
лашдығы заман, О данышмаға баш-
лады: «Бу нәсил пис нәсилдир; о әламәт
ахтарыр, лакин она Јунис пејғәмбәрин
әламәтиндән башга әламәт верил-
мәјәчәкдир;
30 Чүнки Јунис Ниневија әһалисинә
нечә әламәт олдуса, Инсан Оғлу да бу
нәсил үчүн елә әламәт олачагдыр.
31 Чәнуб мәләкәси гијамәт* күнүндә
бу нәслин адамлары илә бәрабәр
галхыб, онлары мәһкум едәчәк. Чүнки
о, Сүлејманын һикмәтли сөзләрини
динләмәк үчүн дүнјанын учгарла-
рындан кәлди вә будур, Сүлејмандан
даһа бөјүјү бурададыр.
32 Ниневија әһалиси гијамәт* кү-
нүндә бу нәсил илә бәрабәр галхачаг
вә ону мәһкум едәчәк. Чүнки онлар
Јунисин тәблиғи илә төвбә етдиләр; вә
будур, Јунисдән даһа бөјүјү бура-
дадыр.

Бәдәнин чырағы
(Матта 5:15, 6:22-23)

33 Һеч ким чырағы јандырыб, ону
кизли јерә јахуд да габын алтына
гојмаз, амма чырагдана гојар ки,
ичәри кирәнләр ишығы көрсүнләр.
34 Бәдәнин чырағы көздүр; белә-
ликлә, көзүн сағлам олса, бүтүн бә-
дәнин дә нурлу олачагдыр. Амма
көзүн шикәст олса, бүтүн бәдәнин дә
гаранлыг олар.
35 Беләликлә, диггәт ет: сәндәки
”нур” гаранлыг олмасын.
36 Әкәр сәнин бүтүн бәдәнин
ишыглыдырса вә бир аз да олсун
гаранлыг һиссәси јохдурса, чыраг сәнә
өз нуру илә ишыг сачдығы кими,
бәдәнин дә тамамилә ишыглы ола-
чагдыр.»

Вај һалыныза!
(Матта 23:1-36, Марк 12:38-40)

37 Иса бунлары дејәндә, бир фәрисеј
Ону евинә јемәјә дә’вәт етди; О да
ичәри кириб сүфрә архасында отурду.
38 Фәрисеј исә, Онун јемәкдән габаг
әлләрини јумадығыны көрдүкдә тәәч-
чүбләнди.
39 Лакин Рәбб она деди: «Инди, сиз
фәрисејләр, финчанын вә бошгабын
чөлүнү тәмизләјирсиниз, лакин сизин
ичиниз сојғунчулуг вә писликлә до-
лудур.
40 Ағылсызлар! Мәкәр заһири
јарадан, батини дә јарадан дејилми?
41 Јахшысы будур ки, олуб-га-
ланыныздан сәдәгә верәсиниз, онда

31,32. гијамәт – һәрфи тәрчүмә, ”һөкм”.

сизин үчүн һәр шеј тәмиз олар.
42 Амма вај һалыныза, фәрисејләр! Чүнки нанә, сәдәфоту вә һәр чүр көјәртинин онда бирини верирсиниз, амма әдаләтә вә Аллаһын мәһәббәтинә гајғысызлыг көстәрирсиниз. Онда бир һиссәни вермәји еһмал етмәдән әсас бунлары тәтбиг етмәли идиниз.
43 Вај һалыныза, фәрисејләр! Чүнки синагогларда баш күрсүдә отурмағы вә базар мејданларында салам алмағы севирсиниз.
44 Вај һалыныза/, дин алимләри вә фәрисејләр, икиүзлүләр/! Чүнки итмиш гәбирләр кимисиниз ки, инсанлар билмәдән үстүнүздән кечәрләр.»
45 Мүгәддәс Ганун алимләриндән бири сөз алыб Она деди: «Мүәллим! Сән бу шејләри сөјләркән бизи дә тәһгир едирсән.»
46 Лакин Иса деди: «Вај сизин дә һалыныза, Ганун алимләри! Чүнки сиз адамларын бојнуна чәтин дашына билән јүкләр гојур, өзүнүз исә бир бармағыныз илә дә олса о јүкләрә тохунмурсунуз.
47 Вај һалыныза ки, пејғәмбәрләрә мәгбәрәләр тикирсиниз, һалбуки онлары өлдүрән аталарыныз олмушдур.
48 Бунунла сиз аталарынызын әмәлләринә шаһидлик едир вә онларла разылашырсыныз; чүнки онлар пејғәмбәрләри өлдүрдүләр, сиз исә мәгбәрәләр тикирсиниз.
49 Она көрә Аллаһын һикмәти демишдир: Мән онларын јанына пејғәмбәрләр вә һәвариләр көндәрәчәјәм вә онлардан бә'зиләрини өлдүрәчәк, бә'зиләрини исә тә'гиб едәчәкләр ки,
50 Дүнјанын әсасы гојуландан бәри бүтүн пејғәмбәрләрин төкүлмүш ганы бу нәсилдән тәләб олунсун.
51 Бәли сизә дејирәм ки, Һабилин ганындан тутмуш гурбанкаһла мә'бәд арасында өлдүрүлән Зәкәријјәнин ганына гәдәр төкүлән ган бу нәсилдән тәләб олуначагдыр.
52 Вај һалыныза, Ганун алимләри! Чүнки елм *гапысынын* ачарыны сиз көтүрдүнүз; нә өзүнүз кирдиниз, нә дә кирмәк истәјәнләрә имкан вердиниз.»
53 О, онлара бу сөзләри дејәркән, Ганун алимләри вә фәрисејләр Ону бәрк сыхышдырыб бир чох шејләрә Ондан чаваб алмаг истәдиләр.
54 Вә пусгуда дуруб, Онун дедикләриндән бир сөз гапмаға чәһд едирдиләр ки, Ону иттиһам етсинләр.

ОН ИКИНЧИ ФӘСИЛ

Кимдән горхмалы
(Матта 10:26-33)

1 БУ арада минләрчә адам бир јерә елә топлашмышды ки, бири-бирини сыхышдырырдылар. Иса әввәлчә Өз шакирдләринә мүрачиәт едәрәк деди: «Фәрисејләрин мајасындан – јә'ни икиүзлүлүкдән – өзүнүзү горујун.
2 Елә кизли бир шеј јохдур ки, ачылмасын; вә елә хәлвәти бир шеј јохдур ки, билинмәсин.
3 Буна көрә, гаранлыгда нә данышсаныз, ајдынлыгда ешидиләчәкдир; вә дахили отагларда гулаға пычылдадығыныз һәр шеј дамлардан тәблиғ едиләчәкдир.
4 Мән исә сизә, мәним достларыма дејирәм: Бәдәни өлдүрүб ондан сонра башга бир шеј етмәјә гадир олмајанлардан горхмајын;
5 Анчаг кимдән горхмалы ол-

дуғунузу сизә изаһ едирәм: Мәһв етдикдән сонра чәһәннәмә атмаға гадир Оландан* горхун; бәли, сизә дејирәм ки, Ондан горхун.

6 Мәкәр беш сәрчә ики ассаријә сатылмырмы? Вә Аллаһын јанында онлардан һеч бири унудулмамышдыр.

7 Сизин башыныздакы сачларын һамысы да *белә* сајылмышдыр. Одур ки, горхмајын; сиз бир чох сәрчәдән даһа дәјәрлисиниз.

8 Сизә исә дејирәм: Ким Мәни инсанлар гаршысында играр едәрсә, Инсан Оғлу да ону Аллаһын мәләкләри гаршысында играр едәчәкдир.

9 Амма ким Мәни инсанлар гаршысында инкар едәрсә, Аллаһын мәләкләри гаршысында инкар олуначагдыр.

10 Вә ким Инсан Оғлуна гаршы сөз сөјләјәрсә, бағышланачагдыр; амма ким Мүгәддәс Руһа күфр едәрсә, бағышланмајачагдыр.

11 Сиз синагоглара, рәисләр вә һөкмдарлар гаршысына кәтирилдијиниз заман, нечә вә нә чаваб верәчәјинизин, вә ја нә дејәчәјинизин гајғысына галмајын;

12 Чүнки нә сөјләмәк лазым олдуғуну Мүгәддәс Руһ о анда сизә өјрәдәчәкдир.»

Ағылсыз варлы адам мәсәли

13 Халгын ичиндән бири Исаја деди: «Мүәллим! Гардашыма де ки, мирасы мәнимлә бөлсүн.»

14 Иса исә она деди: «Еј адам, ким Мәни сизи мүһакимә етмәјә јахуд малынызы бөлмәјә тә'јин етди?»

15 Онлара бир даһа деди: «Диггәтли олун, /һәр нөв/ тамаһкарлыгдан өзүнүзү сахлајын, чүнки инсан һәјаты онун вар дөвләтинин чохлуғундан асылы дејилдир.»

16 Онлара бир мәсәл дә чәкди: «Варлы бир адамын торпағы бол мәһсул верди;

17 О өзү-өзлүјүндә дүшүнүрдү: ”Нә едим? Мәһсулумун бәһрәсини гојмаға јерим јохдур.”

18 Вә деди: ”Белә едәрәм: анбарларымы сөкүб даһа бөјүкләрини тикәрәм вә бүтүн мәһсулуму вә бүтүн дөвләтими ораја топларам.

19 Вә чаныма дејәрәм: Еј чаным! Узун илләр үчүн топланмыш чохлу дөвләтин вар: раһат ол; је, ич, кеф чәк.”

20 Амма Аллаһ она деди: ”Ағылсыз! Сәнин чаныны елә бу ахшам алачаглар; сәнин һазырладығын шејләр бәс кимә галачаг?”

21 Аллаһ гаршысында зәнкин олмаг әвәзинә, өзү үчүн дөвләт топлајан һәр бир адамын агибәти белә олур.»

Гајғы чәкмәјин

(Матта 6:25-34)

22 Вә Өз шакирдләринә деди: «Бунун үчүн сизә дејирәм: Нә јејәчәксиниз дејә чаныныызын, нә кејәчәксиниз дејә бәдәнинизин гајғысына галмајын.

23 Чан јемәкдән вә бәдән кејимдән даһа вачибдир.

24 Алагарғалара бахын: онлар нә әкир, нә бичир; онларын нә анбары, нә дә тахыл мәнбәји вардыр вә Аллаһ онлары једиздирир. Сиз гушлардан нә гәдәр чох дәјәрлисиниз!

25 Сизләрдән ким гајғы чәкмәклә бојуну бир аршын артыра биләр?

**5. јә'ни, Аллаһдан.*

26 Беләликлә, әкәр ән кичик бир шеји едә билмирсинизсә, нә үчүн галан шејләрин гајғысына галырсыныз?
27 Занбагларын нечә бөјүдүкләринә бахын: нә зәһмәт чәкирләр, нә дә иплик әјирирләр; амма сизә дејирәм ки, һәттә Сүлејман белә, бүтүн иззәтиндә бунлардан бири кими кејинмәмишди.
28 Лакин әкәр Аллаһ бу күн тарлада мөвчуд олуб сабаһ очаға атылан оту белә кејиндирирсә, сизи кејиндирәчәји нә гәдәр даһа јәгиндир, еј аз иманлылар!
29 Беләликлә, сиз нә ичәчәјинизи вә нә јејәчәјинизи ахтармајын вә нараһат олмајын.
30 Чүнки дүнјанын халглары бүтүн бу шејләри ахтарырлар; Атаныз исә бунлара еһтијач дујдуғунузу билир.
31 Анчаг сиз Аллаһын Сәлтәнәтини ахтарын вә бунларын һамысы сизә әлавә олараг вериләчәкдир.
32 Горхма, еј кичик сүрү! Чүнки Атаныз сизә Сәлтәнәти вермәји илтифат етди.
33 Нәјиниз варса сатын вә сәдәгә верин. Өзүнүзә көјләрдә көһнәлмәјән кисәләр вә түкәнмәјән сәрвәтләр һазырлајын. Ораја оғру јахынлашмаз вә орада күвә јемәз.
34 Чүнки хәзинәниз һарада исә, үрәјиниз дә орада олачагдыр.

Ојаг вә һазыр олун

(Матта 10:34-36, 24:42-51, Марк 10:38, 13:34-36)

35 Гој белләриниз гуршанмыш вә чырагларыныз јанар олсун.
36 Сиз дә о адамлара бәнзәјин: Онлар өз ағаларынын тојдан гајытмасыны көзләјирләр ки, кәлиб гапыны дөјсә, елә о анда она ачсынлар.
37 Аға кәләндә ојаг тапдығы гуллар нә бәхтијардырлар! Сизә доғрусуну дејирәм: о гуршагланыб, онлары отурдачаг вә јахынлашыб онлара хидмәт едәчәк.
38 Әкәр икинчи нөвбәтдә*, јахуд үчүнчү нөвбәтдә* кәлиб онлары белә тапса, о гуллар бәхтијардырлар.
39 Амма буну билин ки, әкәр ев саһиби оғрунун һансы саатда кәләчәјини билсәјди, /ојаг дуруб/ өз евини оғурламаға гојмазды.
40 Сиз дә һазыр олун; чүнки Инсан Оғлу сизин зәнн етмәдијиниз саатда кәләчәкдир.»
41 О заман Петер Она деди: «Ја Рәбб! Бу мәсәли јалныз бизә чәкирсән, јохса һамыја?»
42 Рәбб исә деди: «Белә исә вахтлывахтында онлара јемәк пајларыны вермәк үчүн ағасынын нөкәрләри үзәринә гојдуғу садиг вә ағыллы нөкәрбашы кимдир?
43 О гул нә бәхтијардыр ки, ағасы кәлдији заман ону бу чүр иш көрмәкдә тапачагдыр.
44 Һәгигәти сизә дејирәм ки, ағасы бүтүн маликанәсинин идарәсини она тапшырачагдыр.
45 Амма һәмин гул үрәјиндә дејәрсә ки: "Ағам кеч кәләчәк" вә көләләри вә гарабашлары дөјмәјә, јејиб-ичиб сәрхошлуг етмәјә башларса,
46 О гулун ағасы, онун көзләмәдији бир күндә вә билмәдији бир саатда кәләчәк, ону шиддәтлә чәзаландырачаг вә имансызларла ејни агибәтә уғрадачагдыр.
47 Ағасынын мурадыны биләрәк, һазыр олмајан вә ағасынын мурадына

*38. 2-чи нөвбәт – Саат 21 илә 24 арасында.
*38. 3-чү нөвбәт – Саат 0 илә 3 арасында.

көрә әмәл етмәјән гул чох дөјүләчәкдир;

48 Амма билмәјиб дәјәнәјә лајиг иш көрән исә, аз дөјүләчәкдир. Кимә чох верилмишсә, ондан чох тәләб олуначагдыр; вә кимә чох әманәт едилмишсә, ондан даһа чох истәниләчәкдир.

49 Мән дүнјаја од јағдырмаға кәлдим; вә нечә истәрдим ки, о артыг алышыб јанајды!

50 Мәним мә'руз галачағым бир вәфтиз вар* вә бу ичра олунчаја кими нә гәдәр сыхынты чәкирәм!

51 Елә дүшүнрсүнүз ки, Мән дүнјаја сүлһ кәтирмәјә кәлмишәм? Јох, дејирәм сизә, әксинә, ајрылыг кәтирмәјә кәлмишәм.

52 Чүнки бундан сонра бир евдә јашајан беш нәфәр бир-бириндән ајры олачагдыр: үчү икисинә гаршы вә икиси үчүнә гаршы;

53 Ата оғлуна гаршы вә оғул атасына гаршы; ана гызына гаршы вә гыз анасына гаршы; гајнана кәлинә гаршы вә кәлин гајнанаја гаршы олачагдыр.»

Әламәтләри анламаг

(Матта 5:25-26, 16:2-3)

54 Халга да деди: «Гәрбдән бир булудун јүксәлдијини көрәндә, о анда ”Јағыш јағачаг”, – дејирсиниз; вә еләчә дә олур.

55 Вә чәнуб күләји әсәндә, дејирсиниз ки, ”Бәрк исти олачаг” вә олур.

56 Еј икиүзлүләр! Јерин вә көјүн үзүнү сечә билирсиниз, амма нечә олур ки, индики заманы сечә билмирсиниз?

57 Ахы нә үчүн доғру оланы өз тәшәббүсүнүз илә ајырд етмирсиниз?

58 Рәгибинлә һакимин јанына кедәркән, һәлә јолда икән ондан јаханы гуртармаға чалыш ки, о, сәни һакимин гаршысына сүрүмәсин, һаким дә мәһкәмә ичрачысынын әлинә вермәсин, мәһкәмә ичрачысы да сәни зиндана атмасын.

59 Сәнә дејирәм ки, сон гәпикгурушуну* вермәдән орадан әсла чыхмајачагсан.»

ОН ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

Тәвбә един!

1 БУ заман бә'зиләри кәлдиләр вә Пилатын бә'зи галилејалылары нечә өлдүрүб, ганларыны өз кәсдикләри гурбанлара гатдығыны Исаја сөјләдиләр.

2 Иса чавабында онлара деди: «Мәкәр елә дүшүнүрсүнүз ки, бу галилејалылар бу агибәтә уғрадыгларына көрә бүтүн башга галилејалылардан даһа күнаһкар идиләр?

3 Хејр, дејирәм сизә; лакин, әкәр төвбә етмәсәниз, һамыныз онлар кими һәлак олачагсыныз.

4 Јахуд Шилоах гүлләсинин үзәрләринә дүшүб өлдүрдүјү о он сәккиз нәфәри, Јерусәлимдә јашајан адамларын һамысындан даһа күнаһкармы сајырсыныз?

5 Хејр, дејирәм сизә; лакин әкәр төвбә етмәсәниз, һамыныз бу чүр һәлак олачагсыныз.»

**50. Јә'ни, вәфтиз мәрасиминдә инсан суја салындығы кими, Мән дә әзаба салыначағам.*

**59. Гәпик-гуруш – һәрфи тәрчүмә, ”лептон” (о дөврүн ән кичик пул ваһиди).*

Мејвә кәтирмәјән ағач

6 Вә онлара бу мәсәли чәкди: «Бир нәфәрин бағында әкилмиш бир әнчир ағачы вар иди вә о кәлиб онун башында мејвә ахтарды, лакин тапмады.
7 Вә бағбана деди: ”Будур, артыг үч илдир ки, мән бу әнчир ағачынын јанына кәлиб мејвә ахтарырам вә тапмырам; ону кәс; нијә бош јерә торпаг тутур?”
8 Амма бағбан чавабында она деди: ”Аға! Она бу ил дә тохунма, мән онун әтрафыны белләјәр вә пејинлә дөврәјә аларам.
9 Мејвә кәтирәрсә, јахшы. Әкәр кәтирмәзсә, кәлән ил кәсәрсән.”»

Бели бүкүк бир гадын сағалдылыр

10 Иса, шәнбә күнү синагогларын бириндә тә’лим верирди.
11 Орада, он сәккиз илдән бәри дахилиндә хәстәлик руһу олан бир гадын вар иди; онун бели бүкүлмүшдү вә гәтијјән дүзәлә билмирди.
12 Иса ону көрдүкдә јанына чағырды вә она деди: «Гадын! Сән өз хәстәлијиндән азад олурсан.»
13 Иса әлләрини онун үстүнә гојду, гадын да һәмин анда дик дурду вә Аллаһа һәмд-сәна етмәјә башлады.
14 Бу вахт синагог рәиси, Исанын шәнбә күнү шәфа вермәсинә һиддәтләнәрәк халга хитабән деди: «Иш көрмәк үчүн алты күн вардыр; шәфа тапмаг үчүн шәнбә күнүндә дејил, о күнләрдә кәлин.»
15 Рәбб дә она чаваб верәрәк деди: «Икиүзлү! Мәкәр сизләрдән һеч ким, шәнбә күнүндә өз өкүзүнү вә ја ешшәјини ахурдан ачыб, суламаға апармырмы?
16 Бу гадын исә, та он сәккиз илдән бәри шејтан тәрәфиндән бағланан Ибраһимин гызыдыр. Мәкәр шәнбә күнүндә ону бу бағдан азад етмәк лазым дејилдими?»
17 Иса бу сөзләри сөјләркән Она гаршы чыханларын һамысы утанды; вә бүтүн халг Онун көрдүјү шанлы ишләрин һамысына севинди.

Хардал тохуму вә маја мәсәлләри
(Матта 13:31-33, Марк 4:30-32)

18 О исә деди: «Аллаһын Сәлтәнәти нәјә бәнзәјир вә ону нәјә бәнзәдим?
19 О, хардал тохумуна бәнзәјир. Адам ону көтүрүб өз бағында әкди. Тохум бөјүдү, бөјүк ағач олду вә көјүн гушлары онун будагларында јува тикдиләр.»
20 Вә јенә деди: «Аллаһын Сәлтәнәтини нәјә бәнзәдим?
21 О, хәмир мајасына бәнзәр ки, гадын ону көтүрүб үч өлчү унун ичиндә, бүтүн хәмир туршујунчаја гәдәр сахлајыр.»

Дар гапы
(Матта 7:13-14, 21-23)

22 Иса Јерусәлимә доғру кедәрәк шәһәрләрин вә кәндләрин ичиндән кечир вә тә’лим верирди.
23 Бир нәфәр Она деди: «Ја Рәбб! Хилас оланлар аздырмы?» О исә онлара деди:
24 «Дар гапыдан кирмәјә чалышын, чүнки сизә дејирәм ки, чохлары кирмәк истәјәчәкләр, анчаг бачармајачаглар.
25 Ев Саһиби дуруб гапыны бағ-

лајанда сиз бајырда дајаныб гапыны дөјмәјә башлајачаг вә дејәчәксиниз: ”Ја Рәбб! Ја Рәбб! Бизә ач!” Лакин О сизә чавабында дејәчәк: ”Сизи танымырам, һарадансыныз.”

26 Онда сиз белә дејәчәксиниз: ”Биз Сәнин өнүндә јејиб-ичирдик вә Сән бизим күчәләрдә тә’лим верирдин.”

27 Лакин О дејәчәк: ”Сизә дејирәм ки, сизи танымырам, һарадансыныз; Мәндән узаглашын, һамыныз һагсызлыг едәнсиниз.”

28 Ибраһими, Исһагы, Јагубу вә бүтүн пејғәмбәрләри Аллаһын Сәлтәнәтиндә, өзүнүзү исә орадан говулмуш көрдүјүнүз заман, аранызда ағлашма вә диш гычыртма олачаг.

29 Шәрг вә гәрбдән, шимал вә чәнубдан кәлиб Аллаһын Сәлтәнәтиндә сүфрәјә отурачаглар.

30 Вә будур, елә сонунчулар вар ки, биринчи олачаглар; вә елә биринчиләр вар ки, сонунчу олачаглар.»

Еј Јерусәлим!

(Матта 23:37-39)

31 О күн фәрисејләрдән бә’зиләри кәлиб, Исаја дедиләр: «Бурадан чых кет, чүнки Һирод Сәни өлдүрмәк истәјир.»

32 О да онлара деди: «Кедин о түлкүјә сөјләјин: ”Будур, Мән бу күн вә сабаһ чинләри чыхарыб, шәфа верәчәјәм вә үчүнчү күн ишими битирәчәјәм.”

33 Бунунла белә, бу күн, сабаһ вә ертәси күн јола дүшмәлијәм; чүнки ола билмәз ки, пејғәмбәр Јерусәлимдән кәнарда һәлак олсун.

34 Еј Јерусәлим! Пејғәмбәрләри өлдүрән вә она көндәриләнләри даша басан Јерусәлим! Тојуг өз чүчәләрини ганадлары алтына топладығы кими, Мән дә сәнин өвладларыны нечә дәфә топламаг истәдим, сиз исә истәмәдиниз!

35 Будур, евиниз бош галыр. Вә сизә дејирәм ки, сиз: ”Рәббин ады илә Кәләнә һәмд олсун!” – дејинчәјә гәдәр Мәни көрмәјәчәксиниз.»

ОН ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Иса бир фәрисејин евиндә

1 БИР шәнбә күнү Иса фәрисеј рәисләриндән биринин евинә чөрәк јемәјә кетди. Онлар исә Ону күдүрдүләр.

2 Вә будур, һидропос хәстәлијинә тутулмуш бир нәфәр Онун гаршысында дурду.

3 Иса Мүгәддәс Ганун алимләри вә фәрисејләрә хитаб едәрәк сорушду: «Шәнбә күнү шәфа вермәк чаиздирми?»

4 Онлар исә сусурдулар. Иса адама әл вуруб ону сағалтды вә бурахды.

5 Иса онлара деди: «Әкәр шәнбә күнү сизләрдән биринин ешшәји* вә ја өкүзү гујуја дүшәрсә, ону дәрһал чыхармазмы?»

6 Вә онлар Онун бу суалына чаваб верә билмәдиләр.

7 Дә’вәт олунанларын јухары јерләри нечә сечдикләрини көрән Иса онлара бир мәсәл чәкди:

8 «Сәни бир нәфәр тоја дә’вәт етсә, јухары башда отурма; бәлкә сәндән дә һөрмәтлисини дә’вәт етмишдир.

9 Сәни вә ону дә’вәт едән јахынлашыб сәнә: ”Бу адама јер вер”, –

**5. ешшәји – ән әски мәтнләрдә, ”оғлу”.*

дејәр, сән дә биабыр олуб ән ашағы јердә отурмалы оларсан.
10 Амма дә’вәт олундуғун заман кедиб ән ашағы јердә отур ки, сәни дә’вәт едән адам кәлиб сәнә: ”Достум! Јухары баша кеч”, – десин; о заман сән өзүнлә бәрабәр отуранлар гаршысында шәрәфли оларсан.
11 Чүнки өз-өзүнү јүксәлдән һәр кәс алчалдылачаг, өз-өзүнү алчалдан исә јүксәлдиләчәкдир.»

Кимләри јемәјә дә’вәт етмәли
(Матта 22:1-10)

12 Вә Ону дә’вәт едәнә деди: «Әкәр күнорта, јахуд ахшам зијафәт дүзәлтсән, нә өз достларыны, нә өз гардашларыны, нә өз гоһумларыны, нә өз зәнкин гоншуларыны дә’вәт ет ки, онлар да сәни чағырараг сәнә әвәзини версинләр.
13 Амма зијафәт дүзәлдәндә јохсуллары, әлилләри, топаллары, корлары дә’вәт ет,
14 Вә онлар сәнә әвәзини өдәјә билмәдикләринә көрә, сән бәхтијар олачагсан, чүнки салеһләр дирилдији заман сәнә әвәз вериләчәкдир.»
15 Иса илә сүфрә башында отуранлардан бири буну ешитдикдә Она деди: «Аллаһын Сәлтәнәтиндә чөрәк јејән нә бәхтијардыр!»
16 О исә она деди: «Бир адам бөјүк ахшам зијафәти дүзәлтди вә ораја чохлу гонаг чағырды;
17 Вә јемәк вахты кәләндә өз гулуну дә’вәт олунанларын јанына көндәрди ки, онлара десин: ”Бујурун, чүнки артыг һәр шеј һазырдыр.”
18 Вә һамы бирдән үзр истәмәјә башлады. Биринчиси она деди: ”Мән бир торпаг саһәси алмышам, кедиб она бахмалыјам; сәндән хаһиш едирәм, мәни бағышла.”
19 Дикәри деди: ”Мән беш чүт өкүз сатын алмышам вә онлары сынагдан кечирмәјә кедирәм; сәндән хаһиш едирәм, мәни бағышла.”
20 Үчүнчүсү деди: ”Мән евләнмишәм, буна көрә дә кәлә билмәрәм.”
21 Вә гул кери дөнәрәк, бу шејләри өз ағасына чатдырды. О заман ев саһиби гәзәбләнәрәк өз гулуна деди: ”Тез кет, шәһәрин күчәләриндә вә дөнкәләриндә олан јохсуллары, әлилләри, топаллары вә корлары бураја кәтир.”
22 Вә гул деди: ”Аға! Сәнин әмрин јеринә јетирилди, һәлә артыг јер дә вардыр.”
23 Ағасы гула деди: ”Кет, бүтүн јоллары вә чәпәрләри ахтар вә инсанлары кәлмәјә мәчбур ет ки, евим долсун;
24 Чүнки сизә мән дејирәм ки, *илк* дә’вәт олунан о адамлардан һеч бири мәним ахшам зијафәтимдән дадмајачагдыр.” Чүнки дә’вәт олунанлар чох, амма сечилмишләр аздыр.»

Исаја лајиг олмаг
(Матта 10:37-38)

25 Иса илә бәрабәр чохлу адам кедирди; вә О дөнүб онлара деди:
26 «Ким өз атасына, анасына, өз арвад вә ушагларына, өз гардаш вә бачыларына, һәтта өз һәјатына нифрәт етмәјиб* Мәним јаныма кәлирсә, Мәним шакирдим ола билмәз.
27 Вә ким өз чармыхыны дашымајыб Мәним ардымча кәлирсә, Мәним шакирдим ола билмәз.

**26. Јә’ни, ким өз атасыны, анасыны вә саирәни Мәндән чох севиб.*

28 Чүнки сизләрдән ким бир гүллә
тикмәк истәјирсә, ону тамамлајачаг
гәдәр пулу вармы, дејә отуруб әввәлчә
мәсрәфләри һесабламыр ки,
29 Тәмәлини гојуб иши битирә
билмәдији заман, буну көрәнләрин
һамысы она күлүб:
30 "Бу адам тикмәјә башлады, амма
битирә билмәди", – демәсинләр.
31 Јахуд һансы һөкмдар дикәр
һөкмдара гаршы мүһарибә етмәјә
кетдикдә, әввәлчә отуруб мәслә-
һәтләшмәз ки, онун үстүнә ијирми
мин әскәрлә кәләнә гаршы дура
биләчәк он мин әскәр гәдәр гүввәси
вармы?
32 Әкс тәгдирдә, дүшмән һәлә узагда
икән, о, елчиләр көндәриб сүлһ
шәртләрини сорушар.
33 Беләчә дә, сизләрдән ким бүтүн
вар-јохундан әл чәкмәзсә, Мәним
шакирдим ола билмәз.
34 Дуз јахшы шејдир; амма әкәр
дуз дадсыз оларса, она нә илә дад
верилләр?
35 Нә торпаға јарајар, нә дә пејинә;
ону атарлар. Кимин ешитмәјә гу-
лаглары варса, ешитсин!»

ОН БЕШИНЧИ ФӘСИЛ

Гејб олмуш гојун мәсәли
(Матта 18:12-14)

1 БҮТҮН веркијығанлар вә күнаһ-
карлар Исаны динләмәк үчүн Она
јахынлашырдылар.
2 Фәрисејләр вә дин алимләри: «О,
күнаһкарлары гәбул едир вә онларла
јемәк јејир», – дејә килејләнирдиләр.
3 Амма Иса онлара ашағыдакы
мәсәли чәкди:
4 «Сизләрдән јүз гојуну олан ким,
онлардан бирини итирдији заман,
дохсан доггузуну сәһрада бурахараг,
итмиш оланы тапынчаја гәдәр ар-
хасынча кетмәз?
5 Тапдыгда исә, ону севинчлә чи-
јинләринә гојар,
6 Вә евә кәлдији заман өз дост-
ларыны вә гоншуларыны јығыб, дејәр:
"Мәним севинчимә шәрик олун, мән
итмиш гојунуму тапдым!"
7 Сизә дејирәм ки, беләчә дә көјдә,
төвбә едән бир күнаһкара көрә, төвбәјә
еһтијачы олмајан дохсан доггуз салеһ
инсан үчүн олдуғундан даһа чох севинч
олачагдыр.

Гејб олмуш пул мәсәли

8 Јахуд он дирһәми олан һансы
гадын бир дирһәм итирсә, чыраг
јандырыб, еви сүпүрүб ону тапынчаја
гәдәр ахтармаз?
9 Вә тапдығы заман өз рәфигәлә-
рини вә гоншуларыны јығыб дејәр:
"Мәним севинчимә шәрик олун, мән
итирилмиш дирһәми тапдым!"
10 Беләликлә, сизә дејирәм ки, төвбә
едән бир күнаһкар үчүн дә Аллаһын
мәләкләри һүзурунда севинч олур.»

Гејб олмуш оғул мәсәли

11 Иса буну да деди: «Бир нәфәрин
ики оғлу вар иди.
12 Оғланлардан кичији атасына
деди: "Ата! Маликанәдән мәнә дүшән
һиссәни мәнә вер." Вә атасы ма-
ликанәни онларын арасында бөлдү.
13 Бир нечә күн сонра, кичик оғлу
нәји вардыса јығыб узаг бир мәм-

ләкәтә кетди. Орада сәфаһәтлә јашајараг бүтүн варыны пуч етди.

14 Вә һамысыны хәрчләдикдән сонра, о өлкәдә бөјүк бир ачлыг олду вә о, еһтијач дујмаға башлады.

15 Кедиб о өлкәнин сакинләриндән биринин хидмәтинә кирди, о исә ону өз тарлаларында донуз отармаға көндәрди.

16 Донузларын једији кечи бујнузу ағачы габыглары илә гарныны дојдурмаға шад оларды, амма кимсә она бир шеј вермирди.

17 Вә өзүнә кәлдикдә деди: ”Атамын нә гәдәр муздлу ишчиси вардыр, һамысынын да боллуча чөрәји вар, мән исә бурада ачындан өлүрәм!

18 Дуруб атамын јанына кедиб дејәчәјәм: Ата! Мән көјә* вә сәнә гаршы күнаһ ишләтдим,

19 Вә артыг сәнин оғлун адланмаға лајиг дејиләм; мәни өз муздлу ишчиләринин сырасына ал.”

20 Дуруб өз атасынын јанына кетди. Һәлә узагда икән атасы ону көрүб она рәһми кәлди вә гачыб онун бојнуна сарылды вә өпдү.

21 Оғул исә деди: ”Ата! Мән көјә* вә сәнә гаршы күнаһ ишләтдим вә артыг сәнин оғлун адланмаға лајиг дејиләм.”

22 Атасы исә өз гулларына деди: ”Ән көзәл халат кәтириб ону кејиндирин. Бармағына үзүк вә ајагларына чарыг тахын,

23 Вә көкәлдилмиш дананы кәтирин, кәсин: јејиб шадланаг!

24 Чүнки бу оғлум өлмүшдү – дирилди; гејб олмушду – тапылды.” Вә шәнлик етмәјә башладылар.

25 Онун бөјүк оғлу исә тарлада иди; вә гајыдаркән, евә јахынлашдығы заман, мусиги вә рәгс сәсләри ешитди.

26 Нөкәрләрдән бирини чағырыб сорушду: ”Бу нәдир?”

27 О, она деди: ”Сәнин гардашын гајыдыб, атан исә көкәлдилмиш дананы кәсиб, чүнки ону сағ-саламат тапыб.”

28 Бөјүк оғул исә һирсләнди вә ичәри кирмәк истәмәди. Атасы да чыхыб она јалварды.

29 Амма о, атасына чаваб вериб деди: ”Будур, мән нечә илләрдир ки, сәнә хидмәт едирәм вә һеч заман сәнин әмрини позмамышам; лакин сән бир дәфә дә олсун мәнә оғлаг белә вермәдин ки, мән өз достларымла шәнлик едим.

30 Бу оғлун исә сәнин бүтүн варыны әхлагсыз гадынларла пуч едиб кәлдији заман, сән онун үчүн көкәлдилмиш дананы кәсдин.”

31 Атасы исә она деди: ”Оғлум! Сән һәмишә мәнимләсән вә мәним бүтүн әмлакым сәниндир;

32 Лакин севинмәк вә шадланмаг лазымдыр ки, сәнин бу гардашын өлмүшдү – дирилди; гејб олмушду – тапылды.”»

ОН АЛТЫНЧЫ ФӘСИЛ

Гурназ ешикағасы мәсәли

1 ИСА шакирдләринә мүрачиәт едәрәк деди: «Зәнкин бир адамын ешикағасы варды; вә она хәбәр вердиләр ки, ешикағасы онун малыны исраф едир.

2 Зәнкин адам ону јанына чағырыб деди: ”Сәнин һаггында ешитдикләрим

18, 21. көјә – јә’ни, Аллаһа.

нәдир? Өз идарән барәдә һесабат вер, сән даһа ешикағасы ола билмәзсән.”

3 О заман ешикағасы өз-өзүнә деди: ”Нә едим? Ағам евин идарәсини мәндән алыр. Торпаг газа билмирәм, диләнмәкдән утанырам.

4 Ишдән чыхарылдығым заман, мәни өз евләринә гәбул етсинләр дејә нә едәҹәјими билирәм.”

5 Вә өз ағасына борҹлу оланлары ајры-ајрылыгда чағырыб, бирин-ҹисинә деди: ”Мәним ағама нә гәдәр борҹун вар?”

6 О деди: ”Јүз өлчү* зејтун јағы.” Вә она деди: ”Өз гәбзини көтүр, отур вә тез јаз: әлли.”

7 Сонра о бирисинә деди: ”Бәс сән нә гәдәр борҹлусан?” О ҹаваб верди: ”Јүз өлчү* буғда.” Вә она деди: ”Өз гәбзини көтүр вә јаз: сәксән.”

8 Ағасы дүрүст олмајан ешика-ғасыны фәрасәтли һәрәкәт етдијинә көрә тә’рифләди; чүнки бу дөврүн оғуллары өз нәсилләри илә мүна-сибәтләриндә нур оғулларындан даһа фәрасәтлидирләр.

9 Вә Мән сизә дејирәм: Јалан мамонла* өзүнүзә достлар газанын ки, сәрвәтиниз јох олдугда онлар сизи әбәди мәскәнләрә гәбул етсинләр.

Сәрвәт вә сәдагәт

10 Ән балаҹа бир ишдә садиг олан, бөјүк ишдә дә садигдир, лакин ән балаҹа бир ишдә садиг олмајан, бөјүк ишдә дә садиг дејил.

11 Беләликлә, әкәр сиз јалан ма-мондан истифадә етмәкдә садиг олмасаныз, керчәк сәрвәти сизә ким е’тибар едәр?

12 Әкәр башгасынын малындан истифадә етмәкдә садиг олмадынызса, өз малыныз оланы сизә ким верәр?

13 Һеч бир нөкәр ики ағаја гуллуг едә билмәз. Чүнки ја биринә нифрәт едәҹәк, дикәрини исә севәҹәк; ја да биринә бағлы галаҹаг, дикәринә исә хор бахаҹагдыр. Сиз Аллаһа вә ма-мона хидмәт едә билмәзсиниз.»

14 Тамаһкар олан фәрисејләр бүтүн бу сөзләри ешитдиләр вә Исаја күлмәјә башладылар.

15 Иса онлара деди: «Сиз ин-санларын гаршысында өзүнүзү салеһ көстәрирсиниз, амма Аллаһын сизин үрәјиниздән хәбәри вардыр; чүнки инсанлар арасында јүксәк сајылан шеј Аллаһ гаршысында ијрәнҹликдир.

16 Мүгәддәс Ганун вә пејғәмбәрләр Јәһјаја гәдәр идиләр; о замандан е’тибарән Аллаһын Сәлтәнәти мүж-дәләнир вә һәр кәс зорла ораја кирмәјә чалышыр.

17 Амма көјүн вә јерин кечмәси Ганундан бир нөгтәнин дүшмәсиндән даһа асандыр.

18 Арвадыны бошајыб башга га-дынла евләнән һәр кәс зина едәр; вә әриндән бошанан илә евләнән һәр кәс зина едәр.

Јохсул Лазар вә зәнкин адам мәсәли

19 Бир нәфәр чох зәнкин иди, мор вә инҹә кәтандан палтар кејәр вә һәр күн тәмтәрагла кеф едәрди.

20 Лазар адлы бир јохсул вар иди. Онун бәдәнини јара бүрүмүшдү вә о,

**6. өлчү – јунанҹа ”батос” (36, 92 литр)*
**7. өлчү – јунанҹа ”корос” (369, 2 литр)*
**9. мамон – Арами сөзүдүр. Бүтпәрәстләрдә сәрвәт танрысы. Даһа сонра ”сәрвәт, пул” мә’насына кәлмишдир.*

зәнкин адамын гапысы ағзында узанмышды.

21 Зәнкин адамын сүфрәсиндән төкүлән гырынтыларла гарныны дојдурмаг арзусунда иди; һәтта итләр кәлиб онун јараларыны јалајырдылар.

22 Јохсул өлдү вә мәләкләр тәрәфиндән Ибраһимин гучағына апарылды; зәнкин адам да өлдү вә дәфн едилди.

23 Өлүләр аләминдә әзаб чәкдији заман, көзләрини галдырыб узагда Ибраһими вә онун гучағында Лазары көрдү,

24 Вә бағырараг деди: ”Еј Ибраһим ата! Мәнә рәһмин кәлсин, Лазары көндәр, бармағынын учуну суда ислатсын вә мәним дилими сәринләтсин, чүнки мән бу аловда әзаб чәкирәм.”

25 Лакин Ибраһим деди: ”Мәним балам! Јадына сал ки, сән өз һәјатында јахшылыг пајыны алмысан, Лазар исә пислик пајыны алмышдыр; лакин инди о, тәсәлли тапыр, амма сән әзаб чәкирсән.

26 Бундан башга, бизимлә сизин араныза бөјүк бир учурум гојулмушдур ки, бурадан сизин тәрәфә кечмәк истәјәнләр кечә билмир, еләчә дә орадан бизим јанымыза кечә билмирләр.”

27 Онда о деди: ”Еј Ата! Елә исә сәндән рича едирәм ки, Лазары атамын евинә көндәр;

28 Чүнки мәним беш гардашым вар. Гој онлара акаһ етсин ки, бу әзаб јувасына кәлмәсинләр.”

29 Ибраһим она деди: ”Онларда Мусанын вә пејғәмбәрләрин китаблары вар; гој онлара гулаг ассынлар.”

30 О исә деди: ”Хејр, Ибраһим ата! Јалныз өлүләрдән бири кәләрсә, онлар төвбә едәрләр.”

31 О заман Ибраһим она деди: ”Әкәр онлар Мусаја вә пејғәмбәрләрә гулаг асмырларса, өлүләрдән бири дирилсә белә инанмазлар.”»

ОН ЈЕДДИНЧИ ФӘСИЛ

Күнаһ, иман вә вәзифә

1 ИСА һәмчинин шакирдләринә деди: «Инсанлары пис јола чәкән* шејләрин кәлмәси лабүддүр, амма вај о адамын һалына ки, бунлар онун васитәсилә кәлир.

2 Бу кичикләрдән бирини пис јола чәкмәкдәнсә, о адамын бојнуна бир дәјирман дашы асыб, дәнизә атмаг онун үчүн даһа јахшы оларды.

3 Диггәтли олун. Әкәр гардашын сәнә гаршы күнаһ ишләдәрсә, ону мәзәммәт ет вә әкәр төвбә едәрсә, ону бағышла;

4 Вә әкәр күндә једди дәфә сәнә гаршы күнаһ ишләдәрсә вә күндә једди дәфә гајыдыб сәнә: ”Төвбә едирәм” дејәрсә, ону бағышла.»

5 Һәвариләр Рәббә дедиләр: «Иманымызы артыр!»

6 Рәбб деди: «Сиздә бир хардал тохуму гәдәр иман олсајды, бу тут ағачына: ”Бурадан чых вә дәниздә экил!” – дејәрдиниз, о да сизә итаәт едәрди.

7 Сизләрдән ким, чүтчүлүк вә јахуд чобанлыг едән бир гула о, тарладан кери дөндүјү заман: ”Тез ол, кәл сүфрә

*1. пис јола чәкән – һәрфи тәрчүмә ”бүдрәдән”.

башында отур”, – дејәр;
8 Әксинә, она: ”Ахшам јемәјими
һазырла вә гуршаныб мәнә гуллуг ет
ки, мән јејиб ичим, сонра да сән өзүн
је ич”, – демәзми?
9 Онун әмрләрини јеринә јетирдији
үчүн о, гула тәшәккүр едәрми?
/Инанмырам./
10 Инди сиз дә, сизә әмр олунан һәр
шеји јеринә јетирдикдән сонра дејин:
”Биз һеч бир гијмәти олмајан гул-
ларыг, чүнки ичра етмәли олдуғумузу
етдик.”

Он чүзамлы сағалдылыр

11 Јерусәлимә кедәркән Иса Сама-
ријa илә Галилејанын сәрһәдди бојунча
кедирди.
12 Вә бир кәндә кирән заман, Ону
он нәфәр чүзамлы гаршылады вә
узагда дуруб,
13 Јүксәк сәслә дедиләр: «Иса устад,
бизә мәрһәмәт ет!»
14 О, онлары көрүб деди: «Кедин,
өзүнүзү каһинләрә көстәрин.» Вә
онлар јолда икән сафлашдылар.
15 Онлардан бири исә, сағалдығыны
көрәндә, јүксәк сәслә Аллаһа һәмд-
сәна едәрәк, кери дөндү.
16 Вә үзүгојлу Исанын ајагларына
дүшәрәк, Она тәшәккүр етди; бу адам
да самаријалы иди.
17 Онда Иса деди: «Сафлашанлар
он нәфәр дејилдиләрми? Бәс галан
доггуз нәфәри һаны?
18 Бу әчнәбидән башга кери дөнүб
Аллаһа һәмд-сәна едән олмадымы?»
19 Вә о адама деди: «Дур, кет;
иманын сәни хилас етди.»

Аллаһын сәлтәнәти нә заман кәләчәк?

(Матта 24:23-28, 37-41)

20 Фәрисејләр Аллаһ Сәлтәнәтинин
нә заман кәләчәји барәдә Исадан
сорушдуглары вахт, О онлара чаваб
верди: «Аллаһын Сәлтәнәти көзлә
көрүләрәк кәлмәз,
21 Вә демәјәчәкләр ки, ”Будур, о
бурададыр”, јахуд ”Орададыр.” Чүнки
будур, Аллаһын Сәлтәнәти сизин
ичиниздәдир.»
22 Шакирдләрә дә деди: «Елә күнләр
кәләчәк ки, Инсан Оғлунун күнләрин-
дән бирини көрмәк истәјәчәксиниз,
амма көрмәјәчәксиниз;
23 Вә сизә ”О бурада”, јахуд ”Ора-
дадыр”, – дејәчәкләр. Кетмәјин вә
далларынча дүшмәјин!
24 Чүнки шимшәк көјүн бир кә-
нарында чахыб, о бири кәнарына гәдәр
нечә парлајырса, Инсан Оғлу да Өз
күнүндә елә олачагдыр.
25 Амма әввәлчә О, чох әзаб чәк-
мәли вә бу нәсил тәрәфиндән рәдд
олунмалыдыр.
26 Нуһун күнләриндә нечә олдуса,
Инсан Оғлунун күнләриндә дә елә
олачагдыр.
27 Нуһун кәмијә кирдији күнә гәдәр,
инсанлар јејир, ичир, евләнир, әрә
кедирдиләр. Сонра туфан кәлиб
һамысыны мәһв етди.
28 Лутун күнләриндә дә белә олду:
инсанлар јејир, ичир, алыр, сатыр,
әкир, тикирдиләр.
29 Лакин Лут Содомдан чыхдығы
күн көјдән од вә күкүрд јағды вә
һамыны мәһв етди.
30 Инсан Оғлунун зүһур едәчәји
күндә дә белә олачагдыр.

31 О күндә, өзү дамда, әшјасы исә
евин ичиндә олан адам онлары
көтүрмәк үчүн ашағы енмәсин; еләчә
дә тарлада олан кери дөнмәсин.
32 Лутун арвадыны хатырлајын!
33 Һәр ким чаныны сахламаға ча-
лышырса, ону итирәчәк; лакин ким
чаныны итирсә, ону јашадачагдыр.
34 Сизә дејирәм: О кечә бир јатагда
ики нәфәр олачаг; бири алыначаг, о
бири галачагдыр.
35 Бирликдә дән үјүдән ики гадын
олачаг; бири алыначаг, о бири гала-
чагдыр.
/36 Тарлада ики нәфәр олачаг; бири
алыначаг, о бири галачагдыр./
37 Она мүрачиәт едиб дедиләр: «*Бу
һадисәләр* һарада *олачаг*, ја Рәбб?» О
исә онлара деди: «Леш һарадаса,
кәркәсләр дә орада топлашарлар.»

ОН СӘККИЗИНЧИ ФӘСИЛ

Дул гадын вә әдаләтсиз һаким мәсәли

1 ДАИМ дуа етмәк вә һеч руһдан
дүшмәмәк лазым олдуғу барәдә дә
Иса онлара бир мәсәл чәкәрәк,
2 Деди: «Бир шәһәрдә Аллаһдан
горхмајан вә адамлара һөрмәт етмәјән
бир һаким вар иди.
3 Елә һәмин шәһәрдә бир дул гадын
да вар иди. Вә гадын онун јанына
кәлиб деди: ”Мәни рәгибимдән
мүдафиә ет.”
4 Амма һаким хејли мүддәт истә-
мәди. Сонра исә өз-өзүнә деди: ”Һәр-
чәнд мән нә Аллаһдан горхур, нә дә
адамлара һөрмәт едирәм,
5 Бу гадын мәнә зәһмәт вердији
үчүн ону мүдафиә едим ки, о бир даһа
кәлиб, мәним зәһләми төкмәсин.”»
6 Вә Рәбб деди: «Әдаләтсиз һакимин
нә дедијини динләјин.
7 Мәкәр Аллаһ Өз сечдикләрини,
кечә-күндүз Ондан имдад истәјәнләри
мүдафиә етмәјәчәкми? Онлар үчүн
чохму кечикәчәк?
8 Сизә дејирәм ки, онлары тезликлә
мүдафиә едәчәкдир. Бәс Инсан Оғлу
кәлдији заман јер үзүндә иман та-
пачагмы?»

Фәрисеј вә веркијыған мәсәли

9 Өзләринин салеһ олдуғуна кү-
вәниб, башгаларына хор бахан бә’зи-
ләри үчүн дә Иса белә бир мәсәл
чәкди:
10 «Ики нәфәр дуа етмәк үчүн
мә’бәдә кирди: бири фәрисеј, дикәри
исә веркијыған.
11 Фәрисеј ајаг үстә дуруб өз-өзүнә
белә дуа едирди: ”Ја Аллаһ! Мән
башгалары кими сојғунчу, һагсыз,
зинакар вә јахуд да бу веркијыған
кими олмадығым үчүн Сәнә мин-
нәтдарам;
12 Һәфтәдә ики дәфә оруч тутурам,
әлдә етдијим һәр шејин онда бирини
верирәм.”
13 Веркијыған исә узагда дуруб
көзләрини көјә галдырмаға белә
чәсарәт етмирди, амма дөшүнә дөјүб
дејирди: ”Ја Аллаһ! Мән күнаһкара
мәрһәмәт ет!”
14 Сизә дејирәм ки, о бириси јох, бу
адам евинә тәмизә чыхараг кетди.
Чүнки өз-өзүнү јүксәлдән һәр кәс
алчалдылачаг, өз-өзүнү алчалдан исә
јүксәлдиләчәкдир.»

Иса ушаглара хејир-дуа верир
(Матта 19:13-15, Марк 10:13-16)

15 Ушаглары да Исанын јанына
кәтирирдиләр ки, О онлара тохунсун;
шакирдләри исә буну көрәрәк, онлара
гадаған етдиләр.
16 Лакин Иса ушаглары јанына
чағырыб деди: «Гојун ушаглар Мәним
јаныма кәлсинләр! Онлара мане
олмајын! Чүнки Аллаһын Сәлтәнәти
беләләрининдир.
17 Сизә доғрусуну дејирәм: Ким
Аллаһын Сәлтәнәтини көрпә бир ушаг
кими гәбул етмәзсә, ораја әсла кирә
билмәз.»

Сәрвәт вә әбәди һәјат
(Матта 19:16-30, Марк 10:17-31)

18 Вә рәисләрдән бири Исадан
сорушду: «Јахшы Мүәллим, әбәди
һәјаты мирас алмаг үчүн нә етмә-
лијәм?»
19 Иса она деди: «Нә үчүн Мәни
јахшы адландырырсан? Бир Аллаһдан
башга кимсә јахшы дејилдир.
20 Онун әмрләрини билирсән: Зина
етмә, гатиллик етмә, оғурлуг етмә,
јалан шаһидлик етмә, ата вә анана
һөрмәт ет.»
21 О исә деди: «Бүтүн бунлара
кәнчлијимдән риајәт едирәм.»
22 Иса буну ешитдикдә она деди:
«Даһа бир чатышмазлығын вар: һәр
нәјин варса сат, јохсуллара пајла.
Көјләрдә хәзинән олачагдыр. Сонра
кәл, Мәним ардымча кет.»
23 О исә бу сөзләри ешитдикдә
мә'јус олду, чүнки чох варлы иди.
24 Иса онун мә'јус олдуғуну көр-
дүкдә дәди: «Сәрвәти оланлар Ал-
лаһын Сәлтәнәтинә нә чәтинликлә
кирирләр!
25 Чүнки дәвәнин ијнә көзүндән
кечмәси, варлы адамын Аллаһын
Сәлтәнәтинә кирмәсиндән даһа асан-
дыр.»
26 Бу сөзләри ешидәнләр дедиләр:
«Бәс ким хилас ола биләр?»
27 О исә деди: «Инсанлар үчүн гејри-
мүмкүн олан ишләр Аллаһ үчүн
мүмкүндүр.»
28 Петер исә деди: «Будур, биз һәр
шеји атыб Сәнин ардынча кәлдик.»
29 Иса онлара деди: «Сизә доғ-
русуну дејирәм: Елә бир адам јохдур
ки, Аллаһын Сәлтәнәти үчүн евини,
валидејнләрини, гардашларыны, ба-
чыларыны, арвадыны вә јахуд ушаг-
ларыны атмыш олсун,
30 Вә индики дөврдә даһа артыг,
кәләчәк дөврдә исә әбәди һәјат
алмасын.»

Иса өлүб дириләчәјини үчүнчү дәфә билдирир
(Матта 20:17-19, Марк 10:32-34)

31 Иса он ики шакирдини кәнара
чағырыб, онлара деди: «Будур, Јеру-
сәлимә галхырыг вә Инсан Оғлу үчүн
пејғәмбәрләр васитәси илә јазы-
ланларын һамысы ичра олуначагдыр.
32 Чүнки О, бүтпәрәстләрә тәслим
едиләчәк вә онлар Она истеһза едәчәк,
Ону тәһгир едәчәк вә Она түпү-
рәчәкләр.
33 Ону гамчы илә дөјәчәк вә өл-
дүрәчәкләр; үчүнчү күн исә О ди-
риләчәкдир.»
34 Амма онлар бу сөзләрдән һеч
бир шеј баша дүшмәдиләр; бу сөзләр
онлар үчүн бир сирр иди вә онлар
дејиләнләри анламырдылар.

Бир корун көзләри ачылыр
(Матта 20:29-34, Марк 10:46-52)

35 Иса Јериһоја јахынлашдығы заман, бир кор јол кәнарында отуруб диләнирди;
36 Вә јанындан чохлу адамын кечдијини ешитдикдә сорушду: «Бу нәдир?»
37 Она дедиләр ки, Назаретли Иса бурадан кечир.
38 О заман о гышгырды: «Давуд Оғлу Иса! Мәнә мәрһәмәт ејлә!»
39 Габагда кедәнләр ону мәзәммәтләјиб сусдурмаға чалышдылар, лакин о даһа бәрк гышгырды: «Давуд Оғлу! Мәнә мәрһәмәт ејлә!»
40 Иса дајаныб әмр етди ки, ону јанына кәтирсинләр. Вә о јахынлашаркән Иса ондан сорушду:
41 «Сән мәндән нә истәјирсән?» О деди: «Ја Рәбб! Көзләрим ачылсын.»
42 Иса она деди: «Көзләрин ачылсын! Иманын сәни хилас етди.»
43 О анда һәмин адамын көзләри ачылды вә о, Аллаһа һәмд едәрәк, Исанын ардынча кетди. Вә буну көрән бүтүн халг Аллаһы мәдһ етди.

ОН ДОГГУЗУНЧУ ФӘСИЛ

Иса илә Закај

1 ИСА Јериһоја кириб онун ичиндән кечирди.
2 Орада Закај адлы бир нәфәр варды. О, веркијығанларын рәиси вә варлы иди.
3 Исанын ким олдуғуну көрмәјә чалышырды; лакин адамларын арасындан көрә билмирди, чүнки боју кичик иди.
4 Вә Исаны көрмәк үчүн ирәлијә гачыб бир јабаны әнчир ағачына чыхды, чүнки Иса орадан кечәчәкди.
5 Иса о јерә чатдыгда, јухары бахыб ону көрдү вә она деди: «Закај! Тез ашағы дүш, чүнки бу күн Мән сәнин евиндә галмалыјам.»
6 Вә о тез дүшүб Исаны севинчлә гәбул етди.
7 Бүтүн халг буну көрдүкдә киләјләниб дејирди: «Күнаһкар бир адама гонаг олмаг үчүн кетди.»
8 Закај исә ајаға галхыб Рәббә деди: «Будур, ја Рәбб! Вар-дөвләтимин јарысыны јохсуллара верәрәм вә кимдән һагсызлыгла бир шеј алмышамса, она дөрд гат өдәрәм.»
9 Иса она деди: «Бу күн бу евә гуртулуш кәлди, чүнки бу адам да Ибраһимин оғлудур;
10 Чүнки Инсан Оғлу гејб олмушлары ахтарыб хилас етмәјә кәлмишдир.»

Әманәт пул мәсәли
(Матта 25:14-30)

11 Онлар бу шејләри динләркән, Иса бир мәсәл дә әлавә етди; чүнки О, Јерусәлимә јахын иди вә онлар елә дүшүнүрдүләр ки, тезликлә Аллаһын Сәлтәнәти зүһур едәчәк.
12 Беләликлә деди: «Јүксәк тәбәгәдән олан бир нәфәр һөкмдар тә'јин олуныб кери дөнмәк үчүн узаг бир өлкәјә јола дүшдү;
13 Гулларындан исә он нәфәрини чағырды вә онлара он мина* пул вериб деди: "Мән кәлинчәјә гәдәр бунлары ишә бурахын."

**13. Мина – 100 дирһәмә (100 күнлүк әмәк һаггы) бәрабәр иди.*

14 Лакин вәтәндашлары она нифрәт
бәсләјирдиләр вә онун ардынча ел-
чиләр көндәриб дедиләр; ”Бу адамын
үзәримиздә һөкмдар олмасыны истә-
мирик.”
15 Вә кери дөндүјү заман, пулу
вердији һәмин гуллары јанына ча-
ғыртдырды ки, кимин нә газандығыны
өјрәнсин.
16 Биринчиси кәлиб деди: ”Аға!
Сәнин минан даһа он мина кәтирди.”
17 Вә она деди: ”Афәрин, јахшы
гулум! Ән кичик бир ишдә мәнә садиг
олдуғун үчүн, он шәһәрин идарәсини
үзәринә көтүр.”
18 Икинчиси кәлиб деди: ”Аға! Сә-
нин минан даһа беш мина кәтирди.”
19 Буна да деди: ”Сән дә беш шәһәрә
һаким ол.”
20 Бир башгасы кәлиб деди: ”Аға!
Будур сәнин минан, ону дәсмала бүкүб
сахлајырдым;
21 Чүнки гәддар адам олдуғун үчүн
сәндән горхурдум: өзүн гојмадығыны
көтүрүр вә өзүн әкмәдијини бичирсән.”
22 Ағасы она деди: ”Пис гул, сәни
өз ағзынла мүһакимә едәчәјәм! Сән
билирдин ки, мән гәддар адамам, өзүм
гојмадығымы көтүрүр вә өзүм әк-
мәдијими бичирәм.
23 Бәс нә үчүн мәним пулуму сәр-
рафханаја гојмадын ки, мән гајыданда
ону мәнфәәтлә кери алым?”
24 Вә гаршысында дуранлара деди:
”Минаны ондан алын вә он минасы
олана верин!”
25 Вә она дедиләр: ”Аға! Онун артыг
он минасы вар!”
26 ”Сизә дејирәм ки, кимдә варса,
она *даһа чох* вериләчәкдир, кимдә исә
јохса, әлиндә олан да ондан алы-
начагдыр.
27 Мәним үзәрләриндә һөкмдар
олмағымы истәмәјән дүшмәнләрими
исә бураја кәтирин вә мәним көзүмүн
габағында гылынчдан кечирин!”»

Иса Јерусәлимә кирир

(Матта 21:23-27, Марк 11:1-11,
Јәһја 12:12-19)

28 Иса бунлары сөјләдикдән сонра,
габагда јеријәрәк Јерусәлимә доғру
галхды.
29 Зејтун дағы адланан дағын дө-
шүндәки Бејтфачы илә Бејтанјаја
јахынлашаркән Өз шакирдләриндән
икисини көндәрәрәк деди:
30 «Гаршыныздакы кәндә кедин.
Ораја кирдикдә индијә гәдәр һеч кәсин
минмәдији бағлы бир сыпа тапа-
чагсыныз. Ону ачыб кәтирин.
31 Әкәр кимсә сиздән сорушарса
ки, ”Нә үчүн сыпаны ачырсыныз?”,
она белә дејин: ”Рәббин буна еһтијачы
вар.”
32 Көндәриләнләр кедиб, һәр шеји
Онун дедији кими тапдылар.
33 Онлар сыпаны ачаркән онун
саһибләри онлара дедиләр: «Сыпаны
нә үчүн ачырсыныз?»
34 Онлар чаваб вердиләр: «Рәббин
буна еһтијачы вар.»
35 Сыпаны Исанын јанына кә-
тирдиләр вә өз палтарларыны сы-
панын белинә сәриб Исаны она
миндирдиләр.
36 О ирәлиләјиркән инсанлар өз
палтарларыны јола сәрирдиләр.
37 Иса Зејтун дағынын јамачына
јахынлашаркән, чохлу шакирдләри
көрдүкләри бүтүн мө’чүзәләр үчүн
севиниб кур сәслә Аллаһы мәдһ етмәјә
башладылар.
38 Онлар дејирдиләр: «Рәббин ады
илә кәлән Һөкмдара һәмд олсун!

Көјләрдә әмин-аманлыг вә ән јүк-
сәкләрдә иззәт!»
39 Вә фәрисејләрдән бә'зиси халгын
ичиндән Она дедиләр: «Мүәллим! Өз
шакирдләринә гадаған ет!»
40 Лакин О, чавабында онлара деди:
«Сизә дејирәм ки, әкәр онлар суссалар,
дашлар дилә кәләр!»

Иса Јерусәлим үчүн ағлајыр

41 Шәһәрә јахынлашдығы заман,
Иса она бахыб шәһәр үчүн ағлады.
42 Вә деди: «Аһ, каш сәнин бу
күнүндә дә олса, әмин-аманлығына
хидмәт едән шејләри биләјдин! Амма
бунлар һәләлик сәнин көзләриндән
кизләнмишдир.
43 Чүнки сәни елә күнләр көзләјир
ки, дүшмәнләрин сәни сәнкәрләрлә
әһатә едәчәк, сәни мүһасирәјә алачаг
вә һәр јердән сыхышдырачаглар,
44 Сәни вә ичиндәки ушагларыны
јерлә јексан едәчәкләр, сәнин ичиндә
дашы даш үстә гојмајачаглар; чүнки
сән Аллаһын сәнин јардымына кәл-
дији заманы дәрк етмәдин.»

Иса сатычылары мә'бәддән говур

(Матта 21:12-17, Марк 11:15-19,
Јәһја 2:13-22)

45 Иса мә'бәдә кирәрәк орада алвер
едәнләри говмаға башлады,
46 Вә онлара деди: «"Мәним евим
дуа евидир", – дејә јазылмышдыр.
Амма сиз ону гулдурлар јувасына
дөндәрмисиниз.»
47 О, һәр күн мә'бәддә тә'лим ве-
рирди. Баш каһинләр, дин алимләри
вә ә'јанлар Ону мәһв етмәк үсуллары
ахтарырдылар,
48 Амма нә едәчәкләрини бил-
мирдиләр. Чүнки бүтүн халг Ону бөјүк
диггәтлә динләјирди.

ИЈИРМИНЧИ ФӘСИЛ

Исанын сәлаһијјәти

(Матта 21:23-27, Марк 11:27-33)

1 ИСА мә'бәддә халга тә'лим вериб
Мүждәни тәблиғ етдији күнләрин
бириндә баш каһинләр вә ағсаг-
галларла дин алимләри јахынлашыб
2 Она дедиләр: «Де көрәк, Сән бу
ишләри нә сәлаһијјәтлә едирсән? Јахуд
Сәнә бу сәлаһијјәти ким верди?»
3 О, чавабында онлара деди: «Мән
дә сиздән бир шеј сорушачағам вә
Мәнә сөјләјин:
4 Јәһјанын вәфтизи көјдәндими*,
јохса инсанлардандымы?»
5 Онлар исә өз араларында көтүр-
гој едәрәк дејирдиләр: «Әкәр "Көјдән"
десәк, онда: "Бәс нә үчүн она иман
етмәдиниз?" дејәчәк.
6 Амма "Инсанлардан" десәк, бүтүн
халг бизи даша басар, чүнки халг
әминдир ки, Јәһја пејғәмбәрдир.»
7 Вә чаваб вердиләр: «Билмирик
һарадандыр.»
8 Иса онлара деди: «Мән дә сизә бу
ишләри һансы сәлаһијјәтлә көрдүјүмү
демирәм.»

Пис бағбанлар мәсәли

(Матта 21:33-46, Марк 12:1-12)

9 Иса халга белә бир мәсәли чәкмәјә
башлады: «Бир адам үзүм бағы салды
вә бағы бағбанлара ичарәјә вериб узун
мүддәтә башга мәмләкәтә кетди.

**4. Көјдән – јә'ни Аллаһдан.*

10 Мәһсул заманы бағбанларын јанына бир гул көндәрди ки, онлар үзүм мәһсулундан она версинләр. Лакин бағбанлар ону дөјәрәк әлибош кери јолладылар.

11 Даһа башга бир гул көндәрди; амма онлар буну да дөјүб рәзил етдиләр вә әлибош кери јолладылар.

12 Вә үчүнчүсүнү дә көндәрди; амма онлар ону да јаралајыб говдулар.

13 Онда үзүм бағынын саһиби деди: "Мән нә едим? Гој өз севимли оғлуму көндәрим; бәлкә ону көрүб һөрмәт едәрләр."

14 Амма бағбанлар ону көрдүкдә, өз араларында көтүр-гој едәрәк дедиләр: "Варис будур; кәлин ону өлдүрәк ки, мирас бизә галсын."

15 Вә ону үзүм бағындан кәнара чыхарыб өлдүрдүләр. Инди үзүм бағынын саһиби онлара нә едәҹәк?

16 Кәләҹәк, һәмин бағбанлары һәлак едиб бағы башгаларына верәҹәкдир.» Буну ешидәнләр исә дедиләр: «Гој белә олмасын!»

17 Амма О, онлара бахараг деди: «Бәс бу Јазы нә демәкдир:

"Бәнналарын рәдд етдикләри даш
Күнҹүн башы олду."

18 Бу дашын үстүнә јыхылан һәр кәс парчаланаҹаг, даш исә кимин үстүнә дүшәрсә, ону әзәҹәкдир.»

19 Баш каһинләр вә дин алимләри фүрсәт ахтарырдылар ки, елә о анда Ону јахаласынлар, чүнки баша дүшдүләр ки, О, һәмин мәсәли онлар һаггында чәкиб. Амма халгдан горхдулар.

Гејсәринки гејсәрә

(Матта 22:15-22, Марк 12:13-17)

20 Исаны күдүрдүләр вә өзләрини салеһ кими көстәрән бир нечә ҹасус көндәрдиләр ки, Ону сөз үстә тутуб валинин һөкм вә сәлаһијјәтинә тәслим етсинләр.

21 Вә онлар Ондан сорушдулар: «Мүәллим! Биз билирик ки, Сән доғру данышыр вә тә'лим едирсән вә һеч кимә үзкөрәнлик етмирсән, анҹаг Аллаһын јолуну доғрулугла өјрәдирсән.

22 Бизим үчүн гејсәрә верки вермәк ҹаиздирми, ҹаиз дејилми?»

23 Иса исә онларын һијләсини баша дүшәрәк деди: «Сиз Мәни нә үчүн сынајырсыныз?

24 Мәнә бир динар көстәрин: онун үзәриндә олан сурәт вә јазы киминдир?» Онлар ҹаваб вердиләр: «Гејсәрин.»

25 Иса онлара деди: «Беләликлә гејсәринкини гејсәрә, Аллаһынкыны Аллаһа верин.»

26 Ону халг гаршысында сөз үстә тута билмәдиләр вә Онун ҹавабына тәәҹҹүбләнәрәк сусдулар.

Дирилмәк барәсиндәки суал

(Матта 22:23-33, Марк 12:18-27)

27 О заман, дирилмәни рәдд едән садукејләрдән бә'зиләри кәлдиләр вә Исадан сорушдулар:

28 «Мүәллим! Муса бизим үчүн јазмышдыр ки, "Әкәр бир адамын евли гардашы өлсә вә онун ушағы олмаса, *сағ галан* гардаш онун дулуну алыб, *өлән* гардашына нәсил јетишдирсин."

29 Једди гардаш вар иди; биринҹиси бир арвад алды вә ушагсыз өлдү.

30 Икинҹиси дә /о гадыны алды; о да ушагсыз өлдү/.

31 Үчүнҹүсү дә о гадыны алды; вә

беләчә једдиси дә ушаглары олмадан өлдү.
32 Һамысындан сонра гадын да өлдү.
33 Беләликлә өлүләр дириләндә гадын онлардан һансынын арвады олачагдыр? Чүнки о, једдисинин дә арвады олуб.»
34 Иса чавабында онлара деди: «Бу дөврүн өвладлары евләнир вә әрә кедирләр;
35 Амма кәләчәк дөврә јетишмәјә вә өлүләрдән дирилмәјә лајиг сајыланлар исә нә евләнирләр, нә дә әрә кедирләр.
36 Артыг өлә дә билмәзләр, чүнки мәләкләрә бәнзәрләр вә дирилмә оғуллары олдугларындан онлар Аллаһын оғулларыдырлар.
37 Амма өлүләрин дирилдијини Муса да кол һаггындакы рәвајәтдә Рәбби Ибраһимин Аллаһы, Исһагын Аллаһы вә Јагубун Аллаһы адландырдығы заман көстәриб.
38 Аллаһ исә өлүләрин дејил, дириләрин Аллаһыдыр, чүнки Онун јанында һамы диридир.»
39 Дин алимләринин бә'зиси буна чаваб олараг дедиләр: «Мүәллим! Сән көзәл дедин.»

Мәсиһ кимин Оғлудур?
(Матта 22:41-46, Марк 12:35-37)

40 Вә даһа Исадан бир шеј сорушмаға чүр'әт етмирдиләр. О исә онлара деди:
41 «Нечә дејирләр ки, Мәсиһ Давудун Оғлудур?
42 Давуд өзү исә Мәзмурлар* китабында белә дејир: ”Рәбб мәним Ағама деди:
43 Мән дүшмәнләринин Сәнин ајагларын алтына кәтил гојунчаја гәдәр сағымда отур.
44 Демәли, Давуд Ону ”Аға” адландырыр. Бәс нечә олур ки, О, Давудун оғлу олур?»
45 Вә бүтүн халг бу сөзләри динләјән вахт, О Өз шакирдләринә деди:
46 «Дин алимләриндән өзүнүзү көзләјин! Онлар узун палтарларда кәзмәји, мејданларда салам алмағы, синагогларда баш күрсүләри вә зијафәтләрдә јухары јерләри тутмағы севирләр.
47 Онлар дул гадынларын евләрини талајар вә ријакарчасына узун-узады дуалар едәрләр. Бунлар даһа ағыр мәһкумијјәтә уғрајачаглар.»

ИЈИРМИ БИРИНЧИ ФӘСИЛ

Дул гадынын һәдијјәси
(Марк 12:41-44)

1 ИСА көзләрини галдырдыгда ианә гутусуна һәдијјәләрини атан варлы адамлары көрдү.
2 Ораја ики лептон гојан касыб бир дул гадыны да көрдү,
3 Вә деди: «Һәгигәти сизә дејирәм ки, бу јохсул дул гадын һамыдан чох пул атды.
4 Чүнки онларын һамысы өз варларынын артыглығындан /Аллаһа/ һәдијјә вердиләр, бу гадын исә касыблығына бахмајараг, доланмаг үчүн әлиндә олан бүтүн пулуну верди.»

Ахыр заманын әламәтләри
(Матта 24:1-28, Марк 13:1-23)

5 Вә бә'зиләри мә'бәдин көзәл

**42. Мәзмурлар китабы – Зәбур.*

дашлар вә һәдијјәләрлә бәзәнмиш олдуғуну сөјләркән, Иса деди:

6 «Елә күнләр кәләчәк ки, бурада көрдүјүнүз шејләрдән даш даш үстә галмајачаг, һәр шеј мәһв олачагдыр.»

7 Вә Ондан сорушдулар: «Мүәллим, бәс бу дедикләрин нә заман олачаг? Вә бу шејләрин баш вермәси үчүн нә әламәт олачаг?»

8 О деди: «Диггәтли олун, алданмајын! Чүнки бир чохлары "*Мәсиһ* Мәнәм" вә "Вахт јахындыр", – дејә Мәним адымла кәләчәкләр. Онларын ардынча кетмәјин.

9 Мүһарибәләр вә иғтишашлар барәдә ешитдијиниз заман дәһшәтә кәлмәјин; чүнки бунларын габагча ваге олмасы кәрәкдир, анчаг сон дәрһал кәлмәз.»

10 Елә ондача онлара деди: «Халг халга, дөвләт дөвләтә гаршы чыхачаг;

11 Јер-јер күчлү зәлзәләләр, гытлыг вә гырғынлар, дәһшәтли һадисәләр вә көјдән бөјүк әламәтләр олачагдыр.

12 Амма бүтүн бунлардан габаг, Мәним адыма көрә сизә әл атачаглар, сизи тә’гиб едәчәкләр, синагоглара вә зинданлара тәслим едәчәкләр, һөкмдарлар вә валиләр гаршысына апарачаглар.

13 Бу исә сизә шәһадәт үчүн бир фүрсәт олачагдыр.

14 Буна көрә нә чаваб верәчәјинизи әввәлчәдән дүшүнмәмәји үрәјиниздә гәт един;

15 Чүнки Мән сизә нитг вә һикмәт верәчәјәм ки, сизә мүгавимәт көстәрәнләрин һеч бири нә она е’тираз едә биләчәк, нә дә она гаршы дура биләчәкдир.

16 Һәтта валидејнләриниз, гардашларыныз, гоһумларыныз вә достларыныз тәрәфиндән әлә вериләчәксиниз вә сизләрдән бә’зисини өлдүрдәчәкләр.

17 Вә Мәним адыма көрә һамы сизә нифрәт едәчәк.

18 Амма башыныздан бир түк белә дүшмәјәчәк.

19 Өз чанларынызы сәбирлә хилас един.

20 Гошунларын Јерусәлими мүһасирә етдијини көрдүјүнүз заман билин ки, онун виранәлијинин вахты јахынлашмышдыр.

21 О заман Јәһудејада оланлар дағлара гачсынлар; шәһәрдә оланлар орадан чыхсынлар вә әтрафда оланлар ораја кирмәсинләр.

22 Чүнки бунлар, бүтүн јазыланларын јеринә јетәчәји гисас күнләридир.

23 О күнләрдә һамиләләрин вә дөшү ушаглы гадынларын вај һалына! Чүнки өлкәдә бөјүк фәлакәт вә бу халга гаршы гәзәб олачагдыр:

24 Гылынчдан кечириләчәкләр вә бүтүн халглара әсир апарылачаглар; вә дикәр халгларын вахты тамам олунчаја гәдәр, Јерусәлим халглар тәрәфиндән тапдаланачагдыр.

Иса Мәсиһин тәкрар кәлмәси

(Матта 24:29-35, Марк 13:24-31)

25 Күнәшдә, ајда вә улдузларда әламәтләр олачагдыр, дәнизин вә дalғаларын курултусундан долајы чашгынлыг ичиндә олан халглар јер үзүндә изтираб чәкәчәкләр.

26 Инсанлар горхудан вә дүнја үзәринә кәлән фәлакәтләри көзләмәкдән һушуну итирәчәкләр, чүнки көј чисимләри сарсылачаг.

27 Вә о заман онлар Инсан Оғлунун

булуд ичиндә бөјүк гүдрәт вә иззәтлә кәлдијини көрәчәкләр.
28 Бу ишләр јеринә јетмәјә башладыгда јухары бахын вә башынызы галдырын, чүнки гуртулушунуз јахынлашыр.»
29 Вә онлара бир мәсәл чәкди: «Әнчирә вә бүтүн ағачлара бахын:
30 Онлар јарпаг ачдыглары заман сиз буну көрүрсүнүз вә өзүнүз билирсиниз ки, јај артыг јахындыр.
31 Еләчә дә сиз бу шејләрин баш вердијини көрәндә, билин ки, Аллаһын Сәлтәнәти јахындыр.
32 Сизә доғрусуну дејирәм: Бүтүн бу шејләр баш веринчәјә гәдәр бу нәсил кечиб кетмәјәчәкдир.
33 Көј вә јер кечиб кедәчәк, Мәним сөзләрим исә әсла кечиб кетмәјәчәкдир.
34 Амма диггәтли олун ки, үрәкләриниз гарынгулулуг вә сәрхошлугла, бу һәјатын гајғылары илә ағырлашмасын вә о Күн* сизи гәфләтән јахаламасын.
35 Чүнки о Күн бир тор кими јер үзүндә јашајанларын һамысына раст кәләчәкдир;
36 Буна көрә дә бүтүн баш верәчәк бу фәлакәтләрдән гачынмаға лајиг олмаг* вә Инсан Оғлунун һүзуруна чыха билмәк үчүн, һәр ан дуа един вә ајыг олун.»
37 Иса күндүзләр мә'бәддә тә'лим верирди, кечәләри исә шәһәрдән чыхараг Зејтун дағында кечирирди.
38 Вә бүтүн халг сәһәр тездән Исаны динләмәк үчүн Онун јанына, мә'бәдә кәлирди.

34. о Күн – һөкм күнү, дүнјанын сон күнү.
36. лајиг олмаг – ән эски мәтнләрдә, "мүвәффәг олмаг".

ИЈИРМИ ИКИНЧИ ФӘСИЛ

Јәһуданын хәјанәти
(Матта 26:1-5, 14-16, Марк 14:1-2, Јәһја 11:47-53, 13:18-30)

1 ПАСХА адланан мајасыз чөрәк бајрамы јахынлашырды.
2 Баш каһинләр вә дин алимләри Исаны өлдүрмәк јоллары ахтарырдылар, чүнки халгдан горхурдулар.
3 О заман шејтан Оникиләрдән бири олан Искариот адланан Јәһудаја кирди,
4 Вә о, кедиб баш каһинләр вә мә'бәд мүһафизләринин рәисләри илә данышды ки, Исаны онларын әлинә нечә версин.
5 Онлар севиндиләр вә она пул вермәјә разы олдулар;
6 О да вә'д етди вә Исаны халгдан хәлвәт онлара тәслим етмәк үчүн фүрсәт ахтарырды.

Пасха јемәји
(Матта 26:17-35, Марк 14:12-31, Јәһја 13:21-30, 1 Кор. 11:23-25)

7 Пасха гузусу гурбан верилмәли олан мајасыз чөрәкләр күнү кәлди.
8 Иса: «Кедин, бизә јемәк үчүн пасха јемәји һазырлајын», – дејә Петер вә Јәһјаны габагча көндәрди.
9 Онлар исә Исаја дедиләр: «Һарада һазырлыг көрмәјимизи истәјирсән?»
10 Иса онлара деди: «Будур, сиз шәһәрә кирдијиниз заман сәһәнк илә су дашыјан бир нәфәр сизә раст кәләчәк. Онун далынча кедин вә онун кирәчәји евә кирин,
11 Вә о евин саһибинә дејин: "Мүәллим сәнә дејир: Шакирдләримлә бәрабәр пасха јемәјини јејәчәјим гонаг

отағы һарададыр?”
12 О сизә үст мәртәбәдә дөшәнмиш бөјүк бир отаг көстәрәчәкдир; орада һазырлыг көрүн.»
13 Онлар кедиб һәр шеји Исанын онлара дедији кими тапдылар вә пасханы һазырладылар.
14 Вахт чатанда, Иса он ики һәвари илә бәрабәр сүфрә башында отурду.
15 Вә онлара деди: «Мән чох арзулајырдым ки, әзаб чәкмәздән әввәл бу пасханы сизинлә бәрабәр јејим.
16 Чүнки сизә дејирәм, пасха Аллаһын Сәлтәнәтиндә камала чатмајынча, Мән бир даһа ону јемәјәчәјәм.»
17 Сонра бир каса көтүрүб шүкүр етди вә деди: «Буну көтүрүн вә аранызда бөлүшдүрүн;
18 Чүнки сизә дејирәм, Аллаһын Сәлтәнәти кәлмәјинчә мејнәнин мәһсулундан ичмәјәчәјәм.»
19 Сонра чөрәк көтүрдү, шүкүр едиб ону парчалады вә онлара верәрәк деди: «Бу, сизин үчүн фәда едилән бәдәнимдир; буну Мәни анмаг үчүн един.»
20 Еләчә дә, ахшам јемәјиндән сонра, касаны көтүрүб деди: «Бу каса Мәним сизин үчүн төкүлән ганымла *керчәкләнән* Әһди-Чәдиддир.
21 Амма будур, Мәнә хәјанәт едәнин әли Мәнимлә бәрабәр сүфрә башындадыр.
22 Инсан Оғлу доғрудан да габагчадан мүәјјән едилмиш јолдан кедир. Амма вај о адамын һалына ки, Инсан Оғлу онун васитәси илә әлә верилир.»
23 Вә онлар бир-бириндән сорушмаға башладылар ки, онлардан ким бу иши көрә биләр.
24 Онларын арасында бир мүбаһисә дә олду: онлардан ким ән бөјүк сајылмалыдыр.
25 Иса исә онлара деди: «Һакимләр халглар үзәриндә һөкм сүрүрләр вә бу һөкмдарлыг едәнләрә һавадар дејирләр;
26 Сиз исә беләә олмамалысыныз; лакин аранызда ән бөјүк олан ән кичик кими олсун вә рәислик едән хидмәткар кими олсун.
27 Ахы ким даһа бөјүкдүр: сүфрәдә отуран, јохса хидмәт едән? Сүфрәдә отуран дејилми? Мән исә сизин аранызда хидмәткар кимијәм.
28 Амма кечирдијим сынагларда Мәнимлә бәрабәр оланлар сизсиниз,
29 Вә Атам Мәнә бир сәлтәнәт тапшырдығы кими Мән дә сизә бир сәлтәнәт тапшырырам ки,
30 Мәним Сәлтәнәтимдә сүфрәмдә јејиб-ичәсиниз вә Исраилин он ики гәбиләсинә һөкм етмәк үчүн тахтларда отурасыныз.»
31 Вә Рәбб деди: «Шимон, Шимон! Шејтан сизләри тәләб етди ки, буғда кими хәлбирләсин.
32 Амма Мән сәнин үчүн дуа етдим ки, иманын азалмасын; сән дә бир заман дөнүб өз гардашларына гүввәт вер.»
33 О, Исаја чаваб верди: «Ја Рәбб! Сәнинлә зиндана да, өлүмә дә кетмәјә һазырам.»
34 Амма Иса деди: «Петер, сәнә дејирәм ки, бу күн хоруз банламаздан габаг, сән Мәни таныдығыны үч дәфә инкар едәчәксән.»
35 Вә онлара деди: «Мән сизи кисәсиз, чантасыз вә чарыгсыз көндәрдијим заман бир шејиниз әскикми иди?» Онлар чаваб вердиләр: «Һеч бир шејимиз.»
36 О заман Иса онлара деди: «Инди исә, кисәси олан ону көтүрсүн вә чанта да көтүрсүн; гылынчы олмајан да өз

палтарыны сатыб гылынч алсын;
37 Чүнки сизә дејирәм ки, бу ја-
зылмыш олан: "О, күнаһкарларла бир
сајылды" сөзү Мәним тәрәфимдән
ичра олунмалыдыр. Чүнки Мәним
барәмдәки сөзләр јеринә јетир.»
38 Онлар дедиләр: «Ја Рәбб! Будур,
бурада ики гылынч вар.» О исә онлара
деди: «Кифајәтдир.»

Зејтун дағындакы дуа

(Матта 26:36-46, Марк 14:32-42)

39 Вә чыхыб адәти үзрә Зејтун да-
ғына кетди вә Онун шакирдләри дә
Онун ардынча кетдиләр.
40 Ораја чатдыгда, Иса онлара деди:
«Дуа един ки, имтаһана уғрамаја-
сыныз.»
41 Өзү исә онлардан бир даш атымы
гәдәр узаглашды вә диз чөкүб:
42 «Еј Ата, әкәр истәјирсәнсә, бу
касаны Мәндән узаглашдыр; амма
Мәним ирадәм дејил, гој Сәнинки
олсун», – дејәрәк дуа етмәјә башлады.
43 Көјдән бир мәләк Она көрүндү
вә Она гүввәт верди.
44 Иса шиддәтли изтираб ичиндә
олараг даһа сә'јлә дуа едирди; вә Онун
тәри јерә даман ган дамлаларына
бәнзәјирди.
45 Дуадан галхыб О, шакирдләрин
јанына кәлди, онлары кәдәрдән јат-
мыш тапды,
46 Вә онлара деди: «Сиз нә үчүн
јатырсыныз? Галхын вә дуа един ки,
имтаһана уғрамајасыныз.»

Иса тутулур

(Матта 26:47-68, Марк 14:43-50, Јәһја 18:3-12)

47 Иса һәлә данышмагда икән бир
издиһам көрүндү. Вә онларын габа-
ғында Оникиләрдән Јәһуда адлы
бириси кәлирди. О, Исаны өпмәк үчүн
јахынлашды.
48 Иса исә она деди: «Јәһуда! Инсан
Оғлуну өпүшләми сатырсан?»
49 Иса илә оланлар ишин нә јердә
олдуғуну көрәрәк Она дедиләр: «Ја
Рәбб! Гылынчла вурагмы?»
50 Вә онлардан бири баш каһинин
гулуну вуруб сағ гулағыны салды.
51 Онда Иса деди: «Бурахын, јетәр.»
Вә гулун гулағына тохунараг ону
сағалтды.
52 Иса үзәринә јеријән баш каһин-
ләрә, мә'бәд мүһафизләринин рәис-
ләринә вә ағсаггаллара деди: «Бир
гулдура гаршы имиш кими гылынч
вә пајаларла /Мәни тутмағамы/ кәл-
мисиниз?
53 Мән һәр күн сизинлә бәрабәр
мә'бәддә оларкән сиз Мәнә әл гал-
дырмадыныз; амма инди сизин вахты-
ныздыр вә зүлмәт сәлтәнәтидир.»
54 Исаны тутуб апардылар вә баш
каһинин евинә кәтирдиләр. Петер исә
узагдан ардынча кедирди.
55 Онлар һәјәтин ортасында очаг
галајыб бирликдә отураркән, Петер
дә онларын арасында отурду.
56 Гарабашлардан бири ону очағын
ишығында отуран көрдүкдә, она
диггәтлә бахыб деди: «Бу адам да
Иса илә иди.»
57 Амма Петер: «Мән Ону таны-
мырам, ај арвад», – дејәрәк Ону инкар
етди.
58 Бир аз сонра башгасы ону көрүб
деди: «Сән дә онлардансан.» Амма
Петер: «Дејиләм, аға», – деди.
59 Тәгрибән бир саат вахт кечди вә
башга бир адам тә'кидлә деди: «Доғ-
рудан да бу адам да Онунла иди;
чүнки о да Галилејалыдыр.»

60 Амма Петер деди: «Аға, сәнин данышдыгларыны анламырам.» Вә елә о анда, о һәлә данышырды ки, хоруз банлады.
61 Онда Рәбб дөнүб Петерә бахды; вә Петер Рәббин она: «Хоруз банламаздан габаг, сән Мәни үч дәфә инкар едәчәксән», – дедији сөзү хатырлады.
62 Вә орадан чыхыб һөнкүр-һөнкүр ағлады.
63 Исаны тутуб сахлајан адамлар Она лағ едир вә Ону дөјүрдүләр;
64 Онун көзләрини бағлајыб Онун үзүнә вурурдулар вә Ондан сорушурдулар: «Пејғәмбәрлијини көстәр көрәк, Сәни вуран кимдир?»
65 Вә Она гаршы бир чох башга күфрләр дә сөјләјирдиләр.

Иса Синедрионун өнүндә
(Матта 26:59-66, Марк 14:55-64, Јәһја 18:19-24)

66 Сәһәр ачылдыгда халгын ағсаггаллары, баш каһинләр вә дин алимләри топлашдылар вә Ону өз Синедрионларына апардылар,
67 Вә дедиләр: «Бизә де көрәк, Мәсиһ Сәнсәнми?» О, онлара деди: «Әкәр сизә десәм, инанмазсыныз;
68 Вә әкәр сиздән сорушсам, Мәнә чаваб вермәјәчәксиниз вә Мәни бурахмајачагсыныз;
69 Бундан сонра исә Инсан Оғлу Гадир Аллаһын сағында отурачагдыр.»
70 Вә һамы деди: «Демәли, Сән Аллаһын Оғлусан?» О, онлара чаваб верди: «Дедијиниз кимидир, Мәнәм.»
71 Онлар исә дедиләр: «Даһа шәһадәтә нә еһтијачымыз вар? Чүнки биз өзүмүз Онун ағзындан ешитдик.»

ИЈИРМИ ҮЧҮНЧҮ ФӘСИЛ

Иса ромалы вали Пилатын өнүндә
(Матта 27:1-2, 11-14, Марк 15:1-5, Јәһја 18:28-38)

1 *Синедрион үзвләринин* һамысы ајаға дуруб Исаны Пилатын јанына апардылар.
2 Вә Ону иттиһам етмәјә башлајараг дедиләр: «Биз бу Адамы халгы јолдан чыхармагда, гејсәрә верки вермәји гадаған етмәкдә вә Өзүнә Һөкмдар Мәсиһ адыны вермәкдә тәгсирли тапдыг.»
3 Пилат Ондан сорушду: «Сән Јәһудиләрин Һөкмдарысанмы?» О да чавабында она деди: «Дедијин кимидир.»
4 Пилат баш каһинләрә вә халга деди: «Мән бу Адамда бир күнаһ көрмүрәм.»
5 Амма онлар тә'кид едәрәк дејирдиләр: «Бу Адам Галилејадан тутмуш бу јерә гәдәр бүтүн Јәһудејада тә'лим верәрәк халгы һәјәчана кәтирир.»
6 Пилат Галилеја барәдә ешидәрәк сорушду: «Мәкәр бу Адам Галилејалыдыр?»
7 Вә Онун Һиродун вилајәтиндән олдуғуну билдикдә Ону Һиродун јанына көндәрди. Чүнки о күнләрдә Һирод да Јерусәлимдә иди.
8 Һирод Исаны көрдүкдә чох севинди, чүнки Ону чохдан көрмәк истәјирди; Онун һаггында чох шејләр ешитмишди вә Ондан бир мө'чүзә көрмәк арзусунда иди.
9 Һирод Она чох суаллар верди, амма Иса она һеч бир чаваб вермәди.
10 Баш каһинләр вә дин алимләри исә дуруб Ону шиддәтлә иттиһам едирдиләр.

11 Амма Һирод өз әскәрләри илә
Ону тәһгир едиб әлә салараг, Онун
әјнинә бир парлаг палтар кејдириб,
Пилатын јанына кери јоллады.
12 Пилатла Һирод о күн бир-бири
илә дост олдулар. Бундан әввәл
араларында дүшмәнчилик вар иди.

Пилатын гәрары

(Матта 27:15-26, Марк 15:6-15, Јәһја 18:39-19:16)

13 Пилат исә баш каһинләри, рәис-
ләри вә халгы топлајыб,
14 Онлара деди: «Сиз бу Адамы
мәним јаныма кәтирдиниз ки, О, халгы
јолдан чыхарыр; вә будур, мән сизин
гаршынызда тәдгиг едиб, бу Адамы
сизин ирәли сүрдүјүнүз иттиһамларын
һеч бириндә күнаһкар тапмадым;
15 Һирод да бир шеј тапмады; чүнки
бу Адамы мән онун јанына көндәр-
мишдим вә будур, О, өлүмә лајиг һеч
бир шеј ичра етмәмишдир.
16 Буна көрә мән Ону чәзаланды-
рыб азад едәҹәјәм.»
/17 Пилат бајрам наминә бир әсири
азад етмәли иди./
18 Амма бүтүн халг: «Она өлүм!
Бизә Бараббаны азад ет!» дејә гыш-
гырды.
19 Барабба шәһәрдә үсјан галдыр-
маг вә гәтл үстә зиндана атылмышды.
20 Пилат Исаны бурахмаг нијјәти
илә јенә дә сәсини учалтды.
21 Амма онлар: «Ону чармыха чәк,
чармыха чәк!» – дејә бағырырдылар.
22 О, үчүнчү дәфә онлара деди: «Ахы
О нә пислик едиб? Мән Онда өлүмә
лајиг бир шеј тапмадым; буна көрә
Ону чәзаландырыб азад едәҹәјәм.»
23 Амма онлар исрар едәрәк уча
сәслә тәләб едирдиләр ки, О, чармыха
чәкилсин; вә онларын вә баш каһин-
ләрин сәси үстүн кәлди.
24 Пилат онларын истәкләрини
јеринә јетирмәк гәрарына кәлди.
25 Вә үсјан галдырыб, гәтл етдији
үчүн зиндана салынмыш адамы
онларын хаһишинә көрә сәрбәст
бурахды; Исаны исә онларын ихти-
јарына тәслим етди.

Иса чармыха чәкилир

(Матта 27:32-44, Марк 15:21-32, Јәһја 19:17-27)

26 *Әскәрләр* Исаны апараркән, тар-
ладан гајыдан киринејли Шимону
тутуб Исанын ардынча дашымаг үчүн
чармыхы онун белинә јүкләдиләр.
27 Бөјүк бир издиһам вә Иса үчүн
шивән едиб ағлајан гадынлар Онун
ардынча кедирдиләр.
28 Иса онлара мүрачиәт едәрәк
деди: «Еј Јерусәлим гадынлары!
Мәним үчүн ағламајын, анҹаг өзүнүз
вә ушагларыныз үчүн ағлајын.
29 Чүнки елә күнләр кәлир ки, о
заман дејәҹәкләр: "Сонсузлар вә
доғмамыш бәтнләр вә әмиздирмәмиш
дөшләр нә бәхтијардыр!"
30 О заман дағлара: "Үстүмүзә
јыхылын!" вә тәпәләрә: "Бизи өртүн!"
демәјә башлајаҹаглар.
31 Чүнки әкәр јаш ағаҹа бунлары
едирләрсә, бәс гуру ағаҹ нечә ола-
ҹагдыр?»
32 Ҹинајәткар олан ики нәфәр дә
Онунла е'дама апарылды.
33 Кәллә адланан јерә кәлдикләри
заман, орада Ону вә ҹинајәткарлары
чармыха чәкдиләр: бирини сағ тәрә-
финдә, о бирини исә сол тәрәфиндә.
34 Иса исә дејирди: «Ата! Онлары
бағышла, чүнки нә етдикләрини бил-

мирләр.» Вә Онун палтарларыны пүшк
атараг араларында пајладылар.
35 Халг дуруб бахырды. Онларла
бәрабәр рәисләр дә Исаја лаға едиб
дејирдиләр: «Башгаларыны хилас
етди; әкәр О, Аллаһын сечдији Мә-
сиһдирсә, гој Өзүнү дә хилас етсин!»
36 Әскәрләр дә јахынлашыб Ону
лаға гојурдулар. Она турш шәраб
тәгдим едәрәк
37 Дејирдиләр: «Әкәр Сән Јәһу-
диләрин Һөкмдарысанса, Өзүнү хилас
ет!»
38 Вә Онун башы үзәриндә /јунан,
рома вә јәһуди һәрфләри илә/ бир
јазы да вар иди: "Бу Адам Јәһудиләрин
Һөкмдарыдыр."
39 Асылмыш олан чинајәткарлар-
дан бири Ону сөјәрәк дејирди: «Әкәр
Сән Мәсиһсәнсә, Өзүнү вә бизи хилас
ет.»
40 Дикәри исә она мәзәммәт едәрәк
дејирди: «Өзүн ејни чәзаја мәһкум
олундуғун һалда, Аллаһдан горх-
мурсанмы?
41 Биз өз әмәлләримизә лајиг чә-
заны һаглы олараг алмышыг; О исә
һеч бир күнаһ ишләтмәмишдир.»
42 Вә Исаја деди: «Ја Рәбб! Өз
Сәлтәнәтинлә кәлдијин заман мәни
јада сал!»
43 Вә Иса она деди: «Сәнә доғрусуну
дејирәм ки, бу күн сән Мәнимлә бә-
рабәр чәннәтдә олачагсан.»

Исанын өлүмү

(Матта 27:45-56, Марк 15:33-41,
Јәһја 19:28-30)

44 Күндүз алтынчы саата* јахын
күнәш гаралды вә доггузунчу саата*
гәдәр бүтүн өлкәјә гаранлыг чөкдү.
45 Вә мә'бәдин пәрдәси ортадан
јарылды.
46 Иса уча сәслә нида едәрәк: «Еј
Ата! Өз руһуму Сәнин әлләринә ве-
рирәм», – деди. Вә буну дејиб чаныны
тапшырды.
47 Јүзбашы исә бу һадисәни көрәрәк,
Аллаһа һәмд-сәна едиб деди: «Доғ-
рудан да бу Адам салеһ иди.»
48 Бу мәнзәрәни мүшаһидәјә топ-
лашан бүтүн халг баш верән һадисәни
көрдүкдә синәсинә дөјә-дөјә кери
дөнүрдү.
49 Ону танıјан адамларын һамысы
вә Онун ардынча Галилејадан кәлмиш
гадынлар исә узагда дуруб бу мән-
зәрәјә тамаша едирдиләр.

Исанын көмүлмәси

(Матта 27:57-61, Марк 15:42-47,
Јәһја 19:38-42)

50 О заман Синедрионун үзвү олан
Јусиф адлы хејирхаһ вә салеһ бир
адам кәлди. О, Синедрионун гәрары
вә әмәлләри илә разы олмамышды.
51 Јәһудејанын Ариматеја шәһә-
риндән иди вә о да Аллаһын Сәл-
тәнәтини көзләјирди.
52 Бу адам Пилатын јанына кедиб
Исанын чәсәдини истәди.
53 Чәсәди чармыхдан ендириб
кәтана бүкдү вә Ону гајада овулмуш,
һәлә индијәдәк һеч кимин көмүлмәдији
бир гәбирә* гојду.
54 О күн чүмә күнү иди вә шәнбә
күнү јахынлашырды.
55 Иса илә Галилејадан кәлмиш
олан гадынлар да ардынча кедиб
гәбири вә Онун чәсәдинин нечә го-
јулдуғуну көрдүләр.

*44.*алтынчы саат – саат 12.00.*
*44.*доггузунчу саат – саат 15.00.*

**53. Гәбир – мағара шәклиндә гәбир.*

56 Гајыдыб этирли маддәләр вә гијмәтли јағлар һазырладылар; вә шәнбә күнү *Аллаһ* әмри илә истираһәт етдиләр.

ИЈИРМИ ДӨРДҮНЧҮ ФӘСИЛ

Исанын дирилмәси

(Матта 28:1-10, Марк 16:1-8, Јәһја 20:1-10)

1 ОЛ һәфтәнин илк күнү* чох еркән, гадынлар һазырладыглары этирләри көтүрүб, гәбирин јанына кәлдиләр. /Вә бә'зи башгалары да онларла бәрабәр кетдиләр./
2 Амма гәбирин ағзындакы дашы јуварланмыш көрдүләр.
3 Вә кириб Рәбб Исанын чәсәдини тапмадылар.
4 Онлар буна тәәччүбләнәркән парлаг палтар кејмиш ики киши гәфләтән онларын гаршысында пејда олду.
5 Гадынлар горху ичиндә үзүстә јерә дөшәнәндә кишиләр дедиләр: «Нә үчүн сиз Дирини өлүләр арасында ахтарырсыныз?
6 О бурада дејилдир; О дирилмишдир. Һәлә Галилејада оларкән Онун сизә нә дедијини јадыныза салын.
7 Демишди ки, "Инсан Оғлу күнаһкар инсанларын әлинә верилмәли, чармыха чәкилмәли вә үчүнчү күн дирилмәлидир."»
8 Гадынлар да Исанын сөзләрини јада салдылар.
9 Гәбирдән гајыдараг бүтүн бунлары Онбирләрә вә бүтүн башгаларына хәбәр вердиләр.
10 Һәвариләрә бу хәбәри чатдыран гадынлар бунлардыр: Мәчдәлли Мәрјәм, Јоһанна, Јагубун анасы Мәрјәм вә онларла бәрабәр олан дикәр гадынлар.
11 Амма бу сөзләр һәвариләрә мә'насыз кими көрүндү вә гадынлара инанмадылар.
12 Петер исә дуруб гәбирә тәрәф гачды вә әјилиб јалныз кәтан парчалары көрдү вә бу һадисәјә тәәччүбләнәрәк өз евинә гајытды.

Аммаус јолунда ики шакирд

(Марк 16:12-13)

13 Елә о күн онлардан икиси Јерусәлимдән алтмыш стади* узаглығында јерләшән Аммаус адлы кәндә кедирдиләр,
14 Вә баш вермиш бүтүн бу һадисәләр барәдә өз араларында сөһбәт едирдиләр.
15 Онлар сөһбәт едиб өз араларында көтүр-гој едәркән, Иса Өзү јахынлашыб онларла бәрабәр кетди;
16 Амма онларын көзләри тутулмушду, беләки, онлар Ону танымадылар.
17 Иса исә онлара деди: «Јол кедәкедә өз аранызда нә һагда данышырсыныз вә нијә белә гәмлисиниз?»
18 Онлардан ады Клеопа олан бириси Исаја чаваб вериб деди: «Сән Јерусәлими зијарәт едәнләрдән бириси ола-ола нечә олур ки, бу күнләрдә орада баш верән шејләрдән бихәбәрсән?»
19 Вә Иса онлара деди: «Һансы шејләрдән?» Онлар да Она дедиләр: «Аллаһын вә бүтүн халгын өнүндә әмәлдә вә сөздә гүдрәтли пејғәмбәр олан Назаретли Исанын башына

*1. *һәфтәнин илк күнү – базар күнү.*

*13. *Стади – 185 метр.*

кәлән һадисәләрдән.
20 Бизим баш каһин вә рәисләримиз,
өлүмә мәһкум олунмаг үчүн Ону әлә
вериб чармыха чәкдирдиләр.
21 Биз исә үмид едирдик ки, Ис-
раили хилас едәҹәк Адам Одур; вә
бундан башга, бу шејләр баш вердији
вахтдан артыг үч күн кечибдир.
22 Үстәлик бизим гадынлардан
бә'зиләри дә бизи һејрәтә салдылар:
онлар сәһәр еркән гәбирдә олмушлар,
23 Амма Онун ҹәсәдини орада тапа
билмәмишләр. Вә кәлиб дедиләр ки,
онлар Онун сағ олдуғуну бәјан едән
мәләкләрин зүһуруну көрмүшләр.
24 Вә бизләрдән бә'зиләри гәбирә
кедиб ораны гадынларын сөјләдији
кими тапмышлар; амма Ону көр-
мәмишләр.»
25 Онда Иса онлара деди: «Еј
фәрасәтсизләр вә пејғәмбәрләрин
әввәлҹәдән хәбәр вердикләринә
инанмаг үчүн үрәјиндә тәпәр олма-
јанлар!
26 Мәсиһ бу әзаблара дөзәрәк Өз
иззәтинә кирмәли дејилдими?»
27 Вә Муса илә бүтүн пејғәм-
бәрләрдән башлајараг бүтүн Мүгәддәс
Јазыларда Өзү һаггында олан шејләри
онлара изаһ етди.
28 Онлар кетдикләри кәндә јахын-
лашдылар; вә О Өзүнү елә көстәрди
ки, куја јолуна давам етмәк истәјир.
29 Амма онлар Исадан тә'кидлә ха-
һиш едиб дејирдиләр: «Бизимлә гал,
чүнки ахшам дүшүр вә күн батмаг
үзрәдир.» Вә О ичәри кириб онларла
галды.
30 Онларла сүфрә башында оту-
раркән, чөрәк көтүрүб шүкүр етди,
парчалады вә онлара верди.
31 О заман онларын көзләри ачыл-
ды вә онлар Ону таныдылар; амма О
онлар үчүн көрүнмәз олду.
32 Вә онлар бир-бирләринә дедиләр:
«О, јолда бизимлә данышаркән вә
Мүгәддәс Јазылары бизә изаһ едәркән,
бизим үрәкләримиз алышыб јан-
мырдымы?»
33 Елә о саат дуруб Јерусәлимә
гајытдылар вә он бир һәварини вә
онларла бәрабәр оланлары бир јердә
топлашмыш тапдылар.
34 Бунлар да дејирдиләр ки, «Рәбб
доғрудан да дирилмиш вә Шимона
көрүнмүшдүр.»
35 Онлар да јолда баш верәнләри
вә чөрәји парчаладығы заман Ону
неҹә танıдыгларыны нәгл етдиләр.

Иса Онбирләрә көрүнүр

(Матта 28:16–20, Марк 16:14-18,
Јәһја 20:19-23, Һәв. Иш. 1:6-8)

36 Вә онлар бу барәдә данышаркән
Иса Өзү онларын арасында дајаныб
онлара деди: «Сизә сүлһ олсун!»
37 Онлар исә чашыб дәһшәтә кә-
ләрәк елә фикирләшдиләр ки, руһ
көрүрләр;
38 Амма О онлара деди: «Нә үчүн
чашырсыныз вә нә үчүн үрәкләринизә
белә фикирләр кәлир?
39 Мәним әлләримә вә Мәним
ајагларыма бахын; бу – Мән Өзүмәм!
Мәнә тохунун вә бахын; чүнки руһун,
Мәндә олдуғуну көрдүјүнүз кими әти
вә сүмүјү олмур.»
40 Вә буну сөјләјиб онлара әлләрини
вә ајагларыны көстәрди.
41 Онлар һәлә севинҹдән инанмајыб
тәәҹҹүбләнәркән, Иса онлара деди:
«Бурада бир јемәјиниз вармы?»
42 Она бир тикә бишмиш балыг /вә
бир парча бал пәтәји/ вердиләр;
43 О да көтүрүб онларын габағында

једи.
44 Вә онлара деди: «Мәним һаг-
гымда Мусанын Ганунунда, пеј-
ғәмбәрләрин јазыларында вә Мәз-
мурларда јазылмыш бүтүн шејләрин
јеринә јетирилмәси лазымдыр дејә,
һәлә сизинлә бәрабәр оларкән сөј-
ләдијим сөзләр бунлардыр.»
45 О заман Мүгәддәс Јазылары дәрк
етмәк үчүн онларын зеһинләрини ачды
46 Вә онлара деди: «Belә јазыл-
мышдыр ки, Мәсиһ бу чүр әзаб чәкиб,
үчүнчү күн өлүләрдән дирилмәлидир,
47 Вә Јерусәлимдән башлајараг,
бүтүн халглара күнаһларын бағыш
ланмасы үчүн Онун наминә төвбә
тәблиғ едиләчәкдир.
48 Сиз исә бу шејләрин шаһи-
дисиниз.
49 Вә будур, Мән Өз Атамын вә'д
етдијини сизә көндәрәчәјәм; сиз исә
сәмадан кәлән гүввәтлә тәчһиз еди-
линчәјә гәдәр, Јерусәлим шәһәриндә
галын.»

Исанын көјә галхмасы

(Марк 16:19-20, Һәв. Иш. 1:9-11)

50 Вә онлары шәһәрдән чыхарыб
Бејтанјаја кими кәтирди вә Өз әллә-
рини галдырыб онлара хејир-дуа
верди.
51 Онлара хејир-дуа верәркән,
онлардан узаглашыб көјә галхмаға
башлады.
52 Онлар да Она сәчдә етдиләр вә
бөјүк севинчлә Јерусәлимә гајыт-
дылар.
53 Вә даим Аллаһа һәмд вә шүкүр
едәрәк вахтларыны мә'бәддә кечир-
диләр. /Амин./